13
26 C
61

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

13-21.e.13

Digitized by Google

Digitized by Google

DISSERTATIO
DE
AVCTORITATE PATRIARCHALI
ET METROPOLITICA
ADVERSVS EA, QVÆ SCRIPSIT

EDVARDVS STILLINGFLEET
DECANVS LONDINENSIS

IN LIBRO

DE ORIGINIBVS BRITANNICIS
PER

EMAN· A SCHELSTRATE

S. T. D. C. L.

ET BIBLIOTHECÆ VATICANÆ PRÆFECTVM.

ROMÆ. Typis,& ſumptibus Dominici Antonij Herculis.1687.

SVPERIORVM PERMISSV.

Digitized by Google

Digitized by Google

IACOBO II.

M. BRITANNIÆ &c. REGI

FIDEI DEFENSORI

VICTORI. TRIVMPHATORI. PACIFICO.

FELICI fauſtoque Catholicæ Fidei ſucceſſu à ſupremo illo Regum Moderatore, Mũdique Rectore Immortali Deo factum eſt, vt his tem-

Digitized by Google

temporibus, quibus Chriſtianorũ Principum ope Hungariȩ, & Grȩciæ Regna Eccleſiæ reſtituuntur, MAIESTAS TVA Britanniarum thronum conſcenderet, & inclytam Anglorum Gentem ad amplectendam veram Religionem exẽplo Regio inuitaret. Non humano, ſed Diuinæ Sapientiæ conſilio Reges regnant, & ſicut in Prouerbijs legitur, Conditores Legum iuſta decernunt. Quæ cum de omnibus huius Mundi Principibus dicta ſint, non poſſunt non intelligi de MAIESTATE TVA, quæ in gubernando Orbe Britannico iuſta decernens adeò feliciter re-

Prouerbiorum cap. 8.

Digitized by Google

regnat, vt omnium ſubditorum animos in amorem, omnium exterorum oculos in admirationem rapuiſſe videatur. Antiquorum effatum eſt, & ipſius Sapientiæ velut Oraculum, in amore Ciuium ſummum eſſe Regum præſidium. Vndè Plinius Secundus in Panegyrico, quem Traiano dixit, Domum Regiam nullibi tutius, aut ſecurius aſſeruari credidit, quam vbi Amoris excubijs defenditur: & Themiſtius celebris Græcorum Orator præclarè admonuit, longè præſtare, Amore ac Gratia ſubditos allicere, quam metu ac terrore dominari. Amore coniunguntur animi,

Plinius in panegyrico Traian.

Themiſtius orat. 7.

mi, conſentiuntque in vnum: conſenſione autem coaleſcunt Imperia, ſicut diſſenſione collabuntur. Quæ cum probè agnouiſſet MAIESTAS TVA, diſſenſionem, quæ in ſuſcepti Regni primordijs toti Britanniæ perniciem minabatur, celeriter ſuſtulit, & conſpirationis Auctoribus internecione deletis, Victor, ac Triumphator cæterorum animos amoris dulcedine aut omninò placauit, aut penitus continuit. Præclarè naturam hominum aſſecutus intellexiſti, fruſtrà quemquam ſe terrore accingere, qui ſeptus charitate non fuerit. Subditis igitur terrore ac metu liberatis, læ-

Digitized by Google

lætiſsima facie & amabili vultu Ciuium tibi animos conciliaſti, qui ſe ſalutem publicam MAIESTATI TVAE debere eò libentiùs fatentur, quo cæteræ Nationes id magis ſuſpiciunt, ac admirantur. O te felicem Principem, qui dum beneuolentia Ciues amplecteris, apud Domeſticos venerationem, apud Exteros laudem, apud Deum ipſum tibi aditum ad felicis vitæ æternitatem comparas. Non agam hic de humanitate, qua cunctos ſuſcipis: de Clementia, qua Te exorari ſinis: de benignitate, qua egenis miſeriſque ſuccurris: de labore, quo Regni tui curam geris:

de

Digitized by Google

de conſtantia, qua cuncta etiam difficillima ſubire non metuis. Hæc enim, & multa alia virtutum dona, quibus Regium animum tuum Cęleſte Numen ornauit, hic laudibus extolli poſſent: ſed cum alterius operis hoc negotium ſit, quam quod breuiſsimis huius epiſtolæ anguſtijs poſsit comprehendi, hoc vnum rogabo, vt MAIESTATIS TVAE immemor, Tenuitatis meæ memor, præſens Opuſculum, quod de Hierarchia Eccleſiaſtica contra Scriptorem Anglum edidi, benigno animo ſuſcipere, & Maximi Nominis Tui patrocinio tutari digneris. Nec eſt, quod

quiſ-

quiſquam MAIESTATEM TVAM inducat, vt credat, me in nomine Regio nouitatis præſidium quærere: non erroris recens excogitati, ſed veritatis antiquitus cognitæ hoc Opuſculo defenſionem ſuſcipio. De Patriarchatu Romano ago, quem Reges Catholici Prædeceſſores tui per mille trecentos annos agnouerunt, & poſt ſchiſma Iacobus celebris memoriæ Princeps Auus tuus non obſcurè aſſeruit. In illis enim litteris, quas pro Iuramento fidelitatis ad Rudolphum Cæſarem, ad Chriſtiani Orbis Monarchas, ad Catholicos, & Proteſtantes Principi-

Iacobus Angliæ Rex in apologia pro iuramẽto fidelitatis.

cipes miſit: Scio, inquit, Patriarchas in Eccleſia primitiua extitiſſe, & inſtitutionem illam ordinis, & diſcriminis cauſa amplexor: ſed & inter illos de Principatu magna contentione certatum eſt: quod ſi in eo quæſtio adhuc verteretur, meo libens ſuffragio primum locum Epiſcopo Romano deferrem: Ego Occidentalis Rex Occidentali Patriarchæ adhærerem. Quæ de Patriarchatu Romano Iacobus eiuſdem tecum nominis primus hoc loco aſſerit, Ego hac Diſſertatione clarius explico, & Romani Patriarchatus iura in totum Oc-

ci-

Digitized by Google

cidentem extendi, veterum teſti-
monijs, ac Synodorum Decre-
tis comprobo, vt ijſdem fer-
mè verbis vti poſsim, quibus
Honorius Theodoſium Impera-
torem ad ſeruanda priuilegia iam
dudum Romanæ Sedi contri- Honorius epiſt. ad Theod.
buta adhortatus eſt, vt ſub Prin-
cipe Catholico Romana non per-
dat Eccleſia, quod aliis Regi-
bus etiam in Schiſma prolapſis
amittere non debuit. Patere igitur,
CLEMENTISSIME PRIN-
CEPS, vt ſub auſpiciis tuis in
lucem prodeat præſens Opu-
ſculum, in quo id vnum eni-
tor, ne totius Occidentis ſpeciale,
&

Digitized by Google

& totius Orbis præcipuum Caput Romana Eccleſia turbetur, quod indè in omnem Heſperiam, ſicut Epiſt. Synodica Conc Aquileienſis. in omnem Orbem commonitionis Iura dimanent. Dabat Romæ.

MAIESTATIS TVAE

Humillimus, ac Obſequentiſſimus Seruus

Emanuel de Belgio Antuerpienſis.

PRÆFATIO AD LECTOREM.

NESCIO, *qua ſorte mea factum dicam, LECTOR BENEVOLE, vt intra vnius anni ſpatium mihi cum aduerſarijs vernaculo ſuo Idiomate ſcribentibus hæc ſecunda futura ſit concertatio. Initio huius anni egi cum Maimbourgo, qui de Suprema Romani Pontificis in vniuerſam Eccleſiam auctoritate Opuſculum Gallicè edidit. Nunc anno ad finem vergente agendum mihi eſt cum Decano Londinenſi, qui de Patriarchali Romani Epiſcopi in totum Occidentem poteſtate quæſtionem Anglico Idiomate inſtituit. Prioris Opuſculum licet Gallicè edi non debuerit, mihi Idioma callenti nullam difficultatem attulit; ſecundum verò Anglicè editum, licet Idioma in quibuſdam cum Belgico conueniat, me tamen adeò perplexum reddidit, vt ad illud intelligendum alterius opera vti mihi neceſſe fuerit. Quod igitur proprio Marte non potui, Eruditi Angli ope intellexi, translatiſque ab eo in latinum ſermonem præcipuis locis ad auctoritatem Patriarchalem Romani Pontificis pertinentibus, conſtitit, Auctorem non ſolum me, ſed & alios Catholicos, qui noſtra vel parentum noſtrorum ætate ea de re tractarunt, calamum*

Digitized by Google

mum ſtrinxiſſe. Confutandos itaque ſibi ſuſcepit ex Italia quidem Annalium Parentem Baronium, & qui ibidem ſcripſit, Lucam Holſtenium: ex Gallia Cardinalem Perronium, Petrum de Marca, Ioannem Morinum, Iacobum Sirmondum, & Ioannem Garnerium: ex Belgio demum Chriſtianum Lupum, & me omnium minimum. Ex his illi, qui Anglicum Idioma ignorarunt, ſi adhuc viuerent, mecum, vt puto, ab Auctore deſiderarent, vt ſi inpoſterum de rebus Eccleſiaſticis agere vellet, vel ab impugnandis noſtris ſcriptis abſtineret, vel ea lingua, qua intelligi poſſet, animi ſui ſenſus exprimeret. Cæterum cum ex præfatis omnibus Ego ſolus ſuperſim, & liber Auctoris noſtri ex Anglia ad me tranſmiſſus, ac vt breuiter refutaretur, a Nobili Viro perlatus ſit, neceſſarium duxi, nonnulla huius Auctoris placita ad trutinam reuocare. Non agam hic de omnibus, quæ ipſe obijcienda putauit: Cum enim ſcripſerit contra ea, quæ in Antiquitate Illuſtrata de Patriarchali Romani Pontificis in Occidentem poteſtate ex Veterum teſtimonijs tradideram, quæcumque ab ipſo improbantur, tunc refellam, cum Antiquitatem tribus vel quatuor ſæculis auctiorem edam. Huic quidem labori iam ſedulò à pluribus menſibus manum admoueram, cum liber Auctoris noſtri me ab incepto opere reuocauit, & ad eiuſdem confutationem coegit. Examen itaque iam inceperam, nullam omninò quæſtionem cum Catholicis Scriptoribus me hac de re habiturum exiſtimans, cum ecce ad manus meas perueuit alter

Digitized by Google

liber de Diſciplina Eccleſiæ in Diſſertationes ſeptem diſtributus, quarum ordine prima agitur de forma & diſtributione Eccleſiarum, *&* §. 6. *quæritur, an Metropolitica auctoritas, aut Patriarchica dignitas fuerit à Chriſto vel Apoſtolis inſtituta? Patriarchalem dignitatem ex Apoſtolico Inſtituto ortam eſſe, oſtenderat præclarum Galliæ lumen Cardinalis Perronius, idemque de Metropolitica auctoritate in opere ſuo de concordia Sacerdotij & Imperij contra Nouatores noſtri ſæculi aſſeruerat Petrus de Marca Pariſienſis Archiepiſcopus. Neutram ab Apoſtolis promanare, nuperus Auctor Gallus contendit, & quod in hunc vſque diem nemo Catholicorum auſus fuit, ad Hæreticorum & Schiſmaticorum argumenta confugit, vt probaret vtramque auctoritatem recentiori conſuetudine inductam, ac Patriarchalem inprimis dignitatem aliorum iurium inuaſione auctam, & Synodicis quarti ac quinti ſæculi decretis ſtabilitam fuiſſe. Hæc eſt hominis iſtius ſententia, cui cum repugnent non modo præſentis Eccleſiæ ſtatuta, ſed etiam veteris monimenta, non erubuit Auctor ille Conciliorum ſanctiones, quæ inſtituto ſuo non fauent, in peruerſum ſenſum detorquere, Antiquorum Pontificum ſcripta, quæ ſibi non arrident, ludibrio exponere, præclara Patrum teſtimonia, quæ opinionem ſuam euertunt, cauillatione eludere, præſentis demum Eccleſiæ vſum, quia placitis ſuis aduerſatur, nouitatis arguere.*

Nuperus Auctor Gallus.

Card. Perronius in reſponſo ad Iacobum Angliæ Regem cap. 30. fol. 171. & ſeq.

De Marca lib. 1. de concordia Sacerdotij & Imperij, cap. 3. §. 7. & ſeq.

Ediderat Anno 1662. *Ioannes Launoius Pariſienſis Theologus opuſculum, quod* de recta intelligentia

ſexti Canonis Nicæni *inſcripſit, in quo poſt diſceptationes Sirmondi, aliorumque Catholicorum contra Salmaſium, eiuſque ſequaces Hæreticos duo potiſſimum profert, quæ ad rectum ſexti Canonis Nicæni ſenſum inueſtigandum quam maximè facere putabat. Alterum fuit, hic non agi de Patriarchis, eorumque iuribus: alterum verò, ſolummodò tractari de Metropolitanis, eorumque iure, quod habent in Epiſcoporum ordinationibus. Plura hanc in rem congeſſit argumenta, idque ſalua, vt ibidem præfatur, Sedis Apoſtolicæ auctoritate, quam Hæretici per Nicænum Canonem impetebant. Cæterum nactus fuit in Gallijs aduerſarium Henricum Valeſium, qui ex veterum teſtimonijs, ex Synodorum Decretis, & ex Patrum ſcriptis oſtendit, Canonem ſextum Nicænum de Patriarchis intelligendum eſſe, & de ſolis Metropolitis nequaquam explicari poſſe, vt Romani Epiſcopi Patriarchalis poteſtas ex recta eius intelligentia non parum dependeat. Diſplicuit hæc Valeſij Viri Doctiſſimi Diſputatio Ioanni Launoio, qui anno 1671. Diſſertationis ſuæ propugnationem edidit, in qua ita Patriarchas tempore Concilij Nicæni fuiſſe admittit, vt eos, inuitus licet, non obſcurè tamen inſigniores Metropolitas fuiſſe indicarit. Agit de hoc Launoij libello Hadrianus Valeſius in vita Henrici fratris ſui, quam nuper inter vitas Selectorum Virorum Londini edidit Guilielmus Bateſius, teſtaturque, launoium* vtcumque cauillando reſpondiſſe, quam defenſionem, *Inquit*, Valeſius ſibi legi noluit, affirmans con-

Henricus Valeſius Diſſert. de Canone 6. Nicæno tom. 3. Hiſt. Eccleſ. poſt Socratem & Zoſomenum.

Hadrianus Valeſius.

ſum-

ſumptam eſſe materiam, & perſuaſiſſimum ha-
bens, ſua ſcripta ab Launoio nulla ratione refelli poſſe, atque conuelli. *Contempſit itaque Launoij propugnationem Henricus Valeſius, eámque cauillationis inſtar habuit. Non contempſit tamen Guilelmus Beueregius Scriptor Anglus, qui anno ſequenti tomo 2. Pandectarum in Annotationibus ad Canonem ſextum Nicænum Launoij partes tueri, & Valeſij argumentis ſatisfacere ſtuduit. Ratio præcipua, quæ Beueregium mouit, Schiſma Anglicanæ Eccleſiæ fuit, quod cum huc vſque omni ratione deſtitutum eſſet, in Launoij opinione fundari poſſe videbatur. Non agnoſcebat Anglia poteſtatem ſupra Metropolitanam, & quia hic error Canone ſexto Niceno, quo trium Patriarcharum dignitas explicatur, facili negotio refutari poterat, Launoij placita defendenda ſuſcepit Beueregius, ſtatuitque, Patriarcharum Inſtitutionem Nicæno Concilio poſteriorem eſſe: ſic enim habebat Anglicana Eccleſia tribus primis ſæculis Hierarchiæ Eccleſiaſticæ exemplum, quo his nouiſſimis temporibus Schiſma ſuum tueretur.*

Viuebat adhuc Launoius, dum opus Beueregij in lucem prodijt, & cum Hæretici longè aliam, quam ſibi Launoius promiſerat, ex opinione ſua conſequentiam deducerent, rei indignitate, vt puto, commotus obticuit, nemoque in Gallijs poſthæc repertus eſt, qui eius cauſam defendendam ſuſcepit. Hoc primùm tempore emerſit Auctor libri de Diſciplina Eccleſiæ,

qui

qui Diſſertatione [illegible] cauſam quidem Valeſij contra Launoium propugnare ſe dicit, reuerà tamen Valeſij ſententiam impugnat, & reijcit. Canonem ſextum Nicænum de Suburbicarijs Eccleſijs intelligit, & Romani Patriarchatus terminos intra Vicariatus Vrbis limites coercet, veriſimillimum eſſe affirmans, eas dumtaxat Regiones, quæ Vicario Vrbis parebant, fuiſſe Eccleſias Suburbicarias, in quas & nullas alias Epiſcopo Romano ius Patriarchicum competebat. Negat Germaniam & Hiſpaniam, negat Galliam & Britanniam, negat Africam & Illyricum, negat magnam Italiæ partem olim fuiſſe Iuris Patriarchici Romani, & quaſi parum fuiſſet, poteſtatis Patriarchalis iugum excutere, ipſam auctoritatem Pontificiam conuellere nixus eſt, ac Primatum Petri ad meram Ordinis inter æquales dignitatem redigere tentauit.

Pudet memoria repetere, quæ Auctor iſte ex ſimilibus Principijs deducit: De ijs, ſi operæ pretium duxerimus, alibi agemus. Verbo interim annotaſſe ſufficiet, adeo abſurda eſſe, & à vera Eccleſiæ doctrina aliena, vt de ijs factum ſit, quod Iulius primus olim de Euſebianorum litteris contigiſſe retulit: Omnes admiratione plenos vix induci potuiſſe, vt crederent, iſtiuſmodi ſcripta *ab homine, qui Catholicus videri cupit*, eſſe profecta. *Contendebant Euſebiani, totius Synodi Orientalis ſententiam nequaquam à Romano Epiſcopo retractari poſſe: & cum errore illo Eccleſia offenderetur, ſcripſit Iulius Primus:* expedire

Iulius I. Epiſt. Synodica ad Orientales Antiochiæ congregatos.

dire ſecundum Eccleſiaſticum verbum molam Aſinariam ſuſpendi à collo, atque ita demergi, quam vnum ex puſillis ſcandalizari. *Quid verò ſcriberet Magnus ille Pontifex, ſi noſtris temporibus viueret, audiretque, non ſolum totius Orientis, ſed vnius quoque Diœceſeos Epiſcoporum, ſed vnius Prouinciæ Synodi ſuprema eſſe iudicia, illaque* à nullo alio Iudice infirmari poſſe. *Quid ſcriberet, ſi non Orientalium tantum, ſed Occidentalium quoque Epiſcoporum cauſas à iudicio Sedis Apoſtolicæ eximi debere intelligeret, audiretque, fictitiam eſſe eorum ſententiam, qui auctoritatem Apoſtolicam tantum ad tempus cæteris Apoſtolis conceſſam fuiſſe dicunt, Petro autem, vt ad ſucceſſores permanaret, fuiſſe tributam.* Fictitia eſt, *Inquit auctor ille, quia* nulla ratione, nullo teſtimonio ſcripturæ aut traditionis docemur, poteſtatem Apoſtolatus Petri ad eius ſucceſſores permanaſſe, non autem poteſtatem cæterorum Apoſtolorum, cum ex æquo Eccleſiarum Apoſtolicarum Epiſcopi dicantur eorum Apoſtolorum, à quibus Eccleſiæ ſunt fundatæ, ſucceſſores, imò omnes Epiſcopi Apoſtolorum omnium ſucceſſores eſſe perhibeantur. *Hæc ſunt, quæ conſequuntur ex hominis iſtius principijs, quæ ſi locum haberent, actum eſſet de ſollicitudine Romani Epiſcopi, quam iubente Deo per totum terrarum Orbem geſſit in omnes Catholicæ Communionis Eccleſias, & etiam num pro ſedis ſuæ Primatu gerit, quantumuis contrariam mentem*

Diſſert. 2. cap. 1. §. 1. pag. 97.

Ibid. §. 1. pag. 96. & ſeq.

quoad

quoad Eccleſias Galliæ Queſnellio nuperus Auctor aſfingat, ſupponens ex eius ſententia: quod Romanus Diſſ. 1. pag. 79. Epiſcopus non habet ſollicitudinem Eccleſiarum Galliæ.

Nolim huic expoſtulationi diutius inhærere, antequam tamen præfationi finem imponam, duo obſeruanda ſunt, quorum primum lectorem beneuolum ſpectat, quem ſuſpicari nollem, quod errores huius libri aut Sacræ facultati Pariſienſi adſcribendi, aut illuſtriſſimo Galliæ Clero tribuendi ſint. Licet enim Auctor ſe Doctorem Pariſienſem vocet, & Natione Gallus ſit, nequaquam tamen credibile eſt, opus iſtud aut Sacræ facultati Pariſienſi, aut Illuſtriſſimo Galliæ Clero placiturum. Quin potius credendum, omnes viros eruditione & pietate præſtantes, qui inclitum Galliæ Regnum inhabitant, iudicaturos, opus illud indignum fuiſſe, quod publicam lucem aſpiceret. Ita ſentire me iubet auita Gallicanæ Eccleſiæ Religio, quæ numquam ab Apoſtolicæ Sedis obedientia ſeparata fuit, & numquam, vt ſæpius profeſſa eſt, ſe auelli patietur. Non ſine temeritate igitur quiſquam ob huius operis editionem Illuſtriſſimo Gallicanæ Eccleſiæ nomini notam inureret. Abſit à viris eruditione conſpicuis, abſit à Doctoribus in Communione Sedis Apoſtolicæ enutritis, abſit à Clero & Epiſcopis Catholicam fidem propugnantibus, quod eo tempore, quo in extirpanda vna hæreſi deſudant, alterius principiis aſſenſum præbeant, & non recordentur illius, quod

Gal-

Digitized by Google

Gallicanæ Eccleſiæ nomine ante mille centum & ſexaginta annos S. Auitus Viennenſis Epiſcopus poſterorum memoriæ conſecrauit: Si Papa Vrbis vocatur in dubium, Epiſcopatus iam videbitur, non Epiſcopus vacillare.

S. Auitus Viennen. Epiſcopus in epiſt. ad Fauſtum & Symmachum Senatores

Secundum Auctorem noſtrum Anglum ſpectat, quem gloriari nollem, ſe apud Catholicos reperiſſe cauſæ ſuæ Patronum. Enimuerò cum ipſe Anglicanæ Eccleſiæ Miniſter ſit, & auctoritatem Metropolitanam agnoſcat, neceſſe eſt, quod Auctorem Gallum æquè ſibi ac nobis aduerſari fateatur. Cum enim Auctor ille non ſolum Patriarchalem, ſed Metropoliticam quoque auctoritatem ab Apoſtolis inſtitutam fuiſſe neget, vt Decanus Londinenſis Apoſtolico Inſtituto Anglicanæ Eccleſiæ Hierarchiam tueatur, non Patriarchas dumtaxat, ſed & Metropolitanos ex illa eliminare deberet, primumque Eccleſiam conſtituere, quæ ſolis Epiſcopis ac inferiori Clero conſtaret. Et hæc quidem ſi ſententiam nuperi ſcriptoris Galli admittendam ducat Auctor Anglus, cui tamen numquam ſubſcribemus: placita enim illa, quibus videbimus Eccleſiarum Iura proculcari, receptas Synodorum ſanctiones in peruerſum ſenſum detorqueri, probata Veterum Pontificum ſcripta ludibrio exponi, veneranda antiquorum Patrum teſtimonia contemni, & ſolida πολιτείας *Eccleſiaſticæ fundamenta euerti, ſemper aduerſabimur, & nunquam fundamenta diuiſionis, aut Schiſmatis admittemus pro regulis Catholicæ*

Digitized by Google

Religionis. Atque ſatis hactenus de Tractatu nuperi Scriptoris Galli; Iam tempus eſt, vt ad Errores Auctoris Angli veniamus, qui vt vnico intuitu à Lectore conſpiciantur, hic ſubnectendi ſunt, Veritateſque illis oppoſitæ adiungendæ.

ER-

Digitized by Google

ERRORES,

QVI HAC DISSERTATIONE CONFVTANTVR, ET VERITATES OPPOSITÆ.

Errores.

1. Quod Petrus potius quam Paulus prædicauerit Euangelium in Britannia, leuibus nititur teſtimonijs, nimirum Simeonis Metaphraſtis, legendorum, ſeu viſionum Monachalium. *Cap.* 2. *pag.* 45.

2. S. Paulum Britannis fidem annuntiaſſe, habetur ex teſtimonijs Clemētis Romani, Euſebij, Theodoreti, & D. Hieronymi, qui commentario in cap. 5. Amos Prophetæ ait, S. Paulum, poſtquam fuiſſet in Hiſpania, tranſiuiſſe ab vno ad alterum Oceanum, eiuſdemque in prædicando diligentiam ſe extendiſſe vſque ad vl-

Veritates illis oppoſitæ.

1. *S. Petrum prædicaſſe Euangelium in Britannia, nititur teſtimonijs Euſebij, Innocentij primi, Gildæ Sapientis, Ioannis V., Kenulphi Merciorum Regis, & Metaphraſtis.* Cap. 1. & 2. huius Diſſertationis.

2. *Clementis, Euſebij, & Theodoreti teſtimonia vel nihil ad Pauli in Britanniam aduentum pertinent, vel æquè de Petri ac Pauli aduentu intelligi poſſunt. D. Hieronymus in caput 5. Amos dicit, quod S. Paulus vocatus ſit à Deo, vt de Hieroſolymis v*ſque ad Hiſpanias tenderet, & à Mari rubro, imò ab Oceano vſque ad Oceanum cur-

vltimum Terræ terminum. *Cap. 1. pag. 37.*

curreret, *quod non ſignificat, ab Oceano Hiſpanico ad Oceanum Britannicum, ſed ab Oceano Arabico, qui Mari rubro adiacet, vſque ad Oceanum, qui Hiſpaniæ oras alluit, Euangelium prædicaſſe.* Cap. 1. num. 4.

3. Sulpitius Seuerus, dum aſſerit, temporibus Marci Aurelij Antonini Martyria primum viſa fuiſſe in Gallijs, Religione Chriſtiana ſerius trans Alpes recepta, hæc narrat tamquam certus de primo, dubius de ſecundo. *Cap. 2. pag. 55.*

3. *Sulpitius Seuerus habet lib. 2. Hiſtoriæ*: ſub Aurelio Antonini filio perſecutio quinta agitata: ac tum primum infra Gallias Martyria viſa, ſerius trans Alpes Dei Religione ſuſcepta. *Vtrumque eadem certitudine narrat, neque de ſecundo magis quam de primo dubitat.* Cap. 1. num. 6.

4. Lucius Britannorum Rex miſit Legatos ſuos Romam tanquam ad locũ, quo, vt Ireneus argumentatur in ſimili caſu, recurrebatur ex alijs partibus, quia erat Ciuitas Imperialis. ita habet Auctor noſter. *Capite ſecun-*

4. *D. Irenæus lib. 3. cap. 3. dicit de Romana, non Vrbe Imperiali, ſed Eccleſia Apoſtolica*: ad hanc enim Eccleſiam propter potentiorẽ principalitatem neceſſe eſt, omnem cõuenire Eccleſiam, hoc eſt eos, qui ſunt vndique fide-

Digitized by Google

ſecundo pagina 69.

5. Concilium Arelatenſe in epiſtola Synodica ad Sylueſtrum Papam ſcripſit: *qui maiorem Diœceſim tenes*. Ità enim locus ille legendus eſt. *Cap.2.pag.53.* & *Cap.3.pag.130.*

6. Dubium eſt, an Cōſtantinus tempore Synodi Arelatenſis diſtribuerat Imperium in Diœceſes; & veroſimilius eſt, nec id factum fuiſſe tempore Nicænæ, cum ibi ſola mentio fiat Prouinciarum, non Diœceſeon. *Cap.3.pag.130.*

7. Au-

fideles. *Vt ob Eccleſiæ principalitatē, & non ob aliud, Lucius Rex Legatos ſuos Romam ad Eleutherium Papam miſerit.* Cap.1.num.9.

5. *Concilium Arelatenſe in epiſtola Synodica ad Sylueſtrum Papā à Pithœo primum, deindè à Sirmondo ex MSS. Gallicis Codicibus edita habet:* qui maiores Diœceſes tenes, *& ità locus legendus eſt.* Cap. 4.

6. *Tempore Concilij Nicæni Conſtantinus in epiſtola ad omnes Eccleſias mentionem facit* Ponticæ, & Aſianæ Diœceſeon, *vt veroſimile non ſit, ſed planè falſum, tempore Nicæni Concilij nullam mentionem factā fuiſſe Diœceſeon. Etiam Synodi Arelatenſis tempore maioris Diœceſis nomen notum erat ipſo noſtro Authore fatente, dum loco* maiores Diœceſes, maiorem Diœceſim *legendū affirmat.* Cap.4.

7. Au-

Errores.	*Veritates illis oppoſitæ.*
7. Auctoritas indicandi vbique Paſchatis diem, quam Concilium Arelatenſe Canone primo Romano Epiſcopo detulit, adempta ei fuit per Concilium Nicænum, quod id negotij commiſit Epiſcopo Alexandrino. *Cap.3. pag.*84.	7. *Auctoritas indicandi vbique Paſchatis diem à Concilio Nicæno non adempta fuit Romano Epiſcopo: onus computandi Paſcha, Epiſcopo Alexandrino delatum fuit à Patribus Nicænis: auctoritas certum diem Eccleſijs proponendi Romano Pontifici relicta eſt.* Debebat diem Paſchatis, *inquit Cyrillus Patriarcha Alexandrinus in Prologo ad ſuum Cyclum de Eccleſia Alexandrina, diem Paſchatis* per ſingulos annos Romanæ Eccleſię litteris intimare, vnde Apoſtolica auctoritate Vniuerſalis Eccleſia per totũ Orbem diffinitum Paſchæ diem ſine vlla diſceptatione cognoſceret. Quod cum per multa ſæcula pariter cuſtodiſſent &c. Cap.4.
8. Conciliũ Nicænum Canonibus quarto, & quinto ſupremam Synodorum Prouincialium auctoritatem ſta-	8. *Concilium Nicænum Canonibus quarto, & quinto ne quidem de ſuprema Synodorum Prouincialium authori-*

ſtabiliuit, quam Canone ſexto ſaluam voluit, nec aliam authoritatem ſupra Metropolitanam agnouit. *Cap.3. pag.*100. *& ſequentibus.*

ritate ſomniauit, & Canone ſexto Patriarchalem Romani, Alexandrini, & Antiocheni Epiſcoporum auctoritatẽ ſupra Metropolitanam agnouit. Cap.5.

9. Statuitur Canone ſexto Nicæno, quod Epiſcopus Alexandrinus habeat poteſtatem ſuper Ægyptum, Lybiam, & Pentapolim, quia Epiſcopo Romano parilis mos erat. Parilitas autem in eo conſiſtebat, quod ſicut Romanus Patriarcha nullum Metropolitanũ ſub ſe habebat, ita in tota Ægypto, Lybia, & Pentapoli nullus Metropolitanus præterquam Alexandrinus erat. *Cap.3.pag.*104.

9. *Ante Concilij Nicæni tempora non ſolum Patriarchæ Antiocheno, ſed etiam Alexandrino Metropolitæ parebant. In Aegypto ante Nicænum D. Athanaſius, & S. Epiphanius Meletium Archiepiſcopũ fuiſſe tradunt, vt parilitas à Nicæno Concilio inter Alexandrinum, & Romanum Patriarchas in eo conſtituta non fuerit, quod Metropolitanis caruerint.* Cap.4.

10. Romani Epiſcopi Patriarchalis poteſtas Prouincijs Suburbicarijs, ſeù Vrbi vicinis circumſcribebatur, primumque poſt datum à Synodo Generali 2. Con-

10. *Romani Epiſcopi Metropolitica auctoritas Prouincijs, quas Auctor vocat Suburcarias, cõtinebatur: Patriarchalis per maiores Occidentis Diœceſes ſe extendebat: Illyri-*

Conſtantinopolitanæ Sedi ſecundum honoris locum, cæperunt Romani Epiſcopi Illyrici Prouincias vſurpare, ijs præficiendo Vicarium Theſſalonicenſem, ne ab Epiſcopo Conſtantinopolitano inuaderentur. *Cap.* 3. *pag.* 114. *& ſequentibus.*

rici Prouincijs poſt Concilium Conſtantinopolitanũ primum à Damaſo Theſſalonicenſis Archiepiſcopus Sedis Patriarchalis Romanæ Vicarius præpoſitus fuit, ne ab Epiſcopo Conſtantinopolitano inuaderentur: ante Damaſum Romana Sedes Ius Patriarchale per ſe aut Legatos exercẽdi habuit, vt patet exLegatis ad primi ſæculi finẽ à Clemente Primo Corinthum miſſis, vnde Honorius Imperator Romanæ Sedis priuilegiũ dudum à Patribus conſtitutũ, & Canonibus firmatum rogauit per Illyricum ſeruari, & Theodoſius Imperator priſcam Apoſtolicam Diſciplinam, & antiquum ordinem, quo Romanus Epiſcopus ſuper Illyricum conſtitutus erat, ſeruari iuſſit. Cap. 3.

11. Cum Perigenes in Epiſcopum electus à Patrenſibus reiectus eſſet, & ab Epiſcopo Romano in Sedem

11. *Alius fuit Perigenes Corinthi in Achaiæ Prouincia Metropolita, alius Perreuius incertæ nobis Sedis in Theſſalia*

dem Corinthicam ſine conſenſu Synodi Prouincialis introductus fuiſſet. Epiſcopi Theſſaliæ, quorum præcipui erant Paucianus, Cyriacus, & Calliopus, conſiderabant id tamquam notoriam inuaſionem ſuorum Iurium, & proindè in Synodo Prouinciali alium collocauerunt in ea Sede. *Cap.3. pag.116.*

lia Prouincia Epiſcopus. Paucianus, Cyriacus, & Calliopus Theſſaliæ Prouinciæ Epiſcopi, nullum ius habebant in Perigenem alterius Prouinciæ Metropolitani, neque contrà illum ipſos egiſſe Bonifacius Primus teſtatur, ſed contra Perreuiũ legitimè ordinatum, qui ab ipſorum ſententia Romam appellarat, & Romani Epiſcopi iudicio Sedi ſuæ reſtitutus fuit. Cap.3.

12. Britannica Eccleſia ſex primis ſæculis non nouit auctoritatem ſupra Metropoliticam, vndè miſſo ad initium ſeptimi ſæculi Auguſtino Monacho, ſeptem Epiſcopi Britanni, qui ibidem reperiebantur, & multi alij Viri eruditi ex Monaſterio Banchorenſi noluerunt ſubijci Sedi Apoſtolicæ, vel Auguſtinum agnoſcere, ſed ſub Metropolitano

12. *Eccleſia Britannica ſex primis ſæculis agnouit auctoritatem ſupra Metropolitanam, idque adeò certò conſtat, vt peſtes Orbis Terrarum Pelagius & Celeſtius in Britannijs nati id ipſum confeſſi ſint, dum cauſas ſuas in Synodis Prouincialibus deciſas ad Sedis Apoſtolicæ tribunal, aut referre permiſerunt, aut propria appellatione detulerunt. Quæ de Mo-*

Digitized by Google

Errores.	*Veritates illis oppoſitæ.*
no ſuo manere. Ità ex Beda & nonnullis monimentis à Spelmanno editis, quæ vltima licet Auctor putarit neceſſaria non eſſe ad probanda ſupradicta, ſibi tamen probari indicat. *Cap. 5. pag. 357. & ſeqq.*	*Monachis Banchorenſibus ex Monumento Anglico à Spelmanno adducuntur, ſuppoſititia ſunt. Quæ à Beda narrantur, ſupremam Metropolitanorum auctoritatem à Britannis Epiſcopis agnitã fuiſſe non indicant, & ſi indicarent, eorum errorem diuinitùs correctum fuiſſe oſtenderent, vt illi, qui in eo tuendo pertinaciter inhererent, duplicis culpæ rei ſint, & impugnatæ veritatis, & amiſſi pudoris.* Cap. 6.

SYNOPSIS

CAPITVM HVIVS DISSERTATIONIS.

Caput 1. *Quod Eccleſia Britannica à B. Petro, vel eius Succeſſoribus inſtituta ſit.* pag. 1.

Caput 2. *Quod Pontifex Romanus ſit Patriarcha Occidentis, etiam Angliæ, idque ſequi ex inſtituta per ipſum, aut Sacerdotes ipſius Britannica Eccleſia, Innocentij teſtimonio comprobatur.* pag. 17.

Caput 3. *Britannicam Eccleſiam, licet à Romana inſtituta non eſſet, eidem tamen ex vetuſta conſuetudine, cuius initium ignoratur, ſubeſſe oſtenditur.* pag. 37.

Caput 4. *De Maioribus Diœceſibus à Concilio Arelatenſi Syluestro Papa tributis.* pag. 57.

Caput 5. *An Canonibus Nicænis Metropolitanorum dignitas conſtituatur ſuprema, & quid Canone ſexto ſtatutum ſit de Auctoritate Patriarchali.* pag. 75.

Caput 6. *Quod Britannica Eccleſia à ſuis primordijs vſque ad tempus reſtitutæ ſub Gregorio Magno per Auguſtinum Monachum Religionis auctoritatem ſupra Metropolitanam agnouerit.* pag. 90.

Imprimatur; ſi videbitur Reuerendiſſimo Patri Magiſtro Sacri Palatij Apoſtolici. 19. Octobris 1686.

Pro Eminentiſſimo Cardinali CARPINEO Vicario

H. Cardinalis CASANATE.

Imprimatur. Fr. Dominicus M. Puteobonellus Sacri Apoſtolici Palatij Magiſter, Ordinis Prædicatorum.

Digitized by Google

DISSERTATIO
DE
AVCTORITATE PATRIARCHALI,
ET
METROPOLITICA.

LICEt in præfatione ad Lectorem nonnulla de huius Diſſertationis occaſione, & inſtituto dicta ſint, hæc tamen adeò pauca ſunt, vt non abs re me facturum exiſtimem, ſi in limine huius Diſſertationis occaſionem eius altius repetam, & de inſtituto ipſius nonnulla alia ad clariorem eorum notitiam adiungam. Originem quidem ſuam habet hæc Diſſertatio ex his, quæ parte prima Antiquitatis Illuſtratæ, Diſſertatione ſecunda ſcripſeram. Cum enim ex pluribus Antiquorum monimentis ibidem oſtendiſſem, de toto Occidente locum habere, quod de Illyrici Eccleſijs in Synodo Romana coram Bonifacio 2. ante

mille centum & quinquaginta annos dixerat Theodoſius Echinienſis in Theſſalia Epiſcopus, Romanos ſcilicet Pontifices vltra totius Orbis Eccleſiarum Principatum ſpecialiter gubernationi ſuæ Occidentis Eccleſias vindicaſſe: non placuit hæc Romani Epiſcopi ſpecialis in Occidentem auctoritas recentiori Scriptori Anglo, qui ſe Decanum Cathedralis Eccleſiæ Londinenſis, & Sacellanum Regiæ Maieſtatis nominat, ægreque tulit, Anglicanam Eccleſiam, quæ à Romanæ Sedis Communione auulſa eſt, à me Occidentalis Patriarchatus terminis comprehenſam fuiſſe. Mentem ſuam hac de re explicat in libro de Originibus Britannicis, quem anno 1685. Londini edidit, vbi tamquam Anglicanæ Eccleſiæ Miniſter eiuſdem defenſionem ſuſcipit, & Hierarchiam Anglicanæ Eccleſiæ, quæ poſt Schiſma ſolos Epiſcopos & Metropolitanos ex ſuperiori clero retinuit, Antiquæ Eccleſiæ conformem eſſe tuetur. Oſtendere itaque conatur, Eccleſiam Anglicanam non ſolum Acephalam, id eſt ſine Capite, ſed ab ipſis naſcentis fidei primordijs vſque ad aduentum Auguſtini Monachi Autocephalam, hoc eſt proprij Iuris, nullique Patriarchæ ſubiectam fuiſſe.

Duo igitur ſunt, quæ Auctor contra me probanda ſuſcepit, alterum ſcilicet, Romani Patriarchatus terminos coarctandos eſſe, ne ad Britannias ſe extendant: alterum, antiquam eſſe Anglicanæ Eccleſiæ Hierarchiam, quæ nullam aucto-

rita-

ritatem ſupra Metropolitanam agnoſcit. Ad hæc præſertim probanda omne ſtudium, omnem induſtriam, omne conſilium Auctor adhibuit, non inſiſtens Antiquorum veſtigijs, ſed nouas vias ingrediens, quas à vero deflectere hac Diſſertatione breuiter monſtrare conabor: Cum enim Auctor iſte ad placita ſua probanda aſſumpſerit ea, quæ partim ipſe, partim Launoius mortalium primi nouiter inuenerunt: rem non inutilem me facturum credidi, ſi illa in medium adferrem, & quam longè à vera Eccleſiæ Diſciplina, à Veterum Patrum ſententia, à Conciliorum Decretis, à ſenſu totius Antiquitatis aliena ſint, in ſequentibus oſtenderem. Diuidam igitur hanc Diſſertationem in ſex Capita, quorum quatuor prioribus, quæ ad Origines Britannicæ Eccleſiæ, & Patriarchatus ſupra eam Iura ſpectant, adducam. Duobus verò poſterioribus, quæ ad ſtabiliendam ſupremam Metropolitanorum auctoritatem à Decano Londinenſi ſcripta ſunt, expendam, & ipſis, quæ allegat, Auctorum teſtimonijs euertam. Putauit ipſe auctoritatem Patriarchalem & Pontificiam ſex primis ſæculis Britannicæ Eccleſiæ ignotam fuiſſe, idque manifeſtum fieri ex reſponſo Dinothi Abbatis, & Monachorum Banchorenſium dictis: monſtrabo Ego, de ſuprema Romani Pontificis auctoritate ne quidem vllum dubium fuiſſe, ſed à ſuſcepta ſub Lucio Rege Catholica Religione, vſque ad Saxonum irruptionem, & aduentum Augu-

ſtini

ſtini Monachi Britanniam Sedis Apoſtolicæ auctoritatem coluiſſe: Cumque id varijs Britannicæ Eccleſiæ monumentis, & Gentis illius Hiſtorijs oſtendero, loco coronidis adiungam exhortationem ad Miniſtros Anglicanæ Eccleſiæ, in qua præ oculis ponam, quam longè à vero aberrent, qui Eccleſiam in toto Orbe defeciſſe, & in Mundi angulo à paucis repertam eſſe exiſtimant. Adducam Optati Mileuitani ſententiam, qua Donatiſtas ob ſimilem errorem arguit, quod ipſi olim Eccleſiam Catholicam redegerint ad paucos, & ab ijs miſſa fuerit quaſi in carcerem latitudo Regnorum. Adferam alia Antiquorum teſtimonia, quibus conſtabit, veram Eccleſiam, quia Catholica eſt, toto Orbe diffuſa m reperiri, & vnam eſſe, quia in vnius Communionis ſocietate ſub vno Capite viſibili concordat, neminemque ſalutem conſequi poſſe, qui à Capite illo aut Schiſmate diuiditur, aut hæreſi ſeiungitur, vt D. Hieronymus non exaggeratiue, ſicut quidam nuper effutire auſus eſt, ſed verè ſcripſerit ad Damaſum Papam: *Ego nullum primum niſi Chriſtum ſequens, Beatitudini tuæ, id eſt Cathedræ Petri communione conſocior, ſuper illam Petram ædificatam Eccleſiam ſcio. Quicumque extra hanc domum agnum commederit prophanus eſt. Si quis in arca Noë non fuerit, peribit regnante diluuio.*

CA-

CAPVT I.

Quod Eccleſia Britannica à B. Petro, vel eius Succeſſoribus inſtituta ſit.

1. Mens Auctoris Angli contendentis, à Paulo potius quam Petro inſtitutam fuiſſe Britannicam Eccleſiam. Gildæ ſapientis teſtimonium ab eo non adhibitum, forſan quia pro inſtituta à Petro Britannica Eccleſia eum facere proſpexerit.

2. Euſebij teſtimonium adfertur ex Metaphraſte, quo conſtat, Britannicam Eccleſiam inſtitutionem ſuam Petro debere. Idem probat Metaphraſtes, aſſerit Ioannes V., & adfirmat Kenulphus Rex Merciorum.

3. Adferuntur teſtimonia Euſebij, Theodoreti, & D. Hieronymi, ex quibus Auctor ſe clarè probaturum confidit, Inſulas in Oceano poſitas fidei veritatem à Paulo primùm edoctas fuiſſe.

4. Expenduntur Euſebij prædicta teſtimonia, quorum duo priora nihil pro Pauli potius quam Petri in Britanniam aduentu faciunt, tertium verò Hieronymi, Paulum non ab Oceano Hiſpanico ad Britannicum, vt Auctor noſter credidit, ſed ab Oceano Arabico ad Oceanum Hiſpanicum fidem annuntiaſſe innuit, id, quod nihil ad rem noſtram facit.

5. Clementis Romani teſtimonium adducitur, quo Paulum ad Occidentis terminos veniſſe aſſeritur, ad Britanniā perueniſſe non dicitur.

6. Opinio Launoij hanc Clementis epiſtolam in dubium reuocantis non probatur; adducitur tamen Teſtimonium Seueri Sulpitij, quo ſerius trans Alpes Dei Religio ſuſcepta fuiſſe dicitur, ac Auctoris noſtri diſtinctio ad difficultatem ex teſtimonio Sulpitij motam euitandam reijcitur.

7. Seuero Sulpitio adſtipulatur Venerabilis Beda, qui eo tempore Lucium Regem ad fidem conuerſum fuiſſe commemorat, quo eam trans Alpes ſuſceptam fuiſſe, Sulpitius narrat, quibus cùm ſentire videtur Tertullianus, qui ijs ferè temporibus vixit, quo Lucius Britanniæ Rex ſub Eleutherio Papa conuerſus fuit.

8. De Lucij Regis conuerſione alia Antiquorum teſtimonia adferuntur, & de Legatione ab eo Romam ad Eleutherium Pontificem miſſa, Auctoris noſtri placita adducuntur: Eam nimirum Romam miſſam fuiſſe, quia erat Ciuitas Imperialis, vt ex Ireneo probat.

9. Irenei locus adfertur, & quod malè ab Auctore noſtro explicatus fuerit, oſtenditur. Aſſerit Ireneus, Fideles omnes cum Romana fide non ob Ciuitatis, ſed ob Eccleſiæ illius potentiorem principalitatem conuenire debere. Honorij Imperatoris teſtimonium de Principatu Domus Auguſtæ, & principio Sacerdotij Romæ ſtabilitis. Additur ſententia Auguſtini, qui tradit, Apoſtolicæ Cathedræ Principatum ſemper Romæ viguiſſe, quem cum Auctor noſter negat, manifeſtam veritatem oppugnat.

VT de originibus Britannicæ Eccleſiæ agamus, inquirenda eſt primæua illius inſtitutio,

quam recentiores Scriptores varijs Apoſtolis, varijſque Chriſti Diſcipulis tribuerunt. Non vacat, hac Diſſertatione ſingulorum opiniones referre, vnam dumtaxat Auctoris noſtri expendam, qui ne Baronij ſententiam de inſtituta per Petrum Britannica Eccleſia admitteret, eam Paulo Apoſtolo tribuit, idque ſe clarè probaturum confidit. Antequam autem Quæſtionem aggreditur, nonnullorum opiniones reijcit, qui alios Chriſti Diſcipulos mare Britannicū traieciſſe putarunt, contenditque, nihil ad eorum inſtitutum facere Gildam ſapientem, qui epiſtola de excidio Britanniæ ſcribit.

Gildas Sapiens. *Interea glaciali frigore rigenti Inſulæ, & veluti longiori Terrarum receſſu ſoli viſibili non proxima, verus ille non de firmamento ſolum temporali, ſed de ſumma etiam Cælorum arce tempora cuncta excedente Vniuerſo Orbi præfulgidum ſui corruſcum oſtendens (tempore, vt ſcimus, Summi Tiberij Cæſaris, quo abſque vllo impedimento eius propagabatur Religio, comminata, Senatu nolente, à Principe morte dilatoribus militum eiuſdem) radios ſuos primum indulget, id eſt ſua præcepta Chriſtus: quæ licet ab incolis tepidè ſuſcepta ſunt, apud quoſdam tamen integrè, & alios minus vſque ad perſecutionem Diocletiani Tyranni nouennem, in qua ſubuerſæ per totum Mundum ſunt Eccleſiæ.* Non deſunt, qui ex hoc Gildæ teſtimonio circa vltimum Tiberij annum Euangelium in Britannia prædicatum fuiſſe volunt, quos Auctor noſter meritò reijcit, ipſoſque Gildæ teſtimonium non intellexiſſe oſtendit. Ait

nam-

namque Gildam duo diſtinguere, prædicationem Fidei per Orbem vniuerſum, & Euangelij annuntiationem per Britanniam. Primum fatetur contigiſſe extremo tempore Tiberij, quo teſte Euſebio in Chronico Pilatus de Chriſti Diuinitate, & Chriſtianorum in Paleſtina perſecutione ad Tiberium: Tiberius, teſte Tertulliano in Apologetico, ad Senatum retulit, & negante Senatu ſuum ſuffragium pro Chriſto inter Deos referendo, Tiberius in ſententia permanſit comminatus mortem ijs, qui Chriſtianos perſequerentur. Tunc enim liberè Euangelium vbique annuntiari potuit, prout id factum eſſe, Gildas initio ſuperioris Teſtimonij clariſſimè indicat. Aliud de Fidei annuntiatione per Britanniam ijſdem ferè temporibus Gildas contigiſſe aſſerit, quod Auctor noſter pro prædicato ab Apoſtolis per Britanniam Euangelio præ cæteris teſtimonijs vrgere potuiſſet, niſi forſan proſpexiſſet, Gildam potius pro Petri, quam Pauli in Britanniam aduentu citari poſſe. Extat ſanè in eadem Gildæ epiſtola locus, in quo mores Britannici Cleri redarguit aſſerens: eos *Sedem Petri Apoſtoli immundis pedibus vſurpare*. Quem locum cum Auctor in fine operis ſibi obieciſſet, reſpondet, Sedem Petri apud Gildam nihil ad rem facere, cuius rationem ſi quæras, aliam non obtinebis, quam quod Auctori noſtro non placeat *Sedes Petri Apoſtoli*, Gildas ſapiens.
quam Gildas in Britannia collocat, dum eam à Britannico Clero immundis pedibus vſurpari affirmat. Duos ſenſus patitur Gildæ teſtimonium: pri-

mus eſt,quod Petrus in Anglia fuerit, ibique Sedem Epiſcopalem inſtituerit, & Diaconos,ac presbyteros ordinauerit, qui hiſtoricus eſt, & pluribus probatur. Secundus, quod Sedi Petri Clerus Britannicus Inſtitutionem ſuam debeat, qui ſenſus ab alijs admittitur. Neuter Auctori noſtro placet, & ideò Gildam inter eos, qui de inſtitutione Britannicæ Eccleſiæ egerunt, non ita vrgendum ducit.

2. Cæterum priorem ſenſum Hiſtoricum de inſtituta per Petrum Anglicana Eccleſia confirmat Euſebius apud Metaphraſtem his verbis: *Simonem Petrum duodecim quidem annos eſſe verſatum in Oriente, viginti autem & tres annos tranſegiſſe Romæ, & in Britannia, & in Ciuitatibus, quæ ſunt in Occidente.* Refert hoc teſtimonium Armachanus ex Metaphraſte, qui commentario de Petro & Paulo ad diem 29. Iunij etiam de Petro affirmat, eum in Britannia longo tempore fuiſſe moratum, & multas Gentes non nominatas attraxiſſe ad fidem, *cumque Eccleſias conſtituiſſet, Epiſcopos, & Presbyteros, & Diaconos ordinaſſet, duodecimo anno Cæſaris Neronis rurſùs Romam reuerſum eſſe.* His adiungi poteſt Ioannes V. qui ante 900. annos epiſt. ad Ethelredum, & Alfridum Anglo Saxonum Reges apud Malbur. libr. 3. ſe gaudere fatetur, quod in ipſis cernat feruorem Fidei, *quam,* inquit, *ex Prædicatione Principis Apoſtolorum, Deo veſtros animos illuminante, accepiſtis, & efficaciter tenetis.* Et ante annos 850. Kenulphus Merciorum Rex epiſtola ad Leonem III. *Vndè*

Euſebius apud Metaphraſtem.

Metaphraſtes ad diem 29. Iunij.

Ioannes V.

Kenulphus Merciorum Rex

dè tibi Apoſtolica dignitas, inde nobis fidei veritas innotuit.

3. Iam adducenda ſunt teſtimonia, quibus Auctor nititur, ad hanc Prouinciam Paulo potius, quam Petro vindicandam. Ac primum quidem teſtimonium, quod adducit, eſt Euſebij Cæſaræenſis, quem lib. 3. de Demonſtratione Euangelica cap. 7. ſcripſiſſe perhibet, quod poſt conuerſionem Romanorum, Perſarum, Armenorum, Parthorum, Indorum, & Scytharum, Apoſtoli pertranſierint Oceanum *ἐπὶ τὰς καλȣμένας Βρεττανικὰς νήσȣς ad Inſulas, quæ vocantur Britannicæ.* Secundum eſt Theodoreti, qui tomo 1. in Pſalmum 116. à Paulo non ſolum Hiſpaniæ, ſed *& Inſulis in Oceano poſitis* Fidem annuntiatam fuiſſe aſſerit., Hæc enim, inquit Auctor, „ veroſimiliùs intelligendà ſunt de Inſulis Britannicis, quæ in Oceano poſitæ ſunt, de quibus „ idem Theodoretus tomo 4. ſerm. 9. ſcripſit: *quod* „ *Piſcatores noſtri, & Publicani leges Euangelicas* „ *intulerunt.* Theodoreto adiungit Hieronymum, qui in caput 5. Amos ſcribit de Paulo, quod vſque ad Hiſpanias tetenderit, *& à Mari Rubro, imò ab Oceano vſque ad Oceanum cucurrerit, imitans Dominum ſuum Solem Iuſtitiæ, de quo legimus: à ſummo cælo egreſſio eius, & occurſus eius vſque ad ſummum eius.* Huic Hieronymi teſtimonio aliud adiungit ex libro eius de Scriptoribus deſumptum, vbi dicit, Paulum poſt dimiſſionem è carcere prædicaſſe Euangelium in partibus Occidentalibus, *quo nomine,* in-

Theodoretus in pſalm. 116.

Auctor pag. 37. and therefore in all probability the britisch Islands sre vnderſtood by hun &c.

Hieronymus in cap. 5. Amos.

pag. 38. by Vvhich the britiſh Islants eſpecially vnderſtuod.

Digitized by Google

inquit Auctor, *præcipuè ſignificabantur Inſulæ Britannicæ*, idque ait conſtare ex teſtimonio Clementis Romani, qui ſcribit, Sanctum Paulum annuntiaſſe Iuſtitiam per totum Orbem, & iſtud agendo, iuiſſe ἐπὶ τὸ τέρμα τῆς δύσεως, *ad terminos Occidentis*. Quam locutionem putat neceſſario etiam complecti Britanniam, in qua Paulum prædicaſſe, dicit Venantius: ita enim de Paulo teſtatur in vita S. Martini lib. 3.

Clemens Romanus epiſt. ad Corinth.

Venantius Fortunatus.

Tranſit & Oceanum, vel qua facit Inſula portum,
Quaſq; Britānus habet Terras, quaſq; vltima Thule.

4. Verum qui hæc Antiquorum Patrum teſtimonia ſedulò peruoluit, facilè perſpiciet, ex ijs certò non conſtare, quod Britannia primum à Paulo fidem acceperit. Euſebij locus ab Auctore indicatus integer referendus eſt, cum enim de duodecim Apoſtolis, & ſeptuaginta Chriſti Diſcipulis ſermonem inſtituiſſet, ſcribit de ijs, καὶ τοὺς μὲν αὐτῶν τὴν Ρωμαίων ἀρχὴν καὶ αὐτήν τε τὴν βασιλικωτάτην πόλιν νείμασθαι, τοὺς δὲ τὴν Περσῶν, τοὺς δὲ τὴν Αρμενίων, ἑτέρους δὲ τὸ Πάρθων ἔθνος, καὶ αὖ πάλιν τὸ Σκυθῶν, τινὰς δὲ ἤδη καὶ ἐπ᾽ αὐτὰ τῆς οἰκουμένης ἐλθεῖν τὰ ἄκρα, ἐπί τε τὴν Ινδῶν φθάσαι χώραν, καὶ ἑτέρους ὑπὲρ τὸν ὠκεανὸν παρελθεῖν ἐπὶ τὰς καλουμένας Βρεττανικὰς νήσους. *Et alios quidem eorum Imperium Romanum, ipſamque omnium Vrbium Reginam Ciuitatem inuadere: Alios Perſarum Regnum, alios Armeniorum, Parthorum alios Nationem. Item alios Schytarum, quoſdam etiam ad ipſos Orbis Terræ veniſſe fines, Indorumque Regiones pe-*

penetraſſe, alios porrò trans Oceanum euaſiſſe ad eas Inſulas, quæ Britannicæ vocantur. Ex his enim verbis non habetur, quod Euſebius potius vnum, quam plures, & Diſcipulum potius quam Apoſtolum, & ex Apoſtolis Paulum potius quam Petrum ad Britannias perueniſſe teſtatur: vt ſi per alios intelligendi ſint Apoſtoli, ſaluo Euſebij teſtimonio non ſolum Paulus, ſed etiam Petrus, idque ante Paulum in Britannijs verbum Dei prædicare potuerit, prout Euſebium alicubi dixiſſe, ſupra ex Metaphraſte audiuimus. Alius eſt Theodoreti locus Tomo 4.ſerm.9. quo Britannos numerat inter illas Gentes, *quibus Piſcatores noſtri, & Publicani, Sutorque ..... leges Euangelicas intulerunt.* Sed neque ex illo habetur, Britannos potius à Paulo, quam à Petro Euangelij veritatem edoctos fuiſſe. Ex alijs Theodoreti locis ne quidem conficitur, Paulum ad Britannias perueniſſe, prout nec demonſtrari poteſt ex locis D. Hieronymi, & Clementis Romani. D. Hieronymus enim ſcribit in caput 5. Amos Prophetæ, *quod Paulus vocatus à Domino effuſus ſit ſuper faciem vniuerſæ Terræ, vt prædicaret Euangelium Hieroſolymis vſque ad Illyricum, & ædificaret non ſuper alterius fundamentum, vbi iam fuerat prædicatum, ſed vſque ad Hiſpanias tenderet, & à Mari Rubro, imò ab Oceano vſque ad Oceanum curreret, imitans Dominum ſuum Solem Iuſtitiæ, de quo legimus: à ſummo cælo egreſſio eius, & occurſus eius vſque ad ſummum eius, vt ante eum Terra deficeret, quam ſtudium prædicandi.* Ex

Theodoretus Tomo 4.

Hieronymus in cap.5. Amos.

qui-

Digitized by Google

quibus verbis non colligitur, Paulum Apoſtolum ab Oceano Hiſpanico ad Britannicum, qui vnus idemque Occidentalis eſt, ſed ab Oceano, qui mari Rubro adiacet, vſque ad Oceanum, qui vltimas Hiſpaniæ oras alluit, Euangelium prædicaſſe. Refert ipſe Paulus ad Galatas 2., ſe Arabiam prædicando peragraſſe, & poſt tres annos Hieroſolymam redijſſe, vt credi poſſit, vſque ad fines Arabiæ, quæ Oceano Arabico terminatur, perueniſſe. Dixit itaque D. Hieronymus, Paulum à Mari rubro, ſeù potius Oceano mari Rubro contermino, vſque ad Oceanum Hiſpaniæ adiacentem Euangelium prædicaſſe. Vndè Theodoretus in epiſtolam ad Philippenſes cap. 1. ſcribere potuit, quod Paulus ex Vrbe Roma profectus ſit in Hiſpaniam, & poſtquam Hiſpanis Diuinum Euangelium tradidiſſet, reuerſus ſit, ac capite truncatus, tunc obierit. Neque per Occidentem alibi quam in Italia & Hiſpania Paulum prædicaſſe Gregorius Magnus libro 31. moralium cap. 22. commemorat, dum ait: *Paulus, cum nunc Iudæam, nunc Corynthum, nunc Epheſum, nunc Romam, nunc Hiſpanias peteret, vt in peccati morte iacentibus æternæ vitæ gratiam nuntiaret, quid ſe aliud quam eſſe Aquilam demonſtrabat?*

Ad Galatas cap. 2.

Theodoret. in epiſt. ad Philipp. penſes cap. 1.

Gregorius Magnus lib. 31. moralium cap. 22.

5. Nec refert, quod D. Hieronymus libro de Scriptoribus affirmet, Paulum è carcere dimiſſum, *vt in partibus Occidentalibus Euangelium prædicaret*; licet enim Britanniam in partibus Occidentalibus ſitam eſſe, rectè Auctor noſter ſtatuat, fateri tamen te-

D. Hieronymus libro de Scriptoribus.

tenetur, plures eſſe regiones in Occidente, nec in omnibus Paulum Apoſtolum fidem annuntiaſſe. Promiſerat Paulus, ſe ad Hiſpanias profecturum, an autem promiſſionem ſuam adimpleuerit, dubitat Baronius, licet affirmet D. Hieronymus, qui de alijs Occidentis partibus nullam mentionem facit. Idem reſponderi poteſt ad locum Clementis Romani, qui epiſtola ad Corinthios iuxtà editionem Patricij Iunij ita habet de Paulo: κήρυξ γενόμενος ἔν τε τῇ ἀνατολῇ, καὶ ἐν τῇ δύσει τὸ γενναῖον τῆς πίστεως αὐτοῦ κλέος ἔλαβεν, δικαιοσύνην διδάξας ὅλον τὸν κόσμον, καὶ ἐπὶ τὸ τέρμα τῆς δύσεως ἐλθὼν, καὶ μαρτυρήσας ἐπὶ τῶν ἡγουμένων, οὕτως ἀπηλλάγη τοῦ κόσμου: *& in Oriente, ac Occidente verbi præco factus illuſtrem fidei ſuæ famam ſortitus eſt, in iuſtitia mundum vniuerſum inſtruens, & ad Occidentis terminos veniens, & ſub Imperatoribus Martyrium ſubiens, ſic è Mundo migrauit.* Ad Occidentis terminos Paulum veniſſe lego, ad Britannias veniſſe, intelligere minimè debeo. Non enim teſtatur Clemens Romanus, Paulum veniſſe ad omnes Occidentis terminos, alioquin debuiſſet etiam peragrare Flandriam, Batauiam, Daniam, aliaſque Septentrionis oras maritimas: ſed teſtatur, ad aliquos Occidentis terminos veniſſe, quod verum erit, licet ſolam Hiſpaniam pertranſiſſet, & ad vltimas eius oras maritimas ſubſtitiſſet. Quod autem ex Venantio adfertur, nihil probat, quia nimium probat: Dicit Auctor, Paulum illas terras prædicando tranſijſſe, *quas Britannia habet, &*

Epiſt. ad Rom. cap. 15. num. 24.

Clemens epiſt. ad Corinth.

Venantius.

vltima Thule. Nullatenus autem veriſimile eſt, Apoſtolum ad vltimam Britanniæ partem, quam olim Caledoniam, nunc Scotiam vocamus, multò minus ad Yslandiam Septemtrionalium Inſularum vltimam, quam Tacitus in vita Agricolæ Thyle vocare creditur, perueniſſe, neque vllum de iſta re antiquitatis teſtimonium extat.

Tacitus: *Hanc oram nouiſsimi maris tunc primum Romanæ Claſsis circumuecta, inſulam eſſe Britanniam affirmauit, ac ſimul incognitas ad id tempus inſulas, quas Orcadas vocant, inuenit, domuitque. diſpecta eſt & Thyle, quam hactenus nix, & Hiems abdebat.*

6. Hiſce præmiſſis, cum Authore noſtro ſatis mirari nequeo, quid Ioannem Launoium Pariſienſem Theologum, cum ab aduerſarijs ex prædicto Clementis loco vrgeretur, ad Gallicanarum Eccleſiarum antiquitatem ab Apoſtolorum temporibus repetendam, quid, inquam, Launoium adegerit, ad reijciendam Clementis epiſtolam, cum ſalua illius auctoritate opinionem ſuam de Euangelio poſt Apoſtolorum tempora in Gallijs prædicato tueri potuiſſet. Mentis meæ non eſt, ſententiam Launoij propugnare, qui nec in Gallia nec in Britannia temporibus Apoſtolorum Fidem prædicatam fuiſſe voluit: ſed cum Auctor noſter de Britannia id certis argumentis ſe probaturum dixit, licitum mihi, vt puto, fuit, infirmitatem argumentorum, quibus manifeſtam veritatem effici credebat, lectorum oculis proponere: licitumque, ni fallor, erit, teſtimonium, quod ab eruditis adductum eſt, vt Gallias diù poſt Apoſtolorum tempora fidem recepiſſe probent, in medium adferre. Eſt autem teſtimonium illud Seueri Sulpitij, qui poſt initium quinti ſæculi ſcripſit, lib. 2. Hiſtoriæ Sacræ. *Sub Aurelio Antonini*

Seuerus Sulpitius lib. 2.

filio

filio perſecutio quinta agitata, ac tum primùm intra Gallias Martyria viſa, ſerius trans Alpes Dei Religione ſuſcepta. Duo ſunt, quæ Seuerus teſtatur. Vnum, quod ad Gallias ſpectat, ante Aurelium Antonini filium nulla Martyria in Gallijs viſa. Aliud, quod etiam ad Angliam pertinere videtur, ſerius trans Alpes Dei Religionem ſuſceptam eſſe. Hoc vltimum Auctor noſter, quia ſententiam ſuam euertit, diſtinctione eludit: diſtinguendum nãque putat inter rem, quæ à Seuero aſſeritur, nimirum tunc primum viſa fuiſſe Martyria: & rationem, quæ adiungitur, ob prædicatam ſerius trans Alpes Religionem Catholicam. Dicit, Seuerum de primo certum fuiſſe, dubium de ſecundo. Sed nemo non videt, hæc effingi contra expreſſum Seueri Teſtimonium, quo duo facta eadem certitudine ab eo affirmantur. Dicit martyria primum viſa in Gallijs tempore Aurelij, additque, ſerius trans Alpes Dei Religionem ſuſceptam. Vtrumque factum eſt, de quo æqualiter ſibi conſtare innuit, cumque Britanniæ trans Alpes ſitæ ſint, ſequitur iuxtà fidem Seueri Sulpitij, ſerius quoque in ijs Religionem Chriſtianam ſuſceptam fuiſſe.

7. Erat Seuerus natione Gallus, ſcripſitque ad annum circiter 420., cui ſi Scriptorem Anglum adiungere velimus, habemus Venerabilem Bedam, qui ante 1000. & plures annos gentis Anglorum Hiſtoriam Eccleſiaſticam retexens eo ipſo tempore Religionis in Britannia meminit, quo Seuerus eam

trans Alpes ſuſceptam fuiſſe innuit. Legi poteſt Hiſtoria Venerabilis Bedæ Presbyteri, nullum de prædicata per Apoſtolos in Britannijs fide verbum in ea reperietur. Prima, quam de religione mentionem facit, ad tempora Eleutherij Pontificis ſpectat. *Anno*, inquit, *ab Incarnatione Domini centeſimo quinquageſimo ſexto, Marcus Antonius Verus, quartus decimus ab Auguſto, Regnum cum Aurelio Commodo fratre ſuſcepit, quorum temporibus cum Eleutherius Vir ſanctus Pontificatui Romanæ Eccleſiæ præeſſet, miſit ad eum Lucius Britanniarum Rex epiſtolam obſecrans, vt per eius mandatum Chriſtianus efficeretur, & mox effectum piæ poſtulationis conſecutus eſt, ſuſceptamque fidem Britanni vſque in tempora Diocletiani Principis inuiolatam, integramque quieta in pace ſeruabant.* Sub Aurelio Antonini filio *primum martyria in Gallijs viſa* teſtatur Seuerus. Sub Aurelio quoque Religionem in Britannia ſuſceptam teſtatur Beda antiquitate & ſanctitate Venerabilis, cui lucem prætuliſſe videtur Tertullianus, qui Aurelio Imperatori ferè coætaneus fuit, ac libro contra Iudæos inacceſsa quondam Romanis loca Chriſto ſubdita prædicauit. *Britannorum*, inquit, *inacceſſa Romanis loca, Chriſto verò ſubdita*. Ac ſi teſtaretur, non diu antequam ſcriberet, Britannias Chriſti Fidem accepiſse, quod optimè cum ſuſcepta tempore Eleutherij Fide conuenit, cum paulò ante, quam Tertullianus ſcribebat, Eleutherius vixerit, ſub quo Lucius ad fidem conuerſus fuit.

Venerabilis Beda lib. 1 Hiſt. gentis Anglorũ.

Seuerus Sulpitius.

Tertullianus libro contra Iudæos.

8. Re-

8. Rectè itaque Venerabilis Beda ſub Lucio Britanniæ conuerſionem ponit, quod in Manuſcripta Regum Anglorum Hiſtoria, quæ in Bibliotheca Vaticana cuſtoditur, his verbis confirmatur: *Lucius miſit litteras Eleutherio Papæ pro Chriſtianitate ſuſcipienda, & obtinuit.* Idem teſtantur non modo omnes iſtius Nationis Scriptores cum Mariano Scoto, ſed & Scriptores Germani, Galli, ac Itali, inter quos videri poteſt Sigebertus Gemblacenſis in Chronico, Hermannus Contractus in Chronici compendio, Ado Viennenſis in Martyrologio, & Anaſtaſius Bibliothecarius in Pontificali Romano, vbi de Eleutherio teſtatur: *hic accepit epiſtolam à Lucio Britanico Rege, vt Chriſtianus efficeretur per eius mandatum.* Deſumptum id eſt ex antiquo Romanorum Pontificum Catalogo tempore Iuſtiniani Imperatoris exarato, qui extat in Bibliotheca Sapientiſſimæ Sueuorum Reginæ, in quo ſub Eleutherio eadem omninò verba leguntur, vt nullum dubium eſſe poſſit de hac Lucij conuerſione ſub Eleutherio, de qua omnes conueniunt: licet non ità conſentiant de perſonis, quibus mediantibus Lucius ab Eleutherio de fide edoceri petiuit, & quorum ope Eleutherius non modò Lucium, ſed & pleroſque Britannos ad fidem conuertit, Eccleſiamque in regione illa inſtituit. Auctor noſter à Lucio Eluanum, & Medroinum miſſos fuiſſe admittit, & hanc Legationis rationem reddit: ,, Eluanus, ac Eduuinus erant ,, Britanni, & Chriſtiani, & propterea miſſi ad ,, Eleu-

Manuſcriptus Codex Bibl. Vat.

Anaſtaſius Biblioth. in Pontificali.

Catalogus Romanorum Pontificum tempore Iuſtiniani Imperatoris conſcriptus.

pag. 68. Eluanus and Edvvinus vvere Britisch

Chriſtiana them ſelues, and therefore ſeot to Eleuterius. hauing beeo probably the perſons employ'd to conuince King Lucius : but he knovving the great fame of Rome, and it being told him, not onely that there vvere Chriſtians there but a biſhop io this city, the tvvelfth from the apoſtles, had a deſire to underſtand, hovv far the britiſch Chriſtians and thoſe of Rome agreed; and he micht reaſonably theo preſume, that the chriſtian doctrine vvas there trulij taught, at ſo little diſtance from the Apoſtles, and in a place vvhither, as Ireneus argues io this caſe a reſort vvas made from all places, becauſe of its beiog the Imperial city. theſe vvere reaſonable conſiderations Vvhich micht moue Kiog Lucius &c.

,, Eleutherium, qui veriſimiliter occupati fuerunt
,, in conuertendo Lucio. Is autem cum fama Vr-
,, bis Romæ ad eum peruenisset, & intellexiſſet,
,, non tantum Chriſtianos ibi eſſe, ſed & Epiſco-
,, pum Vrbis XII. ab Apoſtolis ibi degere, ſcire
,, cupiebat, quatenus Britanni Chriſtiani conueni-
,, rent cum Chriſtianis Romanis. Iuſtè ſi quidem
,, poterat præſumere, Doctrinam Chriſtianam
,, ibi verè doceri, cum tantillum temporis ſpatium
,, fluxiſset ab Apoſtolis, & in loco, ad quem (vt
,, Ireneus argumentatur in ſimili caſu) recurreba-
,, tur ab alijs locis, quia erat Ciuitas Imperialis. Hæ
,, fuerunt conſiderationes rationi ſatis congruæ,
,, quæ incitare poterant Lucium ad expediendum
,, Legationem Romam, & non quia Caput Eccle-
,, ſiæ ibidem inſtitutum erat à Petro, de quo nemò
,, tunc cogitabat.

9. Verum cum Auctor Legatos à Lucio ideò Romam miſsos fuiſse fateatur, vt præſtarent, quod ab omnibus vndique Fidelibus, teſte Ireneo, tunc præſtari ſolebat, vnum ſcire vellem, vbinam reperit, id obſeruatum fuiſsè ob Ciuitatis Romanæ principalitatem? Certè in Irenei verbis hanc interpretationem inuenire non potuit, cum illa, quorum mentionem facit, deſumpta ſint ex lib. 3. cap. 3. vbi Sanctus ille Lugdunenſis Epiſcopus fideles omnes ad Eccleſiam Romanam mittit. *Ad hanc enim Eccleſiam*, inquit, *propter potentiorem principalitatem neceſſe eſt omnem conuenire Eccleſiam*. At vbinam

D. Ireneus lib. 3. cap. 3.

quæ-

Digitized by Google

quæſo dicit ibi Ireneus, recurrendum eſſe Romam, *quia erat Ciuitas Imperialis*? In verbis Irenei legit Auctor noſter, quod verbis ſuis minimè ſignificat Ireneus. Scribit enim, non Vrbem Romam, ſed *Eccleſiam Romanam Petri, & Pauli ſanguine conſecratam* conſulendam eſſe in controuerſijs Fidei, & omnes ſub Cælo fideles cum Romana Eccleſia conuenire debere propter potentiorem eius, non verò Ciuitatis Imperialis Principalitatem. *ad hanc Eccleſiam*, inquit Ireneus, *propter potentiorem principalitatem neceſſe eſt, omnem conuenire Eccleſiam, hoc eſt, eos, qui ſunt vndique Fideles*. Vt Lucius itaque Legationem Romam mitteret, non Ciuitatis Imperium, ſed Eccleſiaſtici Principatus faſtigium in cauſa fuit. in *Vrbe Roma* enim, vt Honorij Imperatoris verbis vtar, non ſolum *Romanum Principatum* Domus Auguſta obtinuit, ſed *principium* quoque *Sacerdotium* accepit; & ibi etiam, vt Auguſtinus epiſt. 162. affirmat, *Semper viguit Apoſtolicæ Cathedræ Principatus*. Hunc autem Eccleſiæ Principatum Chriſtus Petro commiſit, Petrus verò ſuis in Romana Sede Succeſſoribus reliquit, quæ dum negat Auctor noſter, veritatem impugnat, quam Galliæ ſplendor Peronius in reſponſo ad Iacobum Angliæ Regem cap. 23. innumeris ferè Canonibus, & Conciliorum, ac veterum Patrum teſtimonijs comprobat. Plura eorum adducerem, niſi de Romani Pontificis Patriarchali in Occidentem, non verò ſuprema eius in Orbem Catholicum auctoritate, præcipua Quæſtio inſtituta eſset;

Honorius Imperator epiſt. ad Theodoſium Aug.

D. Auguſtinus epiſt. 162.

Digitized by Google

eſſet; vndè vt, quod tractandum ſuſcepimus, proſequamur, dicamus cum Auctore noſtro, à Lucio ad Eleutherium Legatos miſſos fuiſſe, vt de rebus fidei inquirerent; & fateamur cum Ireneo, Britannos ęquè ac alios Fideles cum Romana Eccleſia conuenire debuiſſe propter potentiorem eius principalitatem: adiungamus cum Scriptoribus Anglis, Eleutherium Romanæ Eccleſiæ Pontificem auctoritate ſua vſum fuiſse, dum legatos illos ordinauit, qui in Britanniam miſſi Lucium baptizarunt, Eccleſias inſtituerunt, ac Epiſcopos conſecrarunt: & ex his concludamus, verum eſse, quod in Titulo huius capitis probandum aſsumpſi, Britannicam Eccleſiam à S. Petro, vel ijs, quos ſucceſsores eius ordinarunt Sacerdotes, inſtitutam fuiſse.

CAPVT II.

Quod Pontifex Romanus ſit Patriarcha Occidentis etiam Angliæ, idque ſequatur ex inſtituta per ipſum, aut Sacerdotes ipſius Britannica Eccleſia, vt Innocentij teſtimonio comprobatur.

1. Patriarchatus Romanus in omnem Occidentis Eccleſiam, qui Canone 17. Concilij Generalis octaui aſſeritur, Auctori noſtro minimè probatur: eius verba adducuntur.

2. Modum probandi ius Patriarchatus ex vſu, & vſum ex Iure, ait ridiculum eſſe, cum tamen fateatur, illum valere contra de Marca alioſque Catholicos, qui Patriarchatum Romani Pontificis in totum Occidentem admittunt, contra quos ſolum illo

illo probandi modo vſus ſum, vt ridiculus eſſe non poſſit.

3. *Contra Hæreticos, qui Romanum Occidentis Patriarchatum negant, non illo, ſed alio probandi modo vſus ſum, perpetua nimirum Antiquorum traditione, quam ipſi Schiſmatici Græci negare auſi non ſunt.*

4. *Inter Antiquorum Teſtimonia, quæ pro traditione illa adduxi, vnum fuit D. Auguſtini, qui manifeſtè tradidit, Innocentium primum Eccleſiæ Occidentali præfediſſe non ordine, & dignitate tantum, ſed etiam Iuriſdictione.*

5. *Aliud teſtimonium fuit ipſius Innocentij primi, qui per omnem Galliam, Hiſpaniam, Africam, Siciliam, Italiam, & Inſulas interiacentes à ſolo Petro, vel eius Succeſſoribus, aut ab ijs, quos ordinarunt Sacerdotes, Eccleſias inſtitutas fuiſſe refert, omneſque illas Sedem Apoſtolicam tamquam caput Inſtitutionum agnoſcere debere, affirmat.*

6. *Quomodo his non obſtet, quod Paulus Romæ, & forſan in alijs Occidentis partibus prædicauerit, ex ipſo Paulo oſtenditur, qui inter Eccleſias prædicatione ſua inſtitutas illas dumtaxat numerat, quibus ipſe primum fidem annuntiauit, qualis non eſt Romana, vtpotè ante Pauli in Italiam aduentum à Petro fundata: idem dici poteſt de alijs Eccleſijs Occidentalibus, ſi Paulus in alijs prædicauit.*

7. *Obijciuntur duo ab Auctore noſtro, quorum primum ad factum pertinet, dum negat, à ſolo Petro, aut miſſis à Sede Apoſtolica Sacerdotibus Eccleſias in Occidente, & præſertim in Britannia inſtitutas fuiſſe. Secundum ad rationem Innocentij debilitandam ſpectat, quod nimirum nulla ſit connexio inter inſtitutionem Eccleſiæ, & eius ſubiectionem, adeoque ex inſtitutione Eccleſiarum non ſequatur ius Patriarchale in illas.*

8. *Satisfit primæ obiectioni, & circa factum Innocentio potius quam Auctori noſtro credendum eſſe, oſtenditur. Dicit autem Innocentius, in Inſulis Italiam, Africam, Hiſpaniam, & Gallias interiacentibus à ſolo Petro inſtitutas fuiſſe Eccleſias: inter Inſulas autem illas numerari poteſt Britannia, cum non ſolum Gallijs adiaceat, ſed quoad aliquam partem interiaceat; quin imò inter illas numerari debeat, cũ in Britanniam, ſi non à Petro, à miſſis per Eleutherium Petri Succeſſorem Sacerdotibus, inſtitutam Eccleſiam conſtet.*

9. *Satisfit ſecundæ obiectioni, & ſtabilitur ratio ex facto deſumpta, oſtenditurque connexio inter inſtitutionem Eccleſiæ, & eius ſubiectionem, cum Eccleſia à nemine inſtitui poſſit, niſi ab eo, qui mittitur, & iuriſdictionem habet, quod ad Superiorem ſpectat, vndè rectè Innocentius Sedem Apoſtolicam inſtitutionum Caput appellat.*

10. *Quæ demum ab Auctore obijciuntur de inſtitutis à Lucio Rege per totam Bauariam, & Rhetiam Eccleſijs, infirmis teſtimonijs niti monſtrantur, & ſi vera eſſent, nihil pro Anglicanæ Eccleſiæ auctoritate ſuper Bauariam, & Rhetiam facerent, niſi oſtenderetur, Lucium auctoritate Anglicanæ Eccleſiæ in illas partes miſſum fuiſſe, & eiuſdem auctoritate Epiſcopos ibidem ordinaſſe, quod nunquam oſtendi poterit.*

11. *Ad hoc vt cuiuſdam Regionis Epiſcopi Patriarchæ ſubiecti ſint vi ordinationis, ſufficit, quod primus eorum Epiſcopus à Patriarcha inſtitutus ſit, vt exemplo Frumentij primi Aethiopiæ Epiſcopi, & teſtimonijs Nicolai primi, Gregorij Magni, ac Concilij Generalis octaui probatur.*

Digitized by Google

1 EGimus præcedenti Capite de Originibus Britannicis, ſiuè inſtitutione Britannicæ Eccleſiæ, nunc agendum de eius ſub Romano Epiſcopo tanquã Occidentis Patriarcha ſubiectione, de qua Auctor noſter cap. 3. his verbis mecum Queſtionẽ inſtituit: „ Cum præſens Cuſtos Vaticanæ Biblio-
„ thecæ . . . conatus ſit in Diſsertatione ex profeſso
„ edita aſserere Patriarchatum Papæ in Eccleſias
„ Occidentales, diſcutiam vim eorum omnium, quę
„ ad inſtitutum ſuum adducit. Conuenit nobiſ-
„ cum in determinandis iuribus Patriarchalibus,
„ quæ tria eſse affirmat: primum conſecrandi Epi-
„ ſcopos, & Metropolitas: ſecundum, eos conuo-
„ candi ad Synodũ: tertium, appellationum. Omnia
„ hæc fuiſse legitima, & vera Patriarchalia iura pro-
„ bat ex Canone XVII. Concilij Generalis octaui.
„ Nos ſub his legibus parati ſumus ſtare, aut cadere „
Ita Auctor ille in ipſo diſputationis ſuæ exordio, qui ſi Regulam Concilij Generalis Octaui audire vellet, iam cecidiſse, antequam pugnare cæpit, monſtrari poſset. Canon enim ille ad renouandam Patriarchalem Romani Pontificis in Occidentis Metropolitanos poteſtatem ſtatutus fuit, quod Auctoris noſtri inſtitutum non promouet, ſed, vt infra videbimus, penitus euertit.

pag. 112. the preſent Keeper of the Vatican Library . . . . . hauing endeuour'd, in a ſet diſcourſe to aſſert the Pope's Patriarchal povver ouer the vveſtern Churches, I shall here examine the ſtrength of all that he produceth to that purpoſe. He aggrees vvith us in determining the Patriarchal Rights, vvhich he ſaith lie in theſe three things. 1. in the right of conſecration of Biſhops and Metropolitanes. 2. in the right of Summoning them to Councils. 3. in the right of appeals. All vvhich he proues to be the iuſt and true Patriarchal Rights from the Seuenteenth Canon of the eighth General Council. And by theſe vve are contended to ſtand or fall.

2. Proſequamur interim Auctoris illius placita, quibus contendit, me non rectè probaſse, quod tria iura Patriarchalia ſuperius memorata Romano Epiſcopo in totum Occidentem competant. Cũ namque

que ius ex vſu illarum Regionum, in quibus Romanus Pontifex illud exercuit, confirmaſsem, in alijs Occidentis Regionibus, vbi ob priuilegia quædam ijs conceſsa àb exercitio iuris ſæpius abſtinuit, exercitium ſiue vſum ipſi competere, ex iure ipſo oſtendi. De hoc autem tamquam inepto probandi
„ genere Auctor noſter queritur:„ ridiculum namq;
„ ait, eſt iſtud argumenti genus, quo Papæ tribuun-
„ tur iura Patriarchalia, quia ea exercuit, & quam-
„ uis ea non exercebat, equidem eidem aſseruntur,
„ quia Patriarcha Occidentis erat„ Et infra„ iſte mo-
„ dus probandi valere poteſt contra de Marca, quia
„ ille conceſserat, Papam eſse Patriarcham Occi-
„ dentis, ſed riſu dignus eſt apud eos, qui Patriar-
„ chatum illum negant.„ Iterum impingit Auctor, ſeque riſu dignum exhibet, dum modũ probãdi, quo vſus ſum, riſu excipi debere aſserit. Fatetur, ſuſceptũ à me probandi modum valere contra de Marca, illoſque omnes, qui Papam Occidentis Patriarcham appellant, quod omnes Catholici vſque ad annum 1678., quo Antiquitatem Illuſtratam edidi, faciebãt, quamuis non omnes Catholici in perpetuo iuris Patriarchalis per omnes Occidentis Prouincias exercitio conueniebant. Contra illos itaque Catholicos, qui Romanum Epiſcopum Occidentis Patriarcham fatebantur, iura tamen Patriarchalia per totum Occidentem exercere non debere contendebant, Diſſert. 2. Antiquitatis Illuſtratæ, cap. 4. tribus articulis de tribus prædictis iuribus Patriarchalibus egi, eo

pag. 119. for this vvay of prouing is ridiculous: viz to proue that the pope had Patriarchal rights, becauſe he did exerciſe them: and then to ſay, though he did not exerciſe them, yet he had them; and ſo to proue that he had them, becauſe he vvas Patriarch of the Vveſt. pag. 120. this vvay of prouing may be good againſt de Marca, vvho hat granted the pope to be the vveſtern Patriarch: but it is ridiculous to thoſe that deny it.

C 2 pro-

probandi modo vſus, quem contra illos valere Auctor ipſe fatetur, vt minimè ridiculus eſſe poſſit.

3. Quod autem modus ille non valeat contra ipſum, qui Romani Pontificis in totum Occidentem Patriarchatum hoc tempore negare aggreſſus eſt, neſcio, qua ratione mihi obiecerit. Si enim verum dicendum eſt, numquidnam Ego ante ſeptenniū diuinare potui, quòd poſt ſex annos Auctor Anglus Patriarchatum Romani Pontificis oppugnaret, quē Iacobus Angliæ Rex in Apologia pro Iuramento Fidelitatis non obſcurè admiſit. *Scio*, inquit, *Patriarchas in Eccleſia primitiua extitiſſe.* & infra: *inter illos de Principatu magna contentione certatum eſſe*: tumq; addit. *Quod ſi in eo quæſtio adhuc verteretur, meo libens ſuffragio primum locum Epiſcopo Romano deferrem. Ego Occidentalis Rex Occidentali Patriarchæ adhærerem.* Notanda ſunt priora, & vltima Iacobi verba. Prioribus enim Patriarchas in Eccleſia primitiua, hoc eſt, in ipſo naſcentis Eccleſiæ exordio fuiſſe affirmat: poſterioribus, ſi de Patriarchatus Principatu quæſtio inſtitueretur, Romano tamquam totius Occidentis Patriarchæ ſe adhæſurum fatetur. hoc enim volunt illa verba: *Ego Occidentalis Rex Occidentali Patriarchæ adhærerem.* Quæ cum ante plures annos ſcripta ſint à celebris memoriæ Rege in eo opere, quod pro Anglicana Eccleſia edidit, nūquidnam præuidere potui,, quod Decanus Londinenſis eiuſdem Anglicanæ Eccleſiæ Miniſter, cum quæſtio de Patriarchis inſtituitur, Patriarchatum Occidentis negatu-

Iacobus Angliæ Rex.

Digitized by Google

turus eſſet? Inquiet forſan, ne quidem Catholicos conuenire omnes, idq;patere ex libro nuperi Scriptoris de Diſciplina Eccleſiæ. Sed iterum quæro, num Ego præſcire potui, quod hoc anno 1686. die Nouembris decimo quarto, quo non ſolum hanc Diſſertationem confeceram, ſed & primum eius folium typis deſcripſeram, ad manus meas perueniret liber, nuper editus, in quo Auctor nouitatis prurigine ductus Occidentalem Romani Epiſcopi Patriarchatum oppugnaret, quem omnis Gallia in illud vſque tẽpus contra Schiſmaticos, & Hæreticos propugnandum ſuſceperat. Eum propugnarat Perronius, propugnarat Sirmondus, propugnarat de Marca, propugnarant alij Gallicanæ Eccleſiæ Scriptores contra Salmaſium Hæreticum, eiuſque anteſignanos aut ſequaces, præter quos illorum temporibus nemo negabat Occidentalẽ Patriarchatum Pontificis: contra hos itaque & ego, non quidem ſuperiori, ſed alio probandi genere vtens calamum ſtrinxi, ac Patriarchatum Romanum in totum Occidentem mõſtraui. Præter Quæſtionem enim de exercitio Iuris Patriarchalis contra Catholicos, aliam inſtitueram aduerſus Hæreticos de ipſo iure Patriarchali, quod Romano Epiſcopo in totum Occidentem competit: Illud autem probaui ex perpetua Antiquorum traditione, quam adeo perſpectam habuit ante modernorum Hæreticorum aduentum omnis Chriſtianorum Eccleſia, vt ipſi Schiſmatici Græci hanc veritatem propugnarint, & non ſolum Nilus Theſſalonicenſis

Scrip-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Nilus Theſſalonicenſis. Scripſerit: *Romano Epiſcopo hoc datum eſſe, vt Occidentalibus præſit*, ſed & Barlaam Monachus cap. 2. libri de primatu Papæ palam profeſſus ſit: *Occidentales Eccleſias Papæ Gubernationi à Sanctis Patribus fuiſſe commendatas*. Barlaam Monachus. Auctoritates, quas Barlaam tacitis Sanctorum nominibus laudat, adduxi plures Diſſert. 2. Antiq Illuſtratæ, nec vacat modo, eas omnes repetere: duas dumtaxat hic adferam, vnam Auguſtini, aliam Innocentij Pontificis Romani, qui vno eodemque tempore, diuerſis tamen in Regionibus Eccleſiam ſanctitate, & doctrina ſua illuſtrarunt.

4 Ac Auguſtini quidem teſtimonium extat lib. 1. contra Iulianum cap. 2. vbi, citatis nonnullorum Patrum teſtimonijs, Cypriani ſcilicet ex Africa, Irenei, & Hilarij, aliorumque ex Gallia, D. Ambroſij demum ex Italia, ſic petit à Iuliano Pelagij D. Auguſtinus. Britanni Diſcipulo: *an ideo contemnendos putas, quia Occidentalis Eccleſiæ ſunt omnes, nec vllus in eis eſt commemoratus Orientis Epiſcopus? Quid ergo faciemus*, inquit Auguſtinus, *cum illi Græci ſint, nos Latini? puto tibi eam partem Orbis ſufficere debere, in qua primum Apoſtolorum ſuorum voluit Dominus glorioſiſſimo Martyrio coronari, cui Eccleſiæ præſidentem B. Innocentium ſi audire voluiſſes, iam tunc periculoſam iuuentutem tuam Pelagianis laqueis exuiſſes*. Sic Auguſtinus de Innocentio primo, quem tamquam caput ſpeciale Occidentali Eccleſiæ præſediſſe clarioribus verbis exprimere non poterat. Quamuis enim Auctor noſter

„ ſter velit, Auguſtinum, tantummodo ordinem, „ & dignitatem iſtius ſedis indicare, non verò aliarum ſubiectionem, quod nulla Eccleſia vehementius obſtiterit vſurpationibus Epiſcopi Romani, „ quam Africana tempore Auguſtini. „ Nemo tamen eſt, qui non videat, hoc effugium ad illudendam vim huius teſtimonij excogitatum eſſe; falſum enim eſt, Eccleſiam Africanam à Romanæ ſubiectione exemptam fuiſſe, neque hoc probant Diſputationes ab Eccleſia Africana quo ad particularia quædam Iuris exercitia pro paruo tempore inſtitutæ, & poſt agnitos Sardicenſis Synodi Canones ſopitæ. D. Auguſtinus teſtatur de Iure Patriarchali, quo Romanus Epiſcopus ſpecialiter Occidentali præeſt Eccleſiæ: neque dici poteſt, Africam inter Occidentales Eccleſias ab eo reputatam non fuiſſe. Cyprianum enim totius Africæ Primatem inter illos Epiſcopos enumerat, quos Occidentales fuiſſe affirmat, quoſque ab Orientalibus diſtinguit. Africa itaque ad Eccleſiam Occidentalem ſpectabat, cui Eccleſiæ Innocentium præſediſſe, & cuius Eccleſiæ Præſidem non ordine, aut dignitate, ſed auctoritate Pelagianam hæreſim damnantem à Iuliano audiri debuiſſe, Auguſtinus ſignificat, ſicut & tota Africana Eccleſia aures præbuerat, poſtquam de hæreſi illa ad Innocentium primum tamquam caput ſuũ retulerat. Cũ enim ad relationem à Sede Apoſtolica reſcripta acceperat: *Iam de hac cauſa,* inquit Auguſtinus de verbis Apoſtoli, Serm. 2. *duo Concilia miſſa ſunt ad Sedem*

pag. 131. he onely thereby shevvs the order and dignity of the Roman ſee; but he doth not ovvn any ſubiection of the vveſtern Churches to his Povver, ſince no Church did more vehementhly vvithſtand the bishop of Rome s'Incroschments than the Churches of African dit in St Auguſtine's time.

D. Auguſtinus.

dem Apoſtolicam, inde etiam reſcripta venerunt, cauſa finita eſt, error vtinam finiatur. Ita Auguſtinus falſum & erroneum eſſe ſignificans, quod nuperus Auctor de diſciplina Eccleſiæ effutire auſus eſt, Africanos nullam iuriſdictionem Patriarchicam Pontificis Romani in Prouinciã ſuam agnouiſſe, nihilque aliud ex Auguſtino colligi poſſe, quam Pontificem Romanum inter Occidentis Epiſcopos primum eſſe.

5. Auguſtinum audiuimus, iam ipſum Innocentium, ab Auguſtino laudatum, audiamus. Non ſolum enim Vir ille ſanctiſſimus de cauſa Pelagianorum ſibi tamquam totius Eccleſiæ Pontifici iudicium vindicat, ſed tamquam ſpeciali quoque per Africam, & alias Occidentis Eccleſias capiti competere, epiſtola ad Decentium Eugubinum Epiſcopum

Innocentius I. his verbis ſignificat: *Quis enim neſciat, aut non aduertat id, quod à Principe Apoſtolorum Petro Romanæ Eccleſiæ traditum eſt, ac nunc vſque cuſtoditur, ab omnibus debere ſeruari, nec ſuperduci aut introduci aliquid, quod aut auctoritatem non habeat, aut aliundè accipere videatur exemplum? præſertim cum ſit manifeſtum, in omnem Italiam, Gallias, Hiſpanias, Africam, atque Siciliam, Inſulaſque interiacentes nullum inſtituiſſe Eccleſias, niſi eos, quos venerabilis Apoſtolus Petrus, aut eius Succeſſores conſtituerint Sacerdotes. Aut legant, ſi in ijs Prouincijs alius Apoſtolorum inuenitur, aut legitur docuiſſe, qui ſi non legunt, quia nuſquam inueniunt, oportet eos hoc ſequi, quod Eccleſia Romana cuſtodit, à qua eos principium accepiſſe non dubium eſt,*

ne

ne, dum peregrinis aſſertionibus ſtudent, caput inſtitutionum videantur omittere. Præclarum eſt hoc Incentij primi teſtimonium, quo conſtat, vel D Petrum, vel quos ipſe, Succeſſoreſue eius conſtituerunt Sacerdotes, Eccleſias per omnem Italiam, Gallias, Hiſpanias, Africam, Siciliam, & Inſulas interiacentes inſtituiſſe, illaſque proinde Romanam Eccleſiam, vt ſpeciale caput ſuum agnoſcere debere. hoc enim diſertè indicat vltimis verbis: *ne, dum peregrinis aſſertionibus ſtudent, caput inſtitutionum videantur omittere.*

6 Nec eſt, quod quiſquam Innocentio obijciat, Apoſtolum Paulum Romæ per biennium prędicaſſe, idque ex ipſis Apoſtolorum actis à Luca indiuiduo Pauli comite conſcriptis conſtare. Reſpondet enim Eminentiſſimus Cardinalis Baronius in ſuis Annalibus tomo 1. ad An. 4. Paulum ſub Petro ab Innocentio comprehendi, & ſi cui hæc Annalium Parentis reſponſio minus ſatisfaciat, Innocentij mentem ex ipſius verbis interpretemur, & ſolum Petrum in Occidente eo ſenſu prædicaſſe, quo prædicaſſe eum Sanctiſſimus Pontifex aſſerit, monſtremus. Agit Innocentius loco ſuperius citato de ea prædicatione Apoſtolica, qua inſtitutæ fuerunt per Occidentem Eccleſiæ, non verò de illa, quę facta eſt poſt inſtitutas ſemel Eccleſias: quomodo ipſe Paulus Apoſtolus in epiſtola ad Romanos c. 15 egerat de Eccleſijs à ſe inſtitutis: *ab Ieruſalem*, inquiens, *per circuitum vſq; ad Illyricum repleui Euan-* Ad Rom. c. 15.

gelium Chriſti. Sic autem prædicaui Euangelium hoc, non vbi nominatus eſt Chriſtus, ne ſuper alienum fundamentum ædificarem, ſed ſicut ſcriptum eſt, quibus non eſt annuntiatū de eo . Ex quibus videre licet, quod Paulus nullam Eccleſiam inter prædicationis ſuę loca enumeret, vbi anteà Euangelium prædicatum erat. Quod cum ita ſit, & ex verbis ipſius conſtet, Romana numeranda non eſt inter Eccleſias à Paulo inſtitutas: illa enim ante ſuum ad Vrbem aduentum iam inſtituta erat, vt patet ex ipſius epiſtola ad Romanos: hanc enim ſe ſcripſiſſe, antequam Romam venit, Paulus in epiſtola illa indicat: & tamen iam Romę Eccleſiam inſtitutam fuiſſe aſſeruit, dum cap. 26. compluribus fidelibus Romanis ſalutem impertiri iuſſit, & cap. 1. epiſtolam ſuam *omnibus, qui ſunt Romæ, Dilectis Dei, vocatis ſanctis* inſcripſit, ac *eorum fidem annūtiari in vniuerſo Mundo* ſignificauit. Paulus itaque Romanam Eccleſiam inter illas, quas prædicando inſtituit, minimè numerari permittit, quod Innocentius primus agnoſcens, ſolum Petrum Romæ prædicaſſe indicauit, quia Romanam Eccleſiam, antequam Paulus ad Vrbem peruenerat, à Petro inſtitutam fuiſſe legerat: idem de Hiſpania, alijſque Regionibus dici poterit, ſi quis Paulum in ea aliquando prædicaſſe crediderit: iam anteà enim vel à Petro, vel ab ijs, quos B. Petrus Sacerdotes ordinauerat, & ad partes illas miſerat, Eccleſia fundata erat, vt prædicatio Pauli non obſtiterit Eccleſiarum inſtitutioni

Ibid. cap. 1.

fa-

factæ à Petro, quam prædicationem, & nullam aliam hic Innocentius intelligit, dum ſoli Petro, vel Sacerdotibus ab eo aut Succeſſoribus eius miſſis inſtitutionem Occidentalium Eccleſiarum tribuit.

7 His autem pro rectè intelligendo Innocentij Teſtimonio præmiſſis, reſpondendum eſt ad duas Auctoris noſtri obiectiones, quarum prima factum impugnat, ſecunda rationem ex facto deſumptam. Vtramque proponit his verbis:,, factum ,, non ita ſe habet: merito enim credere poſſumus, ,, multas eſſe Eccleſias in Occidente, quæ neque à ,, Sancto Petro, neque à miſſis ab eius Succeſſo- ,, ribus fuerunt inſtitutæ. Hoc tamen dato, quæ ,, connexio inter receptionem Doctrinæ Chriſtia- ,, næ ab ijs, qui indè miſſi fuerunt, & obligatio- ,, nem ſubijciendi ſe Epiſcopis Romanis, quo ad ,, omnia eorum decreta, & traditiones ? Pa- ,, triarchale Regimen Eccleſiæ non eſt fundatũ ſu- ,, per hoc, ſed ſuper antiqua conſuetudine & Cano- ,, nibus Eccleſiæ, vt planè apparet ex Niceno..: ,, quinimo quo ad Eccleſias Britannicas hæc ratio ,, Innocentij nouum erit argumentum illarum ex- ,, emptionis à Romano Patriarchatu, cum Britan- ,, nia non comprehendatur ſub Inſulis, quæ in- ,, teriacent Italiam, Galliam, Africam, & Siciliam, ,, ſed intelligi ſolum poſſint Inſulę in Mari Medi- ,, terraneo ſitę.,,

pag. 132. but the matter of fact is far from being euident, for vve haue great reaſon to beliue, there vvere Churches planted in the vveſtern parts, neither by St Peter nor by thoſe vvho vvere ſent by his Succeſſours, yet let that be granted: vvhat connexion is there betvveen receiuing the chriſtian doctrine at firſt by thoſe vvho came from thence, and an obligation to be ſubiect to the bishops of Rome in all their orders and traditions? the *Patriarchal* gouernment of the Church vvas not founded upon this, but upon the ancient cuſtome and Rules of the Church, as fully appears by the Council of Nice.... and, as to the British Churches, this very Plea of Innocent Vvill be a farther euidence of their exemption from the Roman *Patriarchate* &c.

8 Duæ Obiectiones, quas Auctor hic miſcet,

à nobis ſeparandę ſunt: vtque in primis de illa, quæ factum attingit, agamus, dicit, non omnes Occidentis Eccleſias à Petro, vel ab ijs, quos Sedes Apoſtolica ordinauit, fuiſſe inſtitutas. Contrarium teſtatur Innocentius de Italia, Africa, Gallijs, Hiſpania, & Inſulis interiacentibus: cui hic fidem adhibebimus? Scriptori Anglo, qui poſt mille ſexcentos annos deperditis centenis Antiquitatis monimentis id propria auctoritate negat, an Sanctiſſimo Pontifici, qui ante mille ducentos ſeptuaginta annos vixit, & in ſcrinijs Apoſtolicæ Sedis plura hac de re Antiquitatis monumenta videre potuit, idque conſtanter affirmat? Si maiorum noſtrorum ſententiam perquiramus, tam illi, qui in Anglia, quam qui in reliquo Occidente ante nos vixere, Innocentij teſtimonio adhæſerunt, dum illud à tempore Dionyſij exigui in auctoritatem ſuſceperunt, & inter Decretales epiſtolas totius Occidentis Religione cōſecratas locum habere voluerunt. Innocentij igitur teſtimonio totius Occidentis iudicio per duodecim fermè ſæcula probato conſtat, in Italia, Africa, Gallijs, Hiſpania, & Inſulis interiacentibus nullum inſtituiſſe Eccleſias niſi Apoſtolum Petrum, vel quos ipſe aut eius Succeſſores conſtituerunt Sacerdotes; vt fruſtrà Auctor noſter Angliam poſt tot ſæcula aliter docere præſumat, & teſtimonio Innocentij Eccleſias Britannicas non comprehendi affirmet. Longè aliter Innocentium intellexit de Marca, qui ſupponit ſub Inſulis ab Innocentio memoratis etiam

Bri-

Britannicas comprehenſas fuiſſe: ratio eſt, quod non ſpeciatim *Inſulas Maris Mediterranei* inter Italiam, Galliam, & Africam interiacentes nominauerit Innocentius, ſed vniuerſim *interiacentes Inſulas* dixerit, ſub quibus Britannicæ Gallijs adiacentes; quin imò pro parte interiacentes comprehendi potuerũt, & ſi antiquorum ſcriptis fidẽ habere velimus, comprehendi debuerunt. Ex ijs enim conſtat, in Inſulis Britannicis, ſi non à Petro Apoſtolo, vel miſſis ab eo prædicatoribus, ſaltem à conſtitutis per Succeſſorem eius Eleutherium Sacerdotibus, vt ſuprà probatum eſt, inſtitutas fuiſſe Eccleſias.

9 Et hæc quidem de prima circà factum obiectione: agamus iam de ſecunda, qua Auctor rationem impugnat ex facto deſumptam. Ex Eccleſiarum Occidentalium inſtitutione adeò manifeſtè concludit Innocentius pro earumdem ſub Romano Patriarcha ſubiectione, vt Auctor noſter id negari non poſſe confeſſus ſit. Quod negare itaque non ,, potuit, impugnare viſus eſt, petitque,, quęnam ,, connexio ſit inter receptionem Doctrinæ Chri- ,, ſtianæ ab ijs, qui Roma miſſi fuerunt, & ſubie- ,, ctionem eorum, qui Doctrinam receperunt?,, Connexionis rationem petit, rationem itaq; à Chriſto audiat, qui Apoſtolos ſuos prædicare per Orbem noluit, niſi mitterentur; vndè ad Cœlũ aſcenſurus Marci vltimo his verbis eos allocutus eſt. *Euntes in mundum vniuerſum prædicate Euangelium omni Creaturæ.* Reſpondeat & ipſe Paulo Apoſtolo Marci vlt. cap.

epiſt.

Epiſt. ad Romanos.

epiſt. ad Romanos ita interroganti: *Quomodo enim prædicabunt, niſi mittantur?* Nonne hic Apoſtolus affirmat, neceſſariam eſſe miſſionem pro Euangelij prædicatione? nonne omnes auctoritatem ſpecialem agnoſcere debent, quando prædicatione inſtituendæ ſunt Eccleſiæ, ordinandi Sacerdotes & Epiſcopi? Sic Apoſtoli accepta diuinitùs poteſtate Orbem terrarum prædicatione inſtruendum acceperunt, & partitis inter ſe Mundi Regionibus Eccleſias inſtituerunt, inter quas illæ ſolæ Patriarchalem dignitatem adeptæ ſunt, in quibus Apoſtolus Petrus vel per ſe, vel per Diſcipulum ſuum Marcum Cathedras poſuit. Sedit Antiochiæ, vbi Cathedram erexit, quæ Orientis Patriarchatum tenuit. Alexandriam Marcum Euangeliſtam, & Diſcipulum ſuum miſit, cuius ſedes ibidem erecta Patriarchatum obtinuit, qui tempore D. Athanaſij vſque ad Indiam interiorem terminos ſuos habuit. Vt enim rectè obſeruat Carolus à S. Paulo in Geographia Sacra: apud priſcos mos ille inualuit, vt cuius Patriarchæ ſollicitudine, & vigilantia prouinciæ Chriſto nomen dediſſent, huic ſubditę remanerent: Sicq; Æthiopia ſiue India interior ad Sedem Alexandrinam ſpectauit, quod ad illam miſſus fuerit à D. Athanaſio

Apud Ruffinum in Hiſtoria.

Frumentius, qui Euangelium prædicauit, populos fidei luce illuſtrauit, Epiſcopoſque illis ordinauit, vt Ruffinus ab Ædeſio ſe audiuiſſe teſtatur. Ex quibus patet, mirum videri non debere, quod Romana Sedes Occidentis Patriarchatum obtinuerit, cum

Apo-

Apoſtolorum Princeps ciuitatem illam ſibi elegerit, & per Occidentem Eccleſias inſtituerit, nulluſque alius Apoſtolus Epiſcopos aut Sacerdotes ibidem ordinauerit, ſed ſibi ſuiſque Succeſſoribus hoc ipſum ſeruarit. Hæc igitur eſt connexio inter receptionem Doctrinæ ab ijs, qui Roma miſsi ſunt, & ſubiectionem eorum, qui à miſsis Apoſtolicæ Sedis conuerſi fuerunt, quod Eccleſiarum iſtarum inſtitutio ſpeciali Romani Epiſcopi auctoritati debeatur, vt rectè dixerit Innocentius primus, Eccleſias à Sede Apoſtolica inſtitutas non poſſe ad peregrinas doctrinas attendere, ſed debere Romanum Epiſcopum conſulere, *ne caput inſtitutionum videantur omittere.* Innocentius I.

10 Occurrit huic argumento Auctor pag. 68. aſſerens, ex antiqua traditione à Notkero probata, Lucium poſt conuerſionem relicto Regno totam Rhetiam, ac partem Bauariæ miraculis & prædicationibus ad Fidem Chriſti conuertiſſe. „ Quæ ſi „ vera ſint, inquit Auctor noſter, Eccleſia Britan- „ nica ob conuerſionem iſtarum gentium per Lu- „ cium Regem pari iure vendicare ſibi poteſt ſu- „ perioritatem in Bauariam, & Rhetiam, ac Ec- „ cleſia Romana vendicat ſuper Eccleſia Britan- „ nica propter cõuerſionem Lucij ab Eleutherio? „ Notanda ſunt prima Authoris verba: *Quæ ſi vera ſint*, ijs enim ſignificat, ſe de rei veritate plurimum dubitare. Nec dici poteſt de facto conſtare: ſiue enim Reginonem Abbatem Prumienſem, Her-

pag. 59. Notkerus Balbulus ſaith that, he conuerted all Rhetia, and part of Bauaria. if ſo, they had gread reaſon to preſerue his memory, and the British Church, on the account of king Lucius his conuerting their countrey hath as much right to challenge ſuperiority ouer Banaria and Rhetia, as the Church of Rome hath ouer the British Church on the account of the conuerſion of Lucius by Eleutherius.

man-

mannum Contractum, Sigebertum Gemblacẽſem, alioſque Hiſtoricos Germanicos: Siuè Galfridum Monemuthenſem, Mattheum Vveſtmonaſterienſem, alioſque Scriptores Anglos conſulamus: hi Lucium in Britannia mortuum ſcribunt: illi in Germania Euangelium prædicaſſe, ibique Martyrem obijſſe non referunt. Martyrologia quoque antiquiora ſi inſpicere velimus, ne verbum quidem in ijs de obitu Lucij in Germania reperiemus. Videri poteſt Venerabilis Beda, qui in Martyrologio ſuo nihil ad 3. Nouembris, aut alium quemcumq; diem hac de re habet. Vetuſtius quoque Occidentalis Eccleſiæ Martyrologium D. Hieronymo tributum, & nuper Lucæ editum, nullam Lucij in Germania ſepulti mentionem facit. Antiquum Martyrologium à Roſvveido poſt mortem Baronij editum nullibi Lucij Anglorum Regis tamquã Bauariæ, & Rhetiæ Apoſtoli meminit. Deſideratur etiam illius memoria in Martyrologijs Rhabani Mauri, Vſuardi, & Adonis Viennenſis, primuſq; mortalium, qui in Martyrologio de Lucij Apoſtolatu mentionẽ fecit, eſt Notkerus, qui tamen dubitauit, an Lucius Bauariæ & Rhetiæ Apoſtolus Rex Anglorum fuerit, vel alius vir Sanctus Lucij nomine inſignitus. *Siuè*, inquit ad 5. Kal. Iun., *Rex quondam ille, ſiuè quicumque ſeruus Dei fuerit.* Vt ipſius Notkeri temporibus hac de re dubitatum ſit in ipſa Germania, in qua Notkerus ſcripſit. Quod ſi Lucius Bauariæ Apoſtolus alius ſit ab Angliç Rege.

Notkerus in Martyrologio.

cor-

corruit, ni fallor, Auctoris noſtri argumentum exindè pro Anglię ſuper Bauariã auctoritate deſumptum; quod ne quidem ab ipſo vrgeri potuiſſet, licet de Lucij Regis per Bauariam, & Rhetiam prædicatione ipſi certò conſtitiſſet. Enimuerò primum probare deberet, Lucium auctoritate Britannicæ Eccleſiæ miſſum fuiſſe, ſuique Epiſcopatus originem Britannicę, & non Romanæ Eccleſiæ debere, quod numquam probabit, eademque facilitate negabitur, qua aſtruetur.

11. Pro maiori autem huius rei elucidatione notandum eſt, ad hoc, vt Prouincia aliqua certo Patriarchatui ſubijciatur, non requiri, vt eius Epiſcopi ſemper à Patriarcha ordinentur, ſed ſufficere, quod originem ſuam illi debeant, id eſt, quod primus iſtius Regionis Epiſcopus, à quo alij poſtmodum ordinati ſunt, inſtitutus fuerit à Patriarcha. Sic vidimus ſuprà, Aethiopiam Patriarchatui Alexandrino tempore Conſtantini Magni acceſſiſſe, quia vt narrat Ruffinus lib. 1. c. 9. *Frumentius à D. Athanaſio primus iſtius Regni* Epiſcopus ordinatus fuit: ab illo enim tempore, licet Æthiopiæ Epiſcopi Alexandriam pro ordinatione non perrexerint, omnes tamen Patriarchę Alexandrino, cui Epiſcopatus originem debent, ſubiecti manſerunt: ſic quoque Nicolaus primus à Bulgaris rogatus reſpondit num. 73. *hunc eſſe ordinem obſeruandum, vt à Sedis Apoſtolicæ Præſule ſit nunc vobis Epiſcopus conſecrandus, qui, ſi Chriſti plebs ipſo præſtante creſcit, Archiepiſcopatus* Ruffinus lib. 1. cap. 9. Nicolaus I. num. 73. epiſtolæ ad Bulgar.

E pri-

priuilegia per nos accipiat, & ita demum Epiſcopos ſibi conſtituat, qui ei decedenti Succeſſorem eligant: & propter longitudinem itineris non tam huc conſecrandus, qui electus eſt, veniat: ſed hunc Epiſcopi, qui ab obeunte Archiepiſcopo conſecrati ſunt, ſimul congregati conſtituant: Sanè interim in throno non ſedentem, & præter corpus Chriſti non conſecrantem, priuſquam pallium à Sede Romana percipiat, ſicuti Galliarum omnes, & Germaniæ, & aliarum Regionum Archiepiſcopi agere comprobantur. Agit hic Nicolaus primus de Bulgaris nouiter ad fidem conuertendis, quos Patriarchatui ſuo ſubiectos eſſe debere, pro comperto habuit. Non requiſiuit autem perpetuam Bulgarorum Epiſcoporum ordinationem, ſed primi dũtaxat Archiepiſcopi conſecrationem ſibi reſeruauit, voluitque, ſucceſſores pro Patriarchalis poteſtatis agnitione ſolum pallium à Sede Romana recipere debere, prout non ſolius Galliæ & Germaniæ, ſed aliarum quoque Regionum Archiepiſcopos facere tunc conſueuiſſe, teſtatur. Inter Regiones vero illas etiam fuiſſe Britannias, fidem facit Venerabilis Beda lib. 1. Eccleſiaſt. Hiſtor. Gentis Anglorum, cap. 29. vbi refert epiſtolam Gregorij Magni ad Auguſtinum Sedis Apoſtolicæ per Britannias Legatum, cui Sanctiſſimus ille Pontifex ordinationem Londonenſis Archiepiſcopi, & duodecim eius ſuffraganeorum commiſit, ſic tamen, vt *Londonenſis Epiſcopus ſemper in poſterum à Synodo propria debeat conſecrari, atque honoris pallium à Sede Apoſtolica accipere.*

Gregorius Magnus epiſtola ad Auguſtinum Monachum.

pere. Eodem modo ſcribit inſtituendum Archiepiſcopum Eboracenſem, ſi quando Religio Catholica per Inſulam longius propagaretur, quod cum tẽpore Honorij primi factum eſſet, rogatus ab Eduuino Anglorum Rege reſcripſit Pontifex; *Duo pallia vtrorumque Metropolitanorum, id eſt, Honorio, & Paulino direximus, vt dum quis eorum de hoc ſæculo ad Auctorem ſuum fuerit accerſitus, in loco ipſius alterum Epiſcopum ex hac noſtra auctoritate debeat ſubrogare: quod quidem tam pro Veſtræ Caritatis affectu, quam pro tantarum Prouinciarum ſpatio, quæ inter nos, & vos eſſe noſcuntur, ſumus inuitati concedere, vt in omnibus Deuotioni Veſtræ noſtrum concurſum, & iuxta veſtra deſideria præberemus* Ad quæ verba commentatur Venerabilis Beda cap. 18. ideò indultam fuiſſe vni Britannico Archiepiſcopo alterius conſecrationem. *Ne ſit neceſſe ad Romanam vſque Ciuitatem per tam prolixa terrarum, & maris ſpatia pro ordinando Archiepiſcopo ſemper fatigari.* Vt ſuffecerit ab iſtis temporibus, Pallij ſuſceptione Patriarchalem Romanæ ſedis auctoritatem agnoſcere: neque aliud requiſiuit Concilium Generale octauum ſtatuens Canone 17. iuxta verſionem Anaſtaſij Bibliothecarij, priſcam conſuetudinem in ſeniori, & noua Roma conſeruandam eſſe, *ita vt earum Præſules vniuerſorum Metropolitanorum, qui ab ipſis promouentur, & ſiuè per manus impoſitionem, ſiuè per pallij dationem, Epiſcopalis dignitatis firmitatem accipiunt, habeant poteſtatem, videlicet ad conuocandum eos, vrgente neceſ-*

Honorius I. epiſt. ad Edvvinũ

Venerab. Beda.

Canone 17. Synodi generalis 8.

ſitate, ad Synodalem conuentum, vel etiam ad coercendum illos, & corrigendum, cum fama eos ſuper quibuſdam delictis forſitan accuſauerit. Iuxta quem Canonem Britanniæ Metropolitæ, qui Epiſcopalis dignitatis firmitatem per pallium à veteris Romæ Patriarcha accipiebant, eiuſdem poteſtati ſubiecti declarantur, idque ad mentem Patrum Nicænorum, qui Canone ſexto poteſtatem Patriarchalem in Romano Epiſcopo agnouerant: ita enim interpretata eſt Synodus octaua poteſtatem illam, vt pallij ſuſceptione agnoſci crediderit; vnde patet quod Auctor noſter, ſi Canonem Nicænum iuxta interpretationem Synodi Generalis octauæ intelligere velit, iam cauſa ceciderit, nihilque habeat, quod pro Britanniarum à Patriarchatus Romani exemptione adducere poſſit.

CAPVT III.

Britannicam Eccleſiam, licet à Romana inſtituta non eſſet, eidem tamen ex vetuſta conſuetudine, cuius initium ignoratur, ſubeſſe poſſe, exemplo Illyricanæ Eccleſiæ oſtenditur: quin etiam ſubeſſe debere, monſtratur.

1. *Eccleſiarum ſub Patriarchis diſtributio non ex ſola Epiſcoporum ordinatione ortũ habet, ſed ex antiqua quoq; conſuetudine, cuius initium cum ignoratur, ab Apoſtolis prouenire creditur: unde quamuis Innocentius Illyrici Eccleſias à Petro inſtitutas non fuiſſe commemoret, eas*

ta-

tamen Patriarchatui Romano ſubiectas fuiſſe, De Marca oſtendit.

2. *Tempore De Marca Pariſienſis Archiepiſcopi nondum editæ erant epiſtolæ Romanorum Pontificum ad Epiſcopos Theſſalonicenſes, & Illyricanos datæ, quarum Legati Hadriani Secundi, & Nicolaus primus meminerunt, & quas poſt Marcæ obitum edidit Lucas Holſtenius.*

3. *Ex iis adferuntur teſtimonia Innocentii primi ad Anyſium, Caleſtini primi ad Perigenem, Sixti III. ad eumdem, & Synodum Theſſalonicenſem, ex quibus manifeſtum ſit, rectè Theodoſium Echinienſem concluſiſſe pro Patriarchali Romani Epiſcopi ſuper Illyricum poteſtate.*

4. *Ne autem quiſquam ex prædictis teſtimoniis concluderet, Britannicas Eccleſias æquè ac Illyricanas Romano Patriarchatui ſubiici, contendit Author, ad occurrendum Conſtantinopolitano Epiſcopo, cauſam Perigenis vſurpanti, primum à Damaſo Papa Theſſalonicenſem Epiſcopum ſtatutum fuiſſe Sedis Apoſtolicæ per Illyricum Vicarium, & Damaſo hac in re contradixiſſe Pauſianum, Cyriacum, ac Calliopum Theſſaliæ Epiſcopos, quos propterea Bonifacius damnauit.*

5. *Contra hæc oſtenditur, aliam eſſe cauſam Perigenis, aliam Perrevii, & à Bonifacio excommunicatos fuiſſe tres ſupradictos Theſſaliæ Epiſcopos, non quia cauſæ Perigenis, ſed Perreuii legitimè ordinati obſtiterant.*

6. *Perigenis cauſa alia eſt, potuitque ob illam controuerſia oriri inter veteris, & nouæ Romæ Eccleſias, quod nouæ Romæ Epiſcopus illam ad ſe traxiſſet, & legem pro vſurpatione ſua à Theodoſio Imperatore obtinuiſſet.*

7. *Lex Theodoſii non contra ius Patriarchale Romani Epiſcopi, ſed contra Conſtantinopolitani vſurpationem edita fuit, & antiquum Ius Patriarchale Romanum in Illyricum ſupponit, quod & Bonifacius contra vſurpationem Conſtantinopolitani Epiſcopi vrgere non omiſit.*

8. *Bonifacium contra Conſtantinopolitanæ Sedis vſurpationem nihil, niſi quod Canonibus conſonum, & ſecundum antiquum ordinem erat, petiiſſe, patet ex epiſtola Honorii ad Theodoſium, & firmatur ex reſcripto Theodoſii, quo allatum ſupra edictum ſuum reuocat.*

9. *Exemplo Illyrici probari poteſt, Britannias Patriarchatui Romano ſubeſſe, licet à Romano Pontifice primum inſtitutæ non fuiſſent, nam præter inſtitutionem Eccleſiarum eſt vetus conſuetudo, cuius cum initium ignoratur, ab Apoſtolis prouenire creditur, quod Leonis primi teſtimonio comprobatur.*

10. *Huic Apoſtolico inſtituto nititur Britannicæ Eccleſiæ ſub Patriarchatu Romano ſubiectio, quam Agatho Papa, centum quinque Occidentis Epiſcopi, omneſque totius Orientis Antiſtites in Synodo ſexta pro indubitata habuerunt, quando Britannicas Synodos Romanæ Patriarchali ſubiacere admiſerunt. Quod ante Agathonem ſignificauit Iuſtinianus Imperator, dum Romanum Patriarcham toti Heſperiæ præfectum fuiſſe affirmat, & diu ante Iuſtinianum Synodus Arelatenſis prima, vt ſequenti Capite monſtrabitur.*

1 OStendimus ſuperiori capite, Anglicanam Eccleſiam ex iure inſtitutionis pertinere ad Patriarchatum Romanum; hoc capite monſtrã-

dum

dum eſt, eidem ſubiectam fore, licet à Sede Apoſtolica primum inſtituta non eſſet: ad cuius veritatis confirmationem obſeruandum eſt, non ſolum ex inſtitutione Eccleſiarum argumentum deſumi pro earumdem ſubiectione, ſed etiam ex antiqua Eccleſiarum conſuetudine, cuius initium cum ignoratur, ab Apoſtolico inſtituto prouenire creditur. Illyrici magna pars ad Fidem conuerſa fuit prædicante Doctore Gentium Paulo, ibidemque Eccleſias inſtituente, & Epiſcopos ordinante, vndè Prouincias Illyrici Innocentius non numerauit inter illas, quæ à Petro, aut Succeſſoribus eius inſtitutę fuerunt: non ideo tamen à Patriarchatus Romani iuriſdictione exempta fuit Illyricana Diœceſis. Ex ipſo enim Innocentio, qui Illyricum non nominauit inter Eccleſias à Sede Apoſtolica inſtitutas, Illyricanam Eccleſiam Patriarchatui Romano ſubiectam fuiſſe, colligi poteſt: prout collegit Pariſienſium Archiepiſcopus de Marca libro 1. de concordia Sacerdotij & Imperij, cap. 4. num. 3. vbi relato teſtimonio Innocentij de inſtitutis per Occidentem à Sede Apoſto-
De Marca. ,, lica Eccleſijs: „ Sola deſunt, inquit, calculo no-
,, ſtro Illyricanæ Diœceſeos Eccleſiæ, quarum hoc
,, loco non meminit Innocentius. Certum eſt ta-
,, men, eas æquè ac cæteras Occidentis Prouincias
,, Apoſtolicæ Sedis conſtitutis paruiſſe, eamq; Se-
,, dem, vt Eccleſiarum caput excoluiſſe. Nolo mi-
,, hi fidem haberi. Dicat pro ſe ipſe Innocentius
,, in ea epiſtola, quam ad Rufum Epiſcopũ Theſ-
ſalo-

,, ſalonicæ (quæ Illyrici Metropolis erat) & ad
,, cæteros Epiſcopos Macedoniæ dedit; cum eorũ
,, literis à Vitali Archidiacono delatis reſcriberet.
,, *Aduerti Sedi Apoſtolicæ, ad quam relatio tam-*
,, *quam ad caput Eccleſiarum miſſa currebat, ali-* Innocentius epiſtola ad Rufum.
,, *quam fieri iniuriam, cuius adhuc in ambiguum*
,, *ſententia duceretur*. Quin & alio loco iure Pa-
,, triarchico vſus eſt Innocentius in retractando
,, Bubalij, & Tauriani Epiſcoporum Illyrici iudi-
,, cio, vt dubitandi nullus poſſit ſupereſſe locus,
,, quin per Illyricanam æquè ac per cæteras Occi-
,, dentis Diœceſes Pontificis Romani auctoritas
,, Patriarchica explicaretur.,,

2 Scripſit de Marca ante 40. annos, quando nondum editæ erant aliæ Innocentij, plurimorumque Romanorum Pontificum de Romana Patriarchali in Illyricum poteſtate epiſtolę, quarum meminerunt Legati ab Hadriano II. Conſtantinopolim miſſi in Diſſertatione contra Vicarios Orientalium, contendentes Bulgariam ad Eccleſiæ Romanę ordinationem non pertinere: *Sedes Apoſtolica*, inquiunt, *iuxta quod Decretalibus Sanctiſſimorum Romanorum Præſulum doceri poteritis, vtramque Epirum, nouam videlicet veteremque, totamque Theſſaliam, atq; Dardaniam, in qua, & Dardaniæ Ciuitas hodiè demonſtratur, cuius nunc patria ab his Bulgaris Bulgaria nuncupatur, antiquitus Canonicè ordinauit, & obtinuit*. Romanos Pontifices, quorum hic tacito nomine mentionem faciunt Legati ab Hadriano II. Conſtãtino-

Apud Anaſtaſiũ Biblioth. Legati Adriani II.

tinopolim miſſi, nominatim refert Nicolaus primus epiſt. 2. ad Michaelem Imperatorem ſcribens de Illyricana Diœceſi: *Quæ Anteceſſorum noſtrorum temporibus, ſcilicet Damaſi, Siricij, Innocentij, Bonifacij, Cæleſtini, Sixti, Leonis, Hilarij, Simplicij, Felicis, atque Hormiſdæ Sanctorum Pontificum ſacris diſpoſitionibus augebatur. Quorum denique inſtitutiones ab eis illis in partibus deſtinatas per noſtros miſſos, vt rei veritatem cognoſcere queatis, veſtræ Auguſtali potentiæ dirigere curauimus.* Atque horum Pontificum Decretales epiſtolę, quæ Hadriani II. & Nicolai I. temporibus adhuc extabant, ſunt illę, quas de Marca non vidit, quaſque viri docti ipſius temporibus magno eruditionis Eccleſiaſticæ detrimento deperditas lugebant, ipſaque ſedes Apoſtolica amplius proferre non poterat: quod nimirum Decretales illas, quas in ſcrinijs ſuis olim aſſeruauerat, vel incendio conſumptas, vel hoſtium irruptione dilaceratas, vel temporum iniuria deperditas amiſerat. Quare illas, ſi alicubi latitabant, aliunde deſumere debebant, prout reuerà deſumpſit ante 30. fermè annos Lucas Holſtenius, qui euolutis variarum Regionum codicibus M.SS. reperit acta Synodi Romanæ ſub Bonifacio Secundo, in quibus refertur, quod Theodoſius Ecchinienſis Ciuitatis Epiſcopus adduxerit complures prædictorum Pontificum epiſtolas, quæ Romanam Patriarchalem per Illyricum poteſtatem manifeſtè demonſtrant.

Nicolaus primus epiſt. 2. ad Michaelem Imperatorem.

3 Omitto Damaſi, ac Siricij epiſtolas, & à literis

ris Innocentij primi, cuius ſuprà meminimus, initium ſumo, cum inter eas extet apud Holſtenium ordine quarta, in qua Prædeceſſorum ſuorum his verbis mentionem facit; *Tibi*, inquit ad Anyſium Theſſalonicenſem Sedis Apoſtolicę per Illyricū Vicarium, *anteriores tanti ac tales viri Prædeceſſores mei Epiſcopi, id eſt, S. memoriæ Damaſus, Siricius, atque ſupra memoratus vir* (Anaſtaſius nimirum) *ita detulerunt, vt omnia, quæ in illis partibus gererentur, Sanctitati tuæ, quæ plena iuſtitiæ, traderent cognoſcenda, meam quoque paruitatem hoc tenere iudicium, eamdemque habere voluntatem, te decet recognoſcere.* Eadem cōfirmat Innocentius epiſtola ad Rufum Anyſij ſucceſſorem, eadem Cæleſtinus Perigeni, Reynato, Baſilio, alijſque per Illyricum Epiſcopis, ſcribens, ſe nihil noui ſtatuere: *Nec noua hæc*, inquit, *Sedis Apoſtolicæ cura de vobis eſt, ſtatutum noſtris ſæpius experimentum hoc, quod nos agimus: Theſſalonicenſi Eccleſiæ ſemper eſſe commiſſum, vt vobis vigilanter intendat.* & infra: *Sunt culpæ aliquantæ non leues, quæ illis innatæ Prouincijs ad nos, cum ſimus longius, non poſſunt peruenire, aut iam ſemotis omnibus, non ita, vt ſunt acta interpoſito temporis ſpatio perferuntur: quas omnes nos interceſſione fratris ac Coepiſcopi noſtri Rufi, cuius experientiam comprobatam eſſe in cauſis omnibus, & vitæ actibus liquet, volumus reſecari. Cui vicem noſtram per veſtram Prouinciam noueritis eſſe commiſſam, ita vt ad eum, Fratres cariſſimi, quidquid de cauſis agitur, referatur, ſine eius conſilio*

Innocentius primus epiſtola inter Holſtenianas 4.

Cæleſtinus primus epiſtola 13. inter Holſten.

Digitized by Google

nullus ordinetur, nullus vſurpet eodem inconſcio commiſſam illi Prouinciam, colligere niſi cum eius voluntate Epiſcopos non præſumant: per eum etiam ad nos, ſi quid eſt, referatur. Hæc ipſa Anaſtaſio Rufi ſucceſſori confirmat Sixtus Tertius epiſtola ad Perigenem, in qua teſtatur, ſe ſcire, nihil nouum illi fuiſſe conceſſum, *Sed id*, inquit, *quod eius Deceſſoribus noſtri Deceſſores detulerant, habita conſideratione diſciplinæ Eccleſiaſticæ conſtitutum*: & in epiſtola ad Synodum Theſſalonicenſem illa quoque confirmat, vti in epiſtola ad vniuerſos Epiſcopos per Illyricum conſtitutos, vbi: *Illyricanæ omnes Eccleſiæ, vt à Deceſſoribus noſtris accepimus, & nos quoque fecimus, ad curam nunc pertinent Theſſalonicenſis Antiſtitis, vt ſua ſollicitudine, quæ inter fratres naſcuntur, vt aſſolent, actiones diſtinguat, atque definiat, & ad eum, quidquid à ſingulis Sacerdotibus agitur, referatur. Sit Concilium, quotiens cauſæ fuerint, quotiens ille pro neceſſitatū emergentium ratione decreuerit: vt meritò Sedes Apoſtolica relatione eius inſtructa, quæ fuerint acta, confirmet.* Atque hæc, ni fallor, demonſtrant, quod Theodoſius Ecchinienſis in Synodo Romana coram Bonifacio Papa rectè profeſſus ſit, *conſtare, venerandos ſedis Romanæ Pontifices, quamuis in toto mundo Sedes Apoſtolica Eccleſiarum ſibi iure vindicet Principatum, & ſolam Eccleſiaſticis cauſis vndique appellare neceſſe ſit, ſpecialiter tamen gubernationi ſuæ Illyrici Eccleſias vindicaſſe.*

Sixtus III. epiſt. ad Perigenem inter Holſten.

Eiuſdem ad Epiſcopos Illyrici inter Holſt. epiſtola 17.

Synodus Romana ſub Bonifacio

4. Ex teſtimonijs ſupradictis manifeſtius fit, vt puto,

Digitized by Google

puto, Illyricum Romano Patriarchatui ſubfuiſſe, quam vt à quoquam negari poſſit: cum autem Illyricanæ Eccleſiæ primã inſtitutionem non habuerint à Petro eiuſque Succeſſoribus, poſſet exinde quiuis deducere, minimè neceſſarium eſſe, quod Britãnicę Eccleſię à Petro eiuſuè ſucceſſoribus inſtitutæ ſint, ad hoc vt Romano Patriarchatui ſubiectę dicantur. Hæc autem præuidens Auctor noſter, Decretalium ſupradictorum teſtimonia, quæ negare non potuit, oppugnare ſtatuit, aſſerens, Romanos Epiſcopos, qui Decretales illas epiſtolas ſcripſerunt, innouationis & vſurpatæ Metropolitanorum Iuriſdictionis reos eſſe: Audienda ſunt illius commenta, cum enim erroribus ſcateant, in medium adferenda ſunt, vt confutentur. Scribit itaque de Vicaria Romani Patriarchæ per Illyricum poteſtate in ſupradictis Decretalibus Epiſcopo Theſſalonicenſi tributa: „ Leo in epiſtola ad Anaſtaſiũ non „ altius deducit hanc auctoritatẽ, quam à Siricio, „ qui illam impertiuit Anyſio Epiſcopo Theſſalo- „ nicæ, *certa tum primum ratione commiſit, vt per* „ *illam Prouinciam poſitis, quas ad diſciplinam tene-* „ *ri voluit, Eccleſijs ſubueniret.* Siricius immedia- „ te ſucceſſit Damaſo, qui obijt ſecundum Hol- „ ſtenium 11. Decemb. ann. 384. triennio poſtquã „ Synodus Conſtantinopolitana euexiſſet illam ſe- „ dem ad dignitatem Patriarchalem, quod Epi- „ ſcopis Romanis magnam æmulationis & ſuſpi- „ cionis anſam præbuit, eo quod Conſtantinopo-

pag. 115. Leo himſelf in his epiſtle to Anaſtaſius, deriues this authority no higher than from Siricius, Vvho gaue it tho Anyſius Bishop of Theſſalonica: *certa tum &c.* Siricius immediately ſucceeded Damaſus, vvho died according to Holſtenius 11. Dec. 384. three years after the council of Conſtantinople had aduanced that ſee to the Patriarchal digni-

 „ lis

,, lis eque eſſet Ciuitas Imperialis, ac Roma. Ad-
,, uertit etiam Socrates, à tempore Nectarij Epi-
,, ſcopum Conſtantinopolitanum habuiſſe guber-
,, nationem Conſtantinopoleos, & Thracię, eam-
,, que ſpectaſſe ad ſuam ſortem, vnde Epiſcopi
,, Romani tunc exiſtimauerunt, tempus eſſe in-
,, uigilandi rebus ſuis, & dilatandi Iuriſdictionem,
,, quando quidem Epiſcopus nouæ Romæ tam
,, amplam acceſſionem acquiſierat per illud Con-
,, cilium. Ad impediendum vero inuaſiones maio-
,, res verſus Occidentem, cum Diœceſis Thracia
,, Macedonię contermina eſſet, non poterant Ro-
,, mani excogitare ſubtilius artificium ad tuendam
,, iſtam Prouinciam, & dilatandam ſuam aucto-
,, ritatem, quam perſuadere Epiſcopo Theſſalo-
,, nicæ, vt ageret vigore commiſſionis ab Epiſco-
,, po Romano conceſſæ, ita vt gauderet omnibus
,, priuilegijs, quæ habebat anteà. Et cum haberet
,, tantam ſedem ſibi adſtipulantem, poterat ſe me-
,, lius vicini Epiſcopi Conſtantinopolitani poten-
,, tiæ opponere: & ſi quiſquam obieciſſet, illud
,, eſſe cõtra Canones Statutos in Synodo Nicæna,
,, habebant Romani & Theſſalonicenſes Epiſcopi
,, in promptu reſponſum, Conſtantinopolitanum
,, primitus incepiſſe, & ſui ipſorum intereſſe, ne
,, iura aliarum Eccleſiarum ab illo inuadantur.
,, Qua arte conati ſunt trahere Eccleſias contermi-
,, nas Diœceſi Thraciæ, vt ſe ſubijcerent Epiſco-
,, po Romano, tanquam ſuo Patriarchæ. Quod
,, adeo

ty: vvhich gaue great occaſiõ of iealouſie and ſuſpicion to the biſhops of Rome, that Being the Imperial City as vvell as Rome; and Socrates obſerues, that from that time Nectarius the Biſhop of Conſtantinople, had the gouernment of Conſtantinople and thrace, as falling to his ſhare. this made the biſhops of Rome think it high time to look about them, and to inlarge their Iuriſdiction, ſince the biſhop of nevv Rome had gained ſo large an acceſſion by that Council; and to preuent his farther Incroachmens Vveſtvvards, his Dioceſe of thrace bordering vpon Macedonia, the ſubtileſt Deuice they could think of, to ſecure that Prouince and to in large their ovvn authority, vvas, to perſuade the biſhop of Theſſalonica to act as by commiſſion from the biſhop of Rome: ſo that he ſhould enioy the ſame priuileges vvhich he had before. And being back'd by ſo great an intereſt, he vvould be better able to conteſt vvith ſo povverfull a

,, adeo longè aberat à concilianda quiete, quam
,, multi ſperabant, vt illos implicuerit perpe-
,, tuis moleſtijs, ſicut conſtat ex collectione Hol-
,, ſtenij. Nec enim neglexerunt Conſtantinopo-
,, litani promouere ſuam auctoritatem in Prouin-
,, cijs Illyrici, aut occurrere innouationibus Epiſco-
,, ſcopi Romani. In quem finem obtinuerunt Im-
,, periale edictum, quod etiam nunc extat in vtro-
,, que codice, quo ſtrictè prohibetur quæcumque
,, innouatio in Prouincijs Illyrici, & declaratur:
,, *ſi quis caſus dubius contingat, ſecundum antiquam*
,, *conſuetudinem, & Canones relinquatur Synodo*
,, *Prouinciali, ſed non ſine conſilio Epiſcopi Conſtan-*
,, *tinopolitani*. Occaſio fuit Perigenes, qui reie-
,, ctus à Patrenſibus introductus fuit ab Epiſcopo
,, Romano in Sedem Corinthiacam ſine conſen-
,, ſu Synodi Prouincialis. Hoc Epiſcopi Theſſa-
,, liæ, quorum præcipui erant *Pauſianus*, *Cyriacus*,
,, *& Calliopus*, notarant tanquam notoriam inua-
,, ſionem ſuorum Iurium, & proindè conſentien-
,, te Synodo Prouinciali alium collocauerunt in
,, ea Sede: qui modus agendi grauiter fuit excep-
,, tus Romæ, vt videre eſt ex epiſtolis Bonifacij
,, tam ad Rufum Theſſalonicæ, quem ſuum con-
,, ſtituerat Legatum, quam ad Epiſcopos Theſſaliæ,
,, & aliarum Prouinciarum. Illi verò accurrerunt
,, ad Conſtantinopolitanum, qui curauit iſtam le-
,, gem ferri in fauorem antiquarum Synodorum
,, Prouincialium ad occurrendum vſurpationibus

Neighbour as the biſhop of Conſtantinople; and if any obiected, that this vvas to break the Rules Settled by the council of Nice, they had that Anſvver ready, that the biſhop of Conſtantinople began: and their concernment Vvas, to Secure the Rights of other Churches from being inuaded by him. by Vvich means they endeauour'd to dravv thoſe Churches bordering on the Thracian Dioceſe, firſt to ovvn a ſubmiſſion to the biſhop of Rome as their Patriarche; vvhich yet vvas ſo far from giuing them eaſe, vvhich ſome it may be expected by it, that it onely inuolued them in continual troubles, as appears by that very collection of Holſtenius. For the biſhops of Conſtantinople vvere not negligent in promoting their ovvn authority in the Prouinces of Illyricum, nor in Vvithſtanding the innouations of the biſhop of Rome to vvhich purpoſe they obtained an Imperial edict to this day extant in both codes, vvhich ſtrictly

,, Pa-

forbids any innouation in the Prouinces of Illyricum, and declares, that &c. the occasion, VVereof vvas this, Perigenes being rejected at Patre the bishop of Rome taKes vpon him to put him into Corinth, VVithout the conſent of the prouincial Synod: this the bishops of Theſſaly, among vvhom the chief vvere, Pauſianus, Cyriacus, and Calliopus, looK upon as a notorious inuaſion of their rights: and therefore in a prouincial Synod they appoint another perſon to ſocceed there. VVhich proceeding of theirs is heinously taken at Rome &c.

,, Papæ, ſic tamen vt liceret vltimo recurrere ad
,, ſuum Tribunal Conſtantinopoli erectum. Hoc
,, pupugit Bonifacium, vt videre eſt ex illius epi-
,, ſtola ad Rufum, qua illi animos addit, vt forti-
,, ter ſe opponat, datque eidem auctoritatem ex-
,, communicandi illos Epiſcopos, & deponendi
,, Maximum, quem conſecrauerant ſecundum an-
,, tiquos Canones. Totum autem artificium hu-
,, ius cauſæ tendebat ad conijciendum culpam in
,, ambitionem Epiſcopi Conſtantinopolitani. Hac
,, ratione contentio inter duos Epiſcopos Ciuita-
,, tum Imperialium euertit antiquam Politiam
,, Eccleſiæ Canonibus Nicænis ſtatutam.

5. Huc vſque Auctor noſter, nonnulla contra fidem Decretalium epiſtolarum, quas allegat, aſtruens, alia verò ſine vllo antiquorum teſtimonio contra veritatem explicans. Ne autem hæc à nobis gratis aſſeri videantur, rebus ipſis comprobanda ſunt; vtque ab ijs incipiam, quæ contra fidem Decretalium epiſtolarum aſtruit, vbinam quæſo reperit, Perigenis Corinthiorum Metropolitani electioni *reſtitiſſe Epiſcopos Theſſaliæ, quorum præcipui erant Pauſianus, Cyriacus, & Calliopus?* vbinam legit, eos Perigenis intronizationem inſtar notoriæ inuaſionis habuiſſe, & Maximũ in eius locum legitimè ac ſecundum Canones collocaſſe? indicat Auctor, ſe illa inueniſſe in epiſtola Bonifacij ad Rufum: locum itaque adferamus ex ipſa epiſtola, quæ inter Holſtenianas eſt ordine octaua, in qua ſcribit

Bo-

Bonifacius ad Rufum Theſſalonicenſem: *Perreuij Coepiſcopi noſtri negotium, cuius nobis libellus ab eodem deſtinatus fecit indicium, cui conſacerdotes ſui moleſti nimis eſſe dicuntur, ita vt eum Eccleſia ſua crederent eſſe pellendum, diligenter audire tuam volumus charitatem conuentis ſupradictis Coepiſcopis noſtris, quorum ſe vim ſuſtinere deplorat. Tunc demum, vt intelligant, ſi quid à ſe factum eſt, contra conſuetudinem prius eſſe caſſandum, omnibus veſtigatis ad nos tua Caritas referre maturet, quatenus probatum à tua Fraternitate iudicium ſententia noſtra valeat roborari. Sanè in epiſtola Theſſalis fratribus deſtinata id à nobis ſcriptum volumus recognoſcas, Pauſianum, Cyriacum, atque Calliopum à noſtra Communione penitus ſummouendos, ita vt remedium ſolum interuentionis tuæ gratiam ſe habere cognoſcant. Maximum autem, quem malè tua charitas retulit ordinatum, in totum Sacerdotij cenſemus honore priuandum.* Hæc ex Bonifacij Epiſtola, cuius meminit Auctor, neque vlla alia extat, in qua Pauſiani, Cyriaci, Calliopi, & Maximi Bonifacius mentionem facit. Nullibi autem Bonifacius hic innuit, in locum Perigenis ſecundum antiquos Canones à Pauſiano, Cyriaco, & Calliopo Theſſaliæ Prouinciæ Epiſcopis electum fuiſſe Maximum, idq;ſi Auctor noſter antiquorum Canonum notitiam habuiſſet, ſubol facere potuiſſet. Quid enim tribus ſupradictis Theſſaliæ Prouinciæ Epiſcopis cum Perigene Achaiæ Prouinciæ Metropolitano? Num forſan auctoritas ſubſtituendi in locũ Perigenis alium

Bonifacius epiſt. inter Holſten. & ad Rufum.

Epi-

Digitized by Google

Epiſcopum, quam Auctor Romano Pontifici eiuſque per Illyricum Vicario abiudicat, ſecundum Canones tribus Theſſaliæ Epiſcopis competebat? Nonne Canones ſtatuunt, vnius Prouinciæ Epiſcopis in alterius Prouinciæ Metropolitam nullum ius competere? Quod ſi id Canones ſtatuant, vt ſtatuere certum eſt, qua ratione Auctor Bonifacio primo tranſgreſſionem Canonum in cauſa Perigeni affingit, qui de cauſa Perigenis, cum trium Theſſaliæ Epiſcoporum meminit, ne quidem ſomniauit. Atqui hic eſt error Auctoris grauiſſimus, qui loco Perreuij Perigenem legit. Non agit Bonifacius loco citato de Perigene Achaiæ Metropolitano, in quẽ nullum ius quoad ordinationem, vel conſecrationẽ Theſſaliæ Epiſcopis competebat, ſed de *Perreuio*, quem Lucas Holſtenius in notis ad hanc epiſtolam τῶν θεσ̄αλικῶν Σαλτῶν Epiſcopum fuiſſe, ex ſubſcriptionibus Concilij Epheſini collegit: Ego verò ad Theſſaliæ Prouinciam ſpectaſſe, ex actis ipſis comprobo. Cum enim Perreuius legitimè electus, & debitè ordinatus ſupponatur, ſolumque ob cõficta quædam crimina per Theſſaliæ Prouinciæ Coepiſcopos depoſitus fuiſſe credatur, ad illorum Prouinciam ſpectaſſe exiſtimo, qui de eo iudicium tulerunt, à quo tamen Perreuius ad Sedem Apoſtolicam appellauit: huius appellationis momenta Bonifacius Rufo Theſſalonicenſi ſuo per Illyricum Vicario peruoluenda commiſit, quibus ab eo debitè examinatis, & Romam miſſis, Bonifacius Pontifex Perreuium ſedi ſuæ reſti-

Lucas Holſtenius in notis.

Bonifacius epiſtola ſupracitata.

ſti-

ſtituẽdum, treſque Epiſcopos ſupra nominatos, qui Perreuium depoſuerant, excommunicandos duxit: ſicque authoritate, quæ ipſi in Illyricum competebat, vſus fuit, cunctaque Auctoris noſtri figmenta, antequam nata eſſent, poteſtatis ſuæ exercitio euertit.

6. Nunc cauſam Perigenis elucidemus, circa quam Auctor noſter vera falſis miſcet, & plura ſine vllo antiquorum teſtimonio contra veritatem explicat. Verum quidem eſt, anno 352. Nectarium in Synodo ſecunda Generali Canone 3. obtinuiſſe, vt Conſtantinopolitana Eccleſia, quæ olim ſuffraganea fuerat, priores honoris partes poſt Romanam haberet, eo quod translato per Conſtantinum in illam Vrbem throno Imperiali Sedes nouæ Romæ euaſerat. Verum quoque eſt, ex hoc Canone illegitimè ſtatuto Conſtantinopolitanos Epiſcopos paulatim iuriſdictionis ſuæ limites dilataſſe, & abſorptis tribus Thraciæ, Ponti, & Aſiæ Exarchatibus cauſas Illyrici Orientalis, quod tum ab Illyrico Occidentali diuiſum erat, ad ſe trahere cæpiſſe. Verum denique ſit, quod ad occurrendum Epiſcopi Conſtantinopolitani vſurpationibus primum à Damaſo Papa Epiſcopus Theſſalonicenſis conſtitutus fuerit Sedis Apoſtolicæ per Illyricum Vicarius: negari tamen nequit, quin cauſam Perigenis Epiſcopus Conſtantinopolitanus ad tribunal ſuum traxerit, & hinc controuerſia orta ſit inter Romanos Pontifices, & Epiſcopos Conſtantinopolitanos, illiuſque occaſio-

ne circumuentus ab Epiſcopo Conſtantinopolitano Theodoſius Iunior, Arcadij Succeſsor, anno 421. legem ediderit, quæ in Codice Theodoſiano lib. 16. leg. 45. tit. de Epiſcopis, & in Codice Iuſtiniano lib. 1. tit. 2. de Sacroſanctis Eccleſijs, lege 6. his verbis exhibetur: *omni innouatione ceſſante vetuſtatem, & Canones priſtinos Eccleſiaſticos, qui nunc vſque tenuerunt, per omnes Illyrici Prouincias ſeruari præcipimus: tum ſi quid dubietatis emerſerit, id oporteat non abſque ſcientia Viri Reuerentiſſimi Sacroſanctæ legis Antiſtitis Vrbis Conſtantinopolitanæ, quæ Romæ veteris prærogatiua lætatur, Conuentui Sacerdotali, ſanctoque iudicio reſeruari. Dat. prid. Idus* Iulij; *Euſtathio & Agricola Coſs.*

Lex Theodoſij Iunioris.

7. Atque hactenus illa, quę vera ſunt, adduximus, nunc falſa, quæ Auctor veris miſcuit, adferamus. Ac primo quidem falſum eſt, legem ſupradictam contra inuaſionem Romani Pontificis conſtitutam fuiſse: neque enim contra Romani Pontificis inuaſionem, ſed pro iuuanda illicita Conſtantinopolitani Epiſcopi vſurpatione edita fuit. Non agebatur hic de Synodorum Prouincialium authoritate in determinandis cauſis certis & indubitatis, ſed agebatur de caſibus dubijs, ſicut erat caſus Perigenis, qui à Synodo determinari non poterat ſine iudicio Patriarchæ. Hæc autem Patriarchalis ſupra Illyricum poteſtas non controuertebatur tempore Perigenis, ſed ſola Quæſtio mota erat, ad quem Patriarcham ſpectaret. Illyricum vſque ad tem-

tempora Valentiniani Secundi ad Occidentem ſpectauerat: poſt mortem vero Valentiniani partito inter Arcadium, & Honorium Imperio, Illyricum in Occidentale & Orientale diuiſum fuit, & Orientale Arcadio Orientis Imperatori ceſſit; vnde Epiſcopus Conſtantinopolitanus Theodoſio Arcadij filio, vt erat natura facilis, perſuaſit, vt Eccleſias Illyrici Orientalis Sedi Conſtantinopolitanæ ſubijceret, quod lege data ita effecit Theodoſius, vt monſtraret, nullam de Patriarchali ſupra Illyricum poteſtate quæſtionem fuiſse, ſed ſolum difficultatem motam, ad quamnam ex duabus, Conſtantinopolitanam nimirum, aut Romanam in poſterum ſpectaret. Notanda ſunt Theodoſij verba: *tum ſi quid dubietatis emerſerit, id oporteat non abſque ſcientia Viri Reuerentiſſimi Sacroſanctæ Legis Antiſtitis Vrbis Conſtantinopolitanæ, quæ Romæ veteris prærogatiua lætatur, conuentui Sacerdotali ſanctoque iudicio reſeruari.* Audis, Conſtantinopolitano ſeu nouæ Romæ Epiſcopo eatenus iudicium in rebus dubijs tribui, quatenus *Romæ veteris prærogatiua lætabatur*. Antequam itaque prærogatiua ad Sedem Conſtantinopolitanam translata eſset, Roma vetus prærogatiua ſuperioritatis in Illyricum gaudebat. Et hæc eſt auctoritas, qua Sedem Romanam priuari non potuiſse Romani Pontifices contenderunt, vnde Bonifacius primus ad Rufum Theſsalonicenſem: auctoritatem Sedis Romanæ *minorem facere noua, quæ vires habere non poſſunt, tentamenta non debent*. Et

Theodoſius Imperator.

Bonifacius epiſt. ad Rufum. inter Holſten. 8.

contra illos, qui ad Conſtantinopolitanum Epiſcopum de rebus Illyrici referebant: *Violatores Canonum*, inquit, *atque Eccleſiaſtici Iuris inimicos, Deo auctore compeſcet, qui talium mentium ſemper vota fruſtratur. In cæteros etiam contumaces ius conceſſæ poteſtatis exerce. Nullum etenim locum vides à nobis otioſum relictum*. Quæ vltima verba adiunxit Bonifacius, quia non ſolum auctoritate Apoſtolica, ſed opera quoque Honorij Occidentalis Imperatoris vſus erat, vt legis reuocationem à Theodoſio obtineret.

Honorij epiſt. ad Theodoſium.

8. Extat ſanè apud Lucam Holſtenium exemplar epiſtolæ Honorij ad Theodoſium Auguſtum, qua ſcribit hac de cauſa: *procul dubio illius Vrbis Eccleſia Speciali nobis cultu veneranda eſt, ex qua & Romanum Principatum accepimus; & principium Sacerdotium. Siquidem nihil aliud à pietate noſtra poſtulauerit miſſa Legatio, niſi quod Catholicæ fidei, Diſciplinæ, & æquitati concordet: petit enim, vt hæc priuilegia, quæ dudum à patribus conſtituta vſque ad tempora noſtra ſeruata ſunt, inconcuſſa perdurent.* & infra: *Vnde Maieſtas tua recenſitis noſtræ pietatis affatibus Chriſtianitatis memor, quam pectoribus noſtris miſericordia cæleſtis infundit, vniuerſis remotis, quæ diuerſorum Epiſcoporum ſubreptionibus per Illyricum impetrari dicuntur, antiquum ordinem præcipiat cuſtodiri. Ne ſub Principibus Chriſtianis Romana perdat Eccleſia, quod alijs Imperatoribus non amiſit.* Ex his clarum eſt, nihil contra Canones, nihil contra antiquum

or-

ordinem à Bonifacio Romano Pontifice petitum fuiſſe, dum Patriarchalem ſupra Illyricum poteſtatem ſibi reſtitui rogauit; id autem non ſolum Honorius Occidentis Imperator, ſed Theodoſius quoque Orientis Auguſtus agnouit, vt patet ex eiuſdem reſcripto, quo legem ſuam reuocauit his verbis: *omni ſupplicantium Epiſcoporum per Illyricum ſubreptione remota ſtatuimus obſeruari, quod priſca Apoſtolica Diſciplina & Canones veteres eloquuntur. Super quà re ſecundum formam oraculi Perennitatis tuæ ad Viros illuſtres Præfectos Prætorij Illyrici noſtri ſcripta porreximus, vt ceſſantibus Epiſcoporum ſubreptionibus antiquum ordinem ſpecialiter faciant cuſtodiri: ne venerabilis Eccleſia Sanctiſſima Vrbis priuilegia à veteribus conſtituta amittat, quæ perenne nobis ſui nominis conſecrauit Imperium.* Notanda ſunt Theodoſij verba, quibus *omni ſupplicantium Epiſcoporum per Illyricum ſubreptione remota ſtatuit obſeruari, quod priſca Apoſtolica Diſciplina & Canones veteres eloquuntur*. Agebatur de poteſtate Patriarchali, quam Romano Epiſcopo ex priſca Apoſtolica Diſciplina veterum Canonum Statutis firmata competere tandem agnouit Theodoſius, vt appareat falſum eſſe, quod poſt ſcriptorem noſtrum Anglum Orbi obtrudere conatus fuit auctor libri de Diſciplina Eccleſiæ, Innocentium Primum alioſque Pontifices poteſtatem Patriarchalem in Illyricum, quam antea non habebant, inſtitutione Vicariatus Theſſalonicenſis habere tentaſſe. Quod hæc dicta ſint ab homine à Ro-

Theodoſij Reſcriptum.

Diſſ. 1. 5. 11. pag. 39.

Digitized by Google

Romanæ Eccleſiæ communione auulſo, non adeò mirum videri debet, cum aliquid indulgendum ſit turbati animi præoccupationibus: ſed quod illa effutire auſus ſit homo, qui communionem Sedis Apoſtolicæ profiteri ſe dicit, neſciò, qua ratione factum ſit, cum non erubuerit affirmare, quæ ego ſine rubore vix potui referre.

9. Quod ſi Eccleſiæ Illyricanæ à Paulo Apoſtolo inſtitutæ ad Patriarchatum Romanum ſpectarint, quid obeſt, quo minus Britanniarum Eccleſiæ Romano Patriarchatui ſubſint, licet non à Petro, ſed (vt totis viribus Auctor noſter Anglus contendit) à Paulo primum inſtitutæ fuerint. Adſcribit Patriarchatuum inſtitutionem antiquæ conſuetudini, cuius meminit Sacroſanctum Nicęnum Concilium Canone ſexto, iubens *antiquam* de ea *conſuetudinem* in Ægypto conſeruari, *quia Epiſcopo Romano parilis mos eſt.* Sed num antiqua illa conſuetudo, & veteres illi Eccleſiæ mores fungorum inſtar nati ſunt, aut ſine vlla ratione obtinuerunt? Ante Concilij Nicęni tempora non ſcriptis Canonibus, ſed traditione & conſuetudine tenebatur vniuerſa Eccleſia. Traditio autem & conſuetudo, cuius initium ignorabatur, iuxta regulam Magni Auguſtini ab ipſis Apoſtolis profecta credebatur, vt eorum inſtitutioni tribuenda ſit antiqua illa Patriarchatuum erectio, quorum aliud initium non reperitur. Egit de Eccleſiarum inſtitutione Leo Magnus epiſtola ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem, aitque: *Apoſtolica diſcretione* prouiſum

Canon. 6. Nicænus.

D. Auguſtinus lib. 5. contra Donatiſtas cap. 24. & alibi.

uiſum fuiſſe, *vt in ſingulis Prouincijs ſinguli conſtituerentur, qui inter Prouinciæ Epiſcopos primam ſententiam haberent*. Sed qui ordinem Prouinciarum tam accuratè ſecuti ſunt Apoſtoli, maiorum Diœceſium nullam rationem habuiſſe, quis credet? cum *Apoſtolica diſcretione prouiſum eſſet*, inquit Leo epiſt. 54., *vt in ſingulis Prouincijs ſinguli conſtituerētur, qui inter Prouinciæ Epiſcopos primam ſententiam haberent, rurſus quidam in maioribus Vrbibus conſtituti fuerunt, qui ſollicitudinem ſuſciperent maiorem, per quos ad vnam Petri Sedem vniuerſalis Eccleſiæ cura conflueret, & nihil vſquam à ſuo Capite diſſideret*. Hæ fuerunt rationes, quibus Cathedra Antiochena totius Orientis, & Sedes Alexandrina totius Ægypti Patriarchales euaſerunt. Et his quoque rationibus in Vrbe Roma Patriarchalis Cathedra erecta fuit, ad cuius curam occidentis Eccleſiæ ſpeciali iure ſpectarent.

Leo primus ep. 54. ad Anaſtaſiū Theſſalonicen.

10. Huic Apoſtolico inſtituto nititur Britannicæ Eccleſiæ ſub Patriarcha Romano diſtributio, & huic fundamento nixus Agatho Papa, Britannorum Epiſcopos inter eos numerat, qui ad Patriarchatus Romani Concilium ſpectant. Præclarum eſt hac de re non ſolum Agathonis, ſed & centum viginti Occidentalium Epiſcoporum teſtimonium, quod in Synodica ad Concilium Generale ſextum epiſtola legitur, quæ his verbis inſcribitur. *Agatho Epiſcopus Seruorum Dei cum vniuerſis Synodis ſubiacentibus Concilio Apoſtolicæ Sedis*. Et in ipſa epiſtola Synodi Concilio Romano ſubiacentes di-

Synodica Romana Agathonis Papæ.

cun-

cuntur conſtitiſſe ex Epiſcopis Occidentalibus,quorum *multitudo vſque ad Oceani regiones extenditur*, *Longobardorum* nimirum, *Sclauorum*, *Francorum*, *Gallorum, atque Britannorum*. Clarius, vt puto, exprimi non potuit ab Agathone Papa & centum viginti Occidentalibus Epiſcopis, quod Brittannicæ Eccleſiæ Romano Epiſcopo vt Occidentis Patriarchæ ſubiaceant. Neque manifeſtius hanc veritatem confirmare potuerunt totius Orientis Epiſcopi Conſtantinopoli collecti, quam ſupradictam Agathonis epiſtolam probando, actiſque ſuis Synodicis inſerendo. Miſerũt eam Occidentales Epiſcopi, & quod caput eſt, ſuam fecerunt Britannici, dum eidem ſubſcripſerunt. Eam verò omnes Orientales in Synodo Generali ſexta probarunt,dum Actis ſuis inſeruerũt,vt dici poſſit,quod omnes,huic epiſtolæ contradicentes, Occidentalium & Orientalium Epiſcoporum iudicio reſiſtant, & quod Angli, dum eius auctoritatem negant, à Maiorum ſuorum ſententia deflectere, & ſupra Patres ſuos ſapere velint.Neque refert,quod Agathonis epiſtola poſt Auguſtini in Britannias aduentum ſcripta fuerit: nihil enim in epiſtola illa innouatur,ſed antiqui Eccleſiæ mores ſeruantur, iuxtà quos ante Agathonem Iuſtinianus Imperator Patriarcham Romanum toti Occidenti, adeoque & Britannijs, præfuiſſe ſignificarat, vt patet ex Nouella eius 109, in qua quinque Patriarchatuum mentionem faciens ſolum Romanum Occidentalem, cæteros Orientales fuiſ-

ſe

ſe commemorat: *totius Orbis Terrarum Patriarchæ*, *inquit*, *ſcilicet Heſperiæ*, *& Romæ*, *& huius Regiæ Ciuitatis*, *& Alexandriæ*, *& Theopoleos*, *& Ieroſolymorum*, *& omnes*, *qui ſub eis conſtituti ſunt*, *Sanctiſſimi Epiſcopi Apoſtolicam prædicant fidem*, *atque traditionem*. Totus terrarum Orbis à Iuſtiniano in quinque Patriarchatus diuiditur, quorum quatuor varijs Orientis Diœceſibus, vnus Romanus Heſperiæ, hoc eſt, Occidentis Diœceſibus, earumque ſanctiſſimis Epiſcopis præſidere dicitur: vt Britanniarum Epiſcopi, qui in vna ex Occidentalibus Diœceſibus conſtituti erant, ad Heſperiæ ſiue Occidentis Patriarchatũ pertinuerint, prout quoque diù ante Iuſtinianum Synodus Arelatenſis prima poſteritati conſecrauit, vt capite ſequenti videbimus. Iuſtinianus Imperator.

CAPVT IV.

De Maioribus Diœceſibus à Concilio Arelatenſi Syluestro Papa tributis.

1. Patres Arelatenſes Anno 314. non ſolum Canonem primum de Paſchate, ſed alios quoque omnes ad Syluestrum retulerunt, quem Maiores Diœceſes, non verò, vt Auctor voluit, maiorem Diœceſim, tenere ſcripſerunt.

2. Diœceſis, olim ſignificauit plurium Prouinciarum Tractum ſub vnius adminiſtratione, vt oſtenditur ex notitia Imperij ante Honorij, Arcadijque tempora conſcripta; vnde quando Patres Arelatenſes Syluestrum maiores Diœceſes tenere ſcripſerunt, eum Occidentis Diœceſibus præfuiſſe ſignificarunt, quod

ne Author admitteret, loco Diœceſium nomen Diœceſis ſubſtituit.

3. *Rationes Auctor noſter indicat, quæ ipſum mouerunt, & inter alias iſta, quod Imperij diſtributio in Diœceſes à Conſtantino non ſolum tempore Concilij Arelatenſis facta non fuerit, ſed nec Diœceſis nomen tempore Concilij Nicani notum fuiſſe videatur. In quo vltimo quam grauiter allucinetur, ex epiſtola Conſtantini tempore Nicani Concilij ad omnes Eccleſias miſſa probatur, vtpotè in qua Ponticæ, & Aſianæ Diœceſeos mentio facta reperitur.*

4. *Quamuis autem fieri poſſit, vt tempore Concilij Arelatenſis nondum Imperium in 13. Diœceſes ſub quatuor Præfectis Prætorio à Conſtantino diſtributum fuerit, inde tamen non ſequitur, Diœceſium nomen antea notum non fuiſſe. Onuphrius Panuinus Prouincias ſub nomine minorum Diœceſium à tempore Hadriani Imperatoris notas fuiſſe affirmat, vt nihil obſtet, maiores Diœceſes tum vocatas fuiſſe, quas Sextus Rufus, & Patres Arelatenſes contra minores Diœceſes diſtinxerunt.*

5. *Maiorum autem Diœceſium notitiam Patres Concilij Arelatenſis primi habuiſſe, licet Auctor noſter verbis negare videatur, reipſa tamen comprobat, cum loco maiorum Diœceſium maioris Diœceſis nomen ſubſtituendum eſſe affirmat.*

6. *Patres Itali, Galli, Afri, Hiſpani, & Britanni Arelate congregati, Canone 1. ſtatutum de vno Paſchatis die per omnem Orbem, vel vt alia lectio habet, per omnem Vrbem obſeruando ad Syluestrum referunt, vt ipſe litteras ad omnes dirigeret, quo ſtatuto ipſum ſuperiorem ſuum agnoſcunt.*

7. *Author noſter putat auctoritatem indicandi Paſchatis diem à Synodo Nicæna Syluestro ademptam, & Patriarchæ Alexandrino tributam fuiſſe. Sed quam grauiter erret, Leonis Magni, & Innocentij primi teſtimonijs oſtenditur.*

8. *Etiam poſito, quod Canon Arelatenſis primus habeat, per omnem Orbem Paſchatis diem a Syluestro publicari debuiſſe, nihil poteſtati Pontificiæ in Nicæno Concilio ademptum fuiſſe, Cyrilli Patriarchæ Alexandrini teſtimonio comprobatur, quo conſtat, à Nicæno Concilio computationem Paſchalis feſti Alexandrino commiſſam, publicationem Romano Epiſcopo relictam fuiſſe.*

9. *Falſum itaque eſt, quidquam à Nicæna Synodo detractum fuiſſe auctoritati Pontificiæ, quam Victor iàm antea occaſione celebrationis Paſchatis exercuerat, vt patet ex fragmento Synodi Paleſtinæ, & Polycratis Epheſini teſtimonio.*

10. *Aſianos Victoris mandato de Paſchatis die obedire detractantes Victor excommunicare nititur, aut re ipſa excommunicauit, ex quo de Pontificia eius auctoritate conſtat, quam Auctor noſter in totum Orbem, vti & Patriarchalem in vniuerſum Occidentem volens nolens ex Canone primo Arelatenſi agnoſcere cogitur.*

1 INter varia Antiquitatis monumenta, quæ ad comprobandam Patriarchalem Romani Pontificis in Occidentē vniuerſum auctoritatem faciunt, non contemnendum eſt, quod Patres Concilij

Are-

Digitized by Google

Arelatenſis primi poſterorum memoriæ conſecrarunt. Cum enim illi ex Gallia, Hiſpania, Britannia, Africa, & Italia in ipſo florentis Eccleſiæ exordio collecti eſſent, Canones conſtituerunt viginti duos, quorum primo agunt de feſto Paſchatis vno die & vno tempore vbique obſeruando, adduntque, ea de re Syluestrum Papam *iuxta conſuetudinem litteras ad omnes dirigere debere*; ex quo Canone colligitur, Patres Arelatenſes Statutum de Paſchatis die ad Syluestrum retuliſſe, prout reliquos quoque Canones retuliſſe conſtat ex Sydonica ipſorum epiſtola ad eumdem Pontificem, in quà diſertè ſcribunt: *placuit etiam, antequam à te, qui maiores Diœceſes tenes, per te potiſſimum omnibus inſinuari*. Quod hic locus integer non ſit,ſed in illo nonnulla verba deſint, iam ſæpius annotarunt eruditi, qui proindè in illo reſtituendo operam induſtriamque ſuam adhibuerunt, vt oſtendimus parte 2. Antiquitatis Illuſtratæ, Diſſert. 1. cap. 7. art. 4. vbi adduximus ſequentem Cardinalis Peronij & Franciſci Rothomagenſis Archiepiſcopi emendationem: *placuit etiam hæc iuxta conſuetudinem antiquam à te, qui maiores Diœceſes tenes, & per te potiſſimum omnibus inſinuari*. Duo ſunt, quæ viri erudititiſſimi in prædicto loco corrigunt, quorum vnum aduerbium *antequam*, aliud hæc verba *per te* ſpectant, circa illa dumtaxat quæſtionem eſſe indicantes, quę in prædicto loco aut deprauata aut omiſſa erant, non verò circa alia, quæ rectè ſcripta videbantur. At alio modo Authorem no-

Canon. 1. Concil. Arelat.

Epiſtola Synodica Patrum Arelatenſium.

Peronius, & Franc. Rothomagenſis.

noſtrum nunc ſentire videmus, cum illa quoque corrigenda ducat, quæ rectè ſcripta eſſe conſtat: pagina enim 83. aſſerit, verè à Patribus Arelatenſibus dictum eſſe, *quod Papa habeat maiorem Diœceſim*, vbi hæc verba, *qui maiores Diœceſes tenes* corrigit, & loco *maiorum Diœceſium*, nomen ſingularis *Diœceſis* contra epiſtolę Synodicæ fidem ſubſtituit.

pag 83. the Pope a larger Dioceſe.

2. Parui quidem momenti videri poſſet hæc vnius verbi variatio, niſi integrum ſenſum immutaret, & agnitam à Patribus Arelatenſis Concilij in plures Romani Imperij Diœceſes Patriarchæ Romani poteſtatem euerteret. Ad huius veritatis confirmationem in memoriam reuocandum eſt, Diœceſim olim in Imperio vocari conſueuiſſe, quæ plures Prouincias complectebatur, qua ratione antiqua Imperij notitia ante tempora Arcadij, & Honorij conſcripta refert, ſub Præfecto Prætorio *Orientis Diœceſes quinque*, *Orientis*, *Aegypti*, *Aſiæ*, *Ponti*, & *Thraciæ*; ſub Præfecto Prætorio Illyrici *Diœceſes duas*, *Macedoniæ* & *Daciæ*; ſub Præfecto Prætorio Italiæ *Diœceſes tres*, *Italiæ*, *Illyrici*, & *Africæ*: ſub Præfecto demum Prætorio Galliarum, *Diœceſes tres*, *Hiſpaniæ*, *ſeptem Prouinciarum*, & *Britanniarum*. Vndè conſtat, Romanum Imperium ſub quatuor Præfectis Prætorio diſtributum fuiſſe in tredecim Diœceſes, quarum quinque ad Orientem ſpectabant, reliquæ ad Occidentem: ſiuè autem Patres Arelatēſes perſpectam habuerint hanc Imperij notitiam, ſiue aliundè notitiam Diœceſeon acceperint,

Antiqua Imperij notitia ante Arcadij, & Honorij tempus conſcripta.

ſcri-

ſcripſerunt ex Concilio Occidentali ad Syluestrum Occidentis Patriarcham: *qui maiores Diœceſes tenes*, vt nimirum ſignificarent, eum non vni Diœceſi præpoſitum fuiſſe, ſed pluribus Diœceſibus, omnibus vtique illis, quæ Occidentis terminis continentur. Quæ cum ita ſint, quis non videt, hoc ipſum Auctori noſtro diſplicere potuiſſe, eique mutandi textus occaſionem dediſſe. Cum enim hoc vno Patrum Arelatenſium teſtimonio ſententia ipſius de coercendis Patriarchatus Romani terminis euertatur, voluit forſan ad infringendam huiuſce argumenti vim loco *Diœceſium*, *Diœceſim* ſolummodo legere. Sic enim qui pluribus Diœceſibus præſidens Patriarchalem ſuam auctoritatem vſque ad Britanniam extendebat, vnius Diœceſis Italiæ poteſtatem obtinens eiuſdem finibus coerceretur.

Patres Arelatenſes epiſt. Synodica.

3. Atqui hoc eſſe, quod Auctor noſter mutando textum Concilij ſuis obtrudere conatus ſit, ſatis indicat, dum rurſus Synodicæ Arelatenſium
,, Patrum epiſtolæ meminit: ,,quoad voces, inquit,
,, *Maiores Diœceſes*, dubium eſt, an Conſtantinus
,, tempore Synodi Arelatenſis diſtribuiſſet Impe-
,, rium in Diœceſes: & veroſimilius eſt, nec id fa-
,, ctum fuiſſe tempore Nicænæ, cum ibi ſolum
,, mentio fiat Prouinciarum non Diœceſeon.
,, Quod ſi verum ſit, corrupta ſunt verba illo loco,
,, ſicut certum eſt, in alijs fuiſſe corrupta. Quin
,, etiam admiſſa loci integritate nihil inde dedu-
,, citur, niſi quod Epiſcopus Romanus haberet
,, Diœ-

pag. 130. but as to the expreſſion of maiores Diœceſes, it is very queſtionable, vvhether in the time of the Council of Arles, the diſtribution of the Empire by Conſtantine into Diœceſes vvere then made, and it ſeems probable not to haue been done in the time of the Council of Nice, Diœceſes not being mentioned there, but onely Prouinces; and if ſo, this

Digitized by Google

place muſt be corrupt in that expreſſion. as it is moſt certain, it is in others. and it is hard to lay So great vveight on a place that makes no entire ſenſe. but allovving the expreſsion genuine, it implies no more than that the Biſhop of Rome had then more extenſiue Dioceſes than other vveſtern biſhops; vvhich is not denied &c.

,, Diœceſim maioris extenſionis, quam alij Epi-,, ſcopi Occidentales, quod non negatur. Mentem ſuam clarè hic explicat Auctor noſter, qui vt corruptionem textus vtcumque probaret, nonnulla pro lectione ſua adducit, quæ hic expendenda ſunt. Ac primo quidem indicat, Imperium ante tempora Arcadij & Honorij in Diœceſes diſtributum fuiſſe ſub Conſtantino Magno, id tamen poſt Concilium Nicænum factum videri, vt Patres Arelatenſes maiorum Diœceſium mentionem facere nequiuerint: *Dubium eſt*, inquit, *an Conſtantinus tempore Synodi Arelatenſis diſtribuerit Imperium in Diæceſes, & veroſimiliùs eſt, nec id factum fuiſſe tempore Nicænæ, cum ibi ſolum mentio fiat Prouinciarum nõ Diæceſeon.* Verum grauiter allucinatur Auctor noſter, & errori errorem adiungit, ſeque, dum ita loquitur, Acta, quæ tempore Nicæni Concilij prodierunt, non peruoluiſſe oſtendit. Extat ſane in Conſtantini epiſtola de Paſchate per totum Terrarum Orbem vno die celebrando, quam tempore ipſius Nicæni Concilij ſcripſit, in qua non ſolum variarum Prouinciarum ſub vnius regionis nomine meminit, ſed expreſsè Ponticæ, & Aſianæ Diœceſis mentionem facit, ἀσιανὴν τε διοίκησιν, καὶ ποντικὴν *Aſianam*, inquit *& Ponticam Diæceſim*. Quid clarius? Quid expreſſius? Quid manifeſtius à Conſtantino Magno ſcribi potuit? certum itaque eſt, quod tempore Nicæni Concilij Diœceſes fuerint in Imperio; quod Auctoris noſtri ἀγνοίαν prodit,

Conſtantinus Magnus epiſt ad omnes Eccleſias.

dit, eumque grauiter hac in re erraſſe conuincit.

4. Secundò dicit dubium eſſe, quandonam Conſtantinus Imperium in Diœceſes diſtribuerit, quod nihil ad Quæſtionem facit, cum Diœceſes ante diſtributionem ſub quatuor Præfectis Prætorio, in Imperio fuerint, ſicque Patres Arelatenſes ſuis temporibus Diœceſium nomen vſurpare potuerint, prout vſurpaſſe nemo huc vſque in dubium reuocauit. Diœceſes Syluestro tribuunt, Diœceſes itaque tum erant in Imperio, quarum nomine amplitudinem Patriarchalis Iuriſdictionis Patres exprimebant. Onuphrius Panuinus diuiſionem Prouinciarum, quæ ſub Hadriano Imperatore obtinuit, referens, inter alios titulos vnum Italiæ Prouincijs præfigit, quo aſſerit. *Prouincias vel Diœceſes in Italia, eiuſque Inſulis fuiſſe ſeptemdecim*. Licet autem mihi non conſtet, vndenam Prouincias tunc Diœceſes vocatas fuiſſe agnouerit, nullatenus tamen dubitem, quin illud ſicut & cætera omnia ibidem allata in antiquis monumentis repererit: ponamus itaque, ab ipſius Hadriani temporibus Diœceſis nomen etiam Prouincijs tributum fuiſſe, negare nemo poterit, quin Prouinciæ fuerint Diœceſes minores reſpectu maiorum, quarum Sextus Rufus in Breuiario mentionem fecit, dum *in Diœceſi Macedoniæ ſeptem Prouincias* conſtitutas fuiſſe ſcripſit, ac quarum ConſtantinusMagnus in epiſtola ad Eccleſias meminit, dum tempore Concilij Nicæni *Ponticam & Aſianam Diœceſim* in memoriam reuocauit.

Onuphrius de Imperio Romano.

Sextus Rufus in Breuiario.

Conſtantinus M. epiſtolas ad omnes Eccleſias.

Simi-

Patres Arelatenſes in epiſt. Synod.

Similes itaque Diœceſes,vt ſe ſignificare innuerent Patres Arelatenſes, *maiores Diœceſes* minoribus oppoſuerunt, & *maiores Diœceſes* à S. Sylueſtro *teneri* Scripſerunt. Diœceſes igitur Sylueſter tenuit, dum Concilium Arelatenſe celebratum fuit, ſicque non paucis dumtaxat Prouincijs, quæ Diœceſes minores efficiebant, ſed pluribus Terrarum tractibus, qui Diœceſes maiores conſtituebant, præfuit, ac in ijs Patriarchalem auctoritatem obtinuit.

5. Tertiò dicit Auctor noſter, cum Nicænum Concilium non Diœceſeon, ſed Prouinciarum me-,, minerit, conſequi, locum fuiſſe corruptum: ad-,, miſſo tamen,locum eſſe ſincerum,nihil indè de-,, duci, niſi quod Epiſcopus Romanus haberet ,, Diœceſim maioris extenſionis, quam alij Epi-,, ſcopi Occidentales, quod non negatur? Verum antequam ad hoc vltimum reſpondeam, cum bona auctoris venia pauca de vſurpata tempore Nicæni Concilij Diœceſeon voce obſeruabo. Dicit ipſe, Diœceſis nomen Patribus Nicænis incognitum fuiſſe, adeoque, vt ſuprà audiuimus, Patres Arelatenſes plurium Diœceſeon mentionem facere non potuiſſe, locumque corruptum eſſe, & loco *maiorum Diœceſium*, *maioris Diœceſis* voces ſubſtituendas eſſe: at obſecro, in quo nam antiquo codice hanc lectionem reperit? in quonam veteri Auctore hoc inuenit? Si ex nullo codice Manuſcripto; ſi à nullo Auctore hoc didicit; id ipſum confinxiſſe, & omnium Mortalium primum ſomniaſſe oportuit. Deinde ſi maio-

maioris Diœceſis voces ſubſtituendæ ſint, atque ita legendum eſſe Auctor noſter crediderit, vox *Diœceſis* igitur Patribus Arelatenſibus ignota non fuit, vt ignotam fuiſſe, ſibi ipſi contradicens aſſerit. Supponit quidem admiſſa loci integritate ſequi, quod Epiſcopus Romanus habeat Diœceſim maioris extenſionis, quam alij Epiſcopi, reuera tamen ſequitur, non vnam, ſed plures Diœceſes habere: ſic enim ſcribunt patres ad S.Sylueſtrum: *Qui maiores Diœceſes tenes*. Si igitur locus ſincerus ſit, vt quoad illa verba ſincerum eſſe, ea Manuſcripta teſtantur, ex quibus epiſtolam primo Pittheus, deindè Sirmondus in Gallijs ante noſtra tempora ediderunt, deducitur profectò, Syluestrum plures maiores Diœceſes obtinuiſſe, & nuperum ſcriptorem de Diſciplina Eccleſiæ grauiter quoque allucinatum eſſe, dum propria auctoritate ſine vllo Antiquorum teſtimonio commentatur ad Synodi Are-
,, latenſis verba: „Diœceſeos nomẽ hic ſtrictè non Diſſert.1.§.11. pag.41.
,, ſumitur pro Imperij Diœceſibus, ſed potius pro
,, ſingulis ijs Prouincijs, quas Romanus Pontifex
,, regebat, vt ſenſus ſit: Tu, qui maioribus præes
,, Occidentis Eccleſijs, cæteris Paſchæ diem per litteras ſignificabis.„ Hęc Auctor ille, planè ignorans ea, quæ hic ſcribit. Vbinam enim intra ſuburbicarios ſuos limites maiores illas Occidentis Eccleſias reperiet? Romanam quidem inueniet, ſed hæc vna eſt, non plures. Deinde non maiores Eccleſias, inquit Concilium, ſed maiores Diœceſes, quas, ſi in-

Digitized by Google

quiras, Patres ipſi quaſi digito demonſtrant, dum ex Diœceſibus Italiæ, Galliæ, Africæ, Britanniæ, & Hiſpaniæ collecti ad Syluestrum Papam ſtatuta ſua referunt, illaque ab eo promulganda eſſe non ſolum epiſtola Synodica, ſed Canone quoque primo affirmant.

6. Adferendus eſt Canon ille, quem Iacobus Sirmondus his verbis edidit. *De obſeruationibus Paſchæ & Dominicæ, vt vno die & tempore per omnem Orbem obſeruetur, & iuxta conſuetudinem litteras ad omnes Tu dirigas.* Ita Sirmondus, cuius lectioni non omnes antiqui codices Manuſcripti conſentiunt: Sexcentorum enim annorum codex in Bibliotheca Sapientiſſimę SueuorumReginæ ſeruatus loco *per omnem Orbem obſeruetur*, legit: *per omnem Vrbem à nobis obſeruaretur*. In præſtantiſſimo nongentorum annorum codice Palatino Vaticano legitur: *per Vrbem omnem à nobis obſeruetur*. Ex quibus codicibus haberetur, Patres Arelatenſes Decreta ſua Syluestro detuliſſe, vt ea per Africam, Hiſpaniam, Britannias, Galliam, & Italiam iuxta antiquam conſuetudinem publicaret, quod ſpecialem Syluestri ſupra prædictas Occidentis Diœceſes auctoritatem indicat, quam Patres in epiſtola ad Syluestrum agnouerunt, dum illa per eum, qui maiores Diœceſes tenebat, omnibus potiſſimum inſinuari voluerunt. Mouet quidem hic nonnullas difficultates Auctor noſter aduerſus Baronium, qui ex iſta Actorum ad Syluestrum Papam relatione conclu-

Canon 1. Concilij Arelatenſis 1.

Codex MS. Bibl. Reginæ Sueciæ.

Codex MS. Bibl. Palatinæ.

cluſit pro Poteſtate Pontificia confirmandi Conci-,, liorum Decreta. Baronius,inquit Auctor, bonis ,, auibus reperit hic neceſſitatem Papalis confir-,, mationis, cum illi apertè dicant, ſe iam decreta ,, edidiſſe communi conſenſu, & ad eum miſiſſe, ,, vt promulgarentur,id eſt ſicut ait Petrus de Mar-,, ca,vt Imperatores mittere ſolebant ſua edicta ad ,, ſuos Præfectos Prætorio:hoccine fiebat ad con-,, firmandum? Ita Auctor admittens Marcæ interpretationem, quæ huic loco videtur minus conſentanea. Ponamus tamen veram eſſe, nonne Imperatores in Præfectis Prætorio ſpecialem aliquam in præfatas Diœceſes ipſis commiſſas auctoritatem agnoſcebant, quando legum promulgationem per eaſdem Imperij Diœceſes ijſdem deferebant? Quod ſi id negari à nemine poſſit, quomodo negare poterit Auctor noſter ſpecialem auctoritatem Romani Patriarchæ in commiſſas ſuæ curæ Occidentis Diœceſes, per quas Patres Arelatenſes ei Decreta publicanda offerunt? Hoccine fiebat ſine vllius maioris auctoritatis agnitione? Si Syluester non habebat vllam Iuriſdictionem in Occidentis Diœceſes, quare Concilium publicationem Decretorum non commiſit ſingulis Metropolitanis? Quare de ijs litteras non miſit ad omnes Prouincias? Quare Sylueſtro hanc Prouinciam detulit? Nonne Patres Canone 1. id ſe feciſſe indicant, quia ità anteà fieri conſueuerat?

pag. 83. Baronius had good luck to find out the neceſſity, of the pope's confirmation here. Vvhereas they plainly tell him, they had already decreed them by common cõſent, and ſent them to him to diuulge them i.e. as Petrus de Marca ſaith, as the Emperours ſent their edicts to their præfecti prætorio. Vvas that to confirm them?

7. Negare id non poteſt Auctor noſter, ſed

obijcit pag. 84. auctoritatem indicandi diem Paſchatis Romano Epiſcopo ademptam fuiſſe in Nicæna Synodo. Statuit Concilium Arelatenſe, in-,, quit, vt Paſcha obſeruaretur eodem die & tem-,, pore, & vt Epiſcopus Romanus daret notitiam ,, diei iuxta conſuetudinem. Sed hæc ſecunda pars ,, correcta fuit, vt fatetur Binnius, à Synodo Ni-,, cæna, quæ id negotij commiſit Epiſcopo Ale-,, xandrino. Verum miror, Auctorem noſtrum citare Binnium pro correctione huius Canonis, qui Canonem hunc correctum fuiſſe minimè ſcribit. Dicit ſolummodo Binnius, officium computandi diem Paſchatis Alexandrino Epiſcopo delatum fuiſſe à Nicæno Concilio, & ab Alexandrino diem hunc indicari debuiſſe Romano Epiſcopo: non dicit autem, quod Alexandrinus Epiſcopus eum diem miſſis per Occidentis Diœceſes litteris publicare potuerit. Audiendus eſt hac de re Leo primus epiſtola 64. ad Marcianum Auguſtum: *Paſchale etenim feſtum, quo Sacramentum ſalutis humanæ maximè continetur, quamuis in primo ſemper menſe celebrandum ſit, ita tamen eſt lunaris curſus conditione mutabile, vt plerumque Sacratiſſimi diei ambigua currat electio. Et ex hoc fiat plerumque, quod non licet, vt non ſimul omnis Eccleſia, quod non niſi vnum eſſe oporteat, obſeruet. Studuereque Sancti Patres, occaſionem huius erroris auferre, omnem hanc curam Alexandrino Epiſcopo delegantes, quoniam apud Aegyptios huius ſupputationis antiquitùs tradita eſſe videbatur peritia, per quam*

pag. 84. as to Easter, that Council decreed Canon 1. that it should be obſerued on the ſame day and time throughout the Vvorld. And that the Bishop of Rome should giue notice, of the day according to coſtume but this latter part Vvas repealed, as Binnius confeſſes, by the Councel of Nice, Vvich referr'd this matter to the biſhop of Alexandria.

Leo Magnus epiſt. 64 ad Marcianum.

quam qui annis ſingulis dies prædictæ ſolemnitatis eueniret, Sedi Apoſtolicæ indicaretur, vt huius ſcripti ad longinquiores Eccleſias iudiciũ generaliter pércurreret. Notanda ſunt vltima Leonis verba, ijs enim apertè indicatur, diei notitiam à Patriarcha quidem Alexandrino cum Sede Apoſtolica communicatam, à Sede autem Apoſtolica in longinquioribus ab Alexandria Eccleſijs, quales ſunt Occidentales, publicari debuiſſe. Scribit Leo primus epiſt. 9. ad Rauennium Arelatenſem, id ad ſuã ſollicitudinem ex diuina inſtitutione & paterna traditione pertinere, & præclarum habemus de hac veritate teſtimonium epiſtola 11. Innocentij primi ad Aurelium Carthaginienſem Epiſcopum, vbi hæc ſcribit: *has ergo litteras de ratione Paſchali alterius (dico futuri) anni præſcripſi. Nam cum ante diem vndecimum Kalendarum Aprilium penè Luna 16. colligatur (nam quidpiam minus eſt) itemque cum in ante diem quartum Kalendarum earumdem veniat 23. exiſtimaui 11. Kalendarum memoratarum die feſta Paſchalia celebranda, quoniam in vigeſima tertia Luna nullum Paſcha vmquam, ante hoc Paſcha factum eſſe cognoſcimus. Sententiæ meæ expoſui atque edixi tenorem. Iam prudentiæ tuæ erit, conſors mihi Frater, cum vnanimis & Conſacerdotibus noſtris hanc ipſam rem in Synodo religioſſiſſima tractare, vt ſi nihil diſpoſitioni noſtræ reſultat, nobis pleniſſimè apertèque ſcribens, quo deliberatam Paſchalem diem iam literis ante (vt moris eſt) ſeruandam, ſuo tempore præſcribamus.* Vides, ſolam compu-

Innocentius I. epiſt. 11.

ta-

tationem Alexandrino Epiſcopo competijſſe, illamque Romani Epiſcopi iudicio firmari debuiſſe, & dum eius ſententia probata erat, publicationem per Occidentis Diœceſes ad Romanum Epiſcopum ſpectaſſe, & ideò per Africam ab eodem præſcribi conſueuiſſe. Notanda ſunt illa verba *ex more*, vt eadem conſuetudo, quæ tempore Arelatenſis Concilij fuerat, tempore Innocentij primi ſine vlla interruptione continuata fuerit, falſumque ſit, quod Auctor noſter ſcripſit, Concilium Nicænum aliam conſuetudinem hac in re induxiſſe.

8. Verum quidem eſt, Auctorem noſtrum cum Sirmondo Canonis Arelatenſis verba non hoc modo legere: *per omnem Vrbem à nobis obſeruetur*, ſed *per omnem Orbem*, quo pacto habetur in pleriſque Manuſcriptis, ac antiquo præſertim octingentorum annorum Codice Vaticano, quo cum conuenit lectio epiſtolæ Synodicæ: *cenſemus ergo, Paſcha Domini per Orbem totum vna die obſeruari*. Sed quid ex hac lectione in ſuæ ſententiæ fauorem deducet Auctor? forſan tempore Concilij Arelatenſis Syluestro publicationem diei Paſchatis per totum Orbem competijſſe, eique tempore Concilij Nicæni hanc prærogatiuam iuriſdictionis Pontificiæ ademptam fuiſſe? Tantum ſanè abeſt, vt Patres Nicæni quidquam correxerint circa publicationem, quod eadem auctoritate, quo circa illam Romanum Pontificem vti conſueuiſſe indicat Canon Arelatenſis primus, eadem iuxtà Canones Nicænos vti perrexe-

Canon 1. Arelatenſis.

Epiſtola Synodica Patrum Arelatenſium.

xe-

xerit, vt teſtatur Sanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus in Prologo ſui Cycli Paſchalis, quem ex MS. Codice Bucherius in Appendice ad doctrinam temporum primus edidit. *Sanctorum*, inquit Cyrillus, *totius Orbis Synodi conſenſione decretum eſt, vt, quoniam apud Alexandriam talis eſſet reperta Eccleſia, quæ in huius ſcientia clareret, quota Kalendarum vel Iduum, quota Luna Paſcha debeat celebrari, per ſingulos annos Romanæ Eccleſiæ litteris intimaret, vndè Apoſtolica authoritate vniuerſalis Eccleſia per totum Orbem diſſinitum Paſchæ diem ſine vlla diſceptatione cognoſceret. Quod cum per multa ſæcula pariter cuſtodiſſent, nullamque indè ſcripturarum quiſpiam crederet &c.* Ita ipſe Cyrillus, qui cum Patriarchatum Alexandrinum ab anno 412. obtinuerit, minimè ignorare potuit, quid Concilium Nicænum ante octoginta ſeptem annos de Paſchate ſtatuerat, & prædeceſſoribus ſuis iniunxerat. Teſtatur itaque, à Concilio Nicæno computationem Paſchatis commiſſam Alexandrinæ Sedis Epiſcopo, eumque ſingulis annis Romanæ Eccleſiæ diem illum intimaſſe, non autem Alexandrinæ, ſed Apoſtolicæ Sedis auctoritate vniuerſalem Eccleſiam per totum Orbem eumdem diem cognoſcere debuiſſe. Cyrillus Alexandrinus præfat. ad Cyclum.

9. Falſum itaque eſt, Nicænum Concilium quidquam detraxiſſe de Romani Pontificis auctoritate circa publicationem Paſchalis Feſti ab omnibus vno eodemque die celebrandi. Concilium Nicænum etiam poſt computum Alexandrino Epiſco-

ſco-

Digitized by Google

ſcopo commiſſum hanc prærogatiuam Sedi Apoſtolicæ reliquit, eaque Romanos Epiſcopos pluribus ſæculis vſos fuiſſe, Cyrillus adfirmauit, Synodus Arelatenſis docuit, & Victor Papa ac Martyr circa finem ſecundi ſæculi varijs litteris oſtendit, quibus curam de Paſchatis Feſto vno die vbique celebrando ad ſe pertinere ſignificauit. Dolendum quidem eſt, litteras illas interijſſe, ſed Diuina prouidentia factum exiſtimem, quod quarumdam compendium nobis ſeruatum ſit ab antiquo Anglicanæ Eccleſiæ Presbytero, venerabili nimirum Beda, qui Tomo 2. libro de Paſchatis celebratione exhibet fragmētum Synodi Paleſtinæ, in quo leguntur ſequentia: *Tunc Papa Victor, Romanæque Vrbis Epiſcopus direxit auctoritatem ad Theophylum Ceſareenſis Paleſtinæque Antiſtitem, vt quomodo Paſcha recto iure à cunctis Catholicis celebraretur, Eccleſijs vtilis fieret ordinatio, vbi Dominus Saluator Mundi fuerat in carne verſatus. Percepta itaque auctoritate prædictus Epiſcopus non ſolum de ſua Prouincia, ſed etiam de diuerſis Regionibus omnes Epiſcopos euocauit, vbi cum illa multitudo Sacerdotum conuenit, tunc Theophylus Epiſcopus protulit auctoritatem ad ſe miſſam Victoris Papæ, & quid ſibi operis fuiſſet iniunctum, oſtendit.* Atque ex his conſtat de vna Victoris epiſtola, qua Theophylo Cæſareenſi in Paleſtina Metropolitæ mandauit, vt Concilium celebraret, in quo Quæſtionem de Paſchate diſcuteret. Victoris verò authoritati obſecutus erat Polycrates Epheſi-

Fragmentum Synodi Paleſtinæ apud Bedam.

nus

ſinus reſcribens ad Victorem: *poſſem etiam Epiſcoporum, qui mecum ſunt, facere mentionem, quos petiſtis, vt conuocarem, ſicut & feci.* Extat hoc Polycratis teſtimonium apud Euſebium Cæſareenſem, qui lib. 5. cap. 24. ait, Victorem poſt celebrata per Orbem Concilia decretum edidiſſe de Paſchate vbique terrarum vno die celebrando, & Aſianos obedire detrectantes excommunicationis cenſura innodare voluiſſe.

Polycrates Epheſinus epiſt. ad Victorem.

10. His ita geſtis, inquit Euſebius, *Victor quidem Romanæ Vrbis Epiſcopus illico omnes Aſiæ vicinarumque Prouinciarum Eccleſias tamquam contraria rectæ fidei ſentientes à Communione abſcindere conatur, datiſque litteris vniuerſos, qui illic erant, fratres proſcribit, & ab vnitate Eccleſiæ prorſus alienos eſſe pronuntiat.* Litteræ, quarum hic meminit Euſebius, etiam magno Eccleſiaſticæ eruditionis damno interierunt. Si enim extarent, ex ipſis forſan Victoris verbis colligeretur, quomodo ſuprema auctoritate Pontificia vſus Polycratem Epheſinum, alioſque Aſiæ Epiſcopos excommunicauit, aut ſententia excommunicationis terruit. Vtrum autem de his duobus Victori adſcribatur, certum eſt, Auctoritate Sedis ſuæ vſum fuiſſe, de qua tunc nemo Catholicorum cum ipſo contendebat: Ireneus enim alijque Occidentis Epiſcopi ſolummodo eum adhortabantur, vt à ſententia excommunicationis ferenda abſtineret, aut latam reuocare vellet, vt alibi ex ipſo Euſebio oſtendimus. Atque hæc ſufficiant occaſio-

Euſebius lib. 5 hiſtor. cap.

Digitized by Google

ne Canonis primi Arelatenſis, qui in Codicibus MSS. dupliciter refertur: in quibuſdam eo modo, vt Patres Arelatenſes offerant Sylueſtro Decretum de Paſchatis feſto *per omnem Vrbem*, & in alijs *per omnem Orbem* vno eodemque die celebrando. Alteram ex duabus lectionibus, quæ ipſi magis placuerit, Author noſter arripere poterit, Patriarchalem namque vel Pontificiam auctoritatem negare meritò non poterit, quin imò, & Patriarchalem in totum Occidentem, & Pontificiam in Orbem vniuerſum, ſi ſapiat, admittet. Conſtat enim ex antiquis Patrum teſtimonijs, quæ nemo prudens contempſerit, Romanum Epiſcopum in Occidente Paſchatis diem præſcripſiſſe Primatibus, & Metropolitanis, ac per illos, vt Leo Magnus teſtatur, ſuffraganeis Epiſcopis: in Orientis verò Eccleſijs ſuprema Sedis Apoſtolicæ authoritate vſus eſt, dum diem Paſchatis ab Epiſcopo Alexandrino ſingulis annis nuntiari ſolitum ab omnibus etiam Orientalibus obſeruandum eſſe definiebat, *vndè* (inquit Cyrillus) *Apoſtolica auctoritate vniuerſalis Eccleſia per totum Orbem diffinitum Paſche diem ſine vlla diſceptatione cognoſcebat*.

Cyrillus Alexandria.

CA-

CAPVT V.

An Canonibus Nicænis Metropolitanorum dignitas conſtituatur ſuprema, & quid Canone ſexto ſtatutum ſit de auctoritate Patriarchali.

1. Canones quartum, & quintum Nicænos cauſæ ſuæ fauere putat Auctor noſter, illoſque de ſuprema Synodorum Prouincialium auctoritate interpretatur.

2. Canones Nicæni non ſtatuunt, quod ijs ſtatutum fuiſſe Auctor aſſerit. Auctoritatē Metropolitanā ſuperiorem Ægyptij ante Nicænum Concilium agnouerunt, dum Dionyſij Alexandrini cauſam ad Dionyſij Romani tribunal detulerunt. Rectè quoque ab Imperatore Aureliano cauſam Pauli Samoſateni ad Romanum Epiſcopum delatam fuiſſe, Euſebius adfirmat.

3. Euſebianos ſuperiorem quoque auctoritatem in Iulio primo agnouiſſe, antequam ſchiſmatis animum induiſſent, patet ex ipſorum legatione ad Iulium primum, & ipſius Iulij Papæ teſtimonijs, quibus conſtat iuxtà veterem conſuetudinem Canonibus Nicænis firmatam cauſam in Synodis Prouincialibus definitam potuiſſe ad Romani Epiſcopi iudicium referri.

4. Canonem ſextum Nicænum, qui poteſtatem Epiſcopo Alexandrino ſupra Ægyptum, Lybiam, & Pentapolim tribuit, quia Epiſcopo Romano parilis mos fuit, dicit Auctor ita intelligendum, vt parilitas in eo conſiterit, quod vterque pluribus quidem Prouincijs præfuerit, ſed neuter Metropolitanos ſub ſe habuerit.

5. Ante tempora itaque Nicæni Concilij Romanum, & Alexandrinum Epiſcopos ſolummodo fuiſſe Metropolitanos, licet ſupra plures Prouincias eos conſtitutos Author exiſtimet, vt ex verbis eius oſtenditur.

6. Quam falſum ſit, nullum Metropolita ſuperiorem in Eccleſia tempore Nicæni Concilij fuiſſe, ex Epiſcopo Antiocheno oſtenditur, quem ſub ſe Metropolitam Cæſareenſem habuiſſe, conſtat ex Theophylo Cæſareenſi, & cauſa Ioannis Hieroſolymitani Epiſcopi, cuius meminit D.Hieronymus.

7. Antiocheni Epiſcopi etiam meminit Canon ſextus Nicænus, vt certum ſit, auctoritatem Patriarchalē, ac Metropolitanā ſuperiorem à Patribus Nicænis agnitam fuiſſe.

8. Epiſcopum Alexandrinum in totum Ægyptum, Lybiam, & Pentapolim auctoritatem exercuiſſe, D.Athanaſij, & Epiphanij teſtimonijs conſtat de Dionyſio Alexandrino, & Petro eiuſdem Ciuitatis Epiſcopo.

9. D.Epiphanius ait, quod Meletius cæteris Ægypti Epiſcopis antecellens ſecundum à Petro Alexandrino locum obtinebat, quibus verbis Meletium Metropolitanum agnoſcit, ſicut eum alibi expreſsè nominat, prout etiam apud Athanaſium in Breuiario Epiſcoporum à Ioanne Memphi Antiſtite vocatur.

10. *Cum itaque Meletius Archiepiſcopus fuerit, & in vna ex Ægypti* Prouincijs *, cui* Præfectus *erat, Epiſcopos ante Nicænum Concilium ordinauerit, patet falſum eſſe, parilitatem inter* Romanum *, & Alexandrinum in eo conſtitiſſe, quod neuter ſub ſe Metropolitanos habuerit.*

1, POſtquam Auctor noſter cap. 2. Concilium Arelatenſe malè interpretatus eſt, cap. 3. Synodi Nicænæ Canones in ſenſum à mente Patrum alienum detorquere conatur. Tres itaq; Canones, quos cauſæ ſuæ fauere credidit, interpretandos aſſumit: primus horum Canonum eſt ordine quartus, quo indicatur, in ſingulis Prouincijs fuiſſe Metropolitanum, ſtatuiturque: *confirmatio autem eorum, quæ in vnaquaque Prouincia geruntur, tribuatur* ,, *Metropolitano* ,, Ita vt, inquit Auctor noſter ,, pag. 95. cautum ſit iuribus Metropolitarũ, quoad ſupremum Regimen Eccleſiaſticum ſingularum Prouinciarum,,. Secundus Canon eſt ordine quintus, quo ſtatuitur, ne Clerici, & Laici, qui excommunicati ſunt ab vno Epiſcopo, admittantur ab alio. Quod ſi quis quæratur ſe fuiſſe iniuſtè excommunicatum, cauſa eius in Synodo Prouinciali bis per annum celebranda audiri debeat. Synodum autem Prouincialem celebrari debere ſemel ante quadrageſimam, deinde vero circa tempus Autumni: ,, quod inquit Auctor pag. 99. pluribus ,, poſteà Synodis firmatum fuit, & in his contro- ,, uerſiæ omnes audiendæ, & decidendæ ſunt, & ,, excommunicati pro talibus habendi, niſi Synodus retractaſſet ſententiam. Et quamuis cauſæ ,, Epi-

pag. 95. So that the rights of Metropolitans, as to the chief, Eccleſiaſtical gouernment of euery Prouince. are hereby ſecured.

pag. 99. Vvhich vvas confirmed by many other canons. and at theſe all Such cauſes vvere to be heard and determined, and perſons excommunicated vvq-

,, Epiſcoporum hic non memorentur, Africani ,, tamen patres magna cum ratione dixerunt, id ,, ſubintelligendum eſſe, cum cauſæ audiri debeãt ,, intra Prouinciam, & nulla iuriſdictio memore- ,, tur à Nicæno ſupra Metropolitanam.

re to be held ſo by all, unleſs the prouincial Synod repealed the ſentence. and although the caſe of biſhops be not here mention'd, yet the African Fathers vvith great reaſon ſaid, it ought to be underſtood. Since cauſes are to be heard vvithin the prouince, and no iuriſdiction is mention'd by the Council of Nice, beyond that of à Metropolitane

2. Ita Auctor ille Canones Nicænos ad ſenſum detorquens, non, quem à Patribus Nicænis didicit, aut à Venerandæ Antiquitatis miniſtris ſuſcepit, ſed quem nouitatis prurigo adinuenit, ipſeq; pro ſchiſmate Anglicano tuẽdo facere putauit. Metropolitanos ſuas Prouincias ſuprema auctoritate gubernaſſe, nullamque poteſtatem Metropolitana ſuperiorẽ ante Concilij Nicæni tempora in Eccleſia fuiſſe, nouitatem ſapit, quam Ægyptij ſub Dionyſio Alexandrino ignorarunt, dum eum apud Romanum Pontificem de hæreſi accuſarunt: *quidam ex Eccleſia fratres*, inquit D. Athanaſius de ſententia Dioniſij contra Arrianos *rectè quidem ſentientes, ſed tamen cum ipſum non interrogaſſent, vt diſcerent, quo pacto ſcripſiſſet, Romam aſcenderunt, ibique eum apud Dionyſium eiuſdem nominis Romanum Præſulẽ accuſauerunt*. Num igitur Epiſcopi Ægyptij, quos *fratres rectè ſentientes* appellat Athanaſius, Romam ad Dionyſium Papam Dionyſij Alexandrini cauſam detuliſſent, ſi Prouincialis Synodi auctoritatem ſupremam iudicaſſent? numquid ipſe Dionyſius Alexandrinus aduerſarijs ſuis reſpondiſſet, cauſam ſuam coram Epiſcopis Prouinciæ iudicari debuiſſe, ſi vnamquamque Prouinciam à ſuaSynodo ſumma

Athanaſius de ſententia Dionyſij.

au-

auctoritate regi debere crediſſet? Tantum ſanè abeſt, id exiſtimaſſe Dionyſium Alexandrinum, vt percepta accuſatione *petiuerit à Romano Præſule, vt obiecta ſibi indicarent, quibus acceptis opus edidit ſub nomine Elenchi, & Apologiæ*, vt teſtis eſt D. Athathanaſius loco ſuperius citato. Quid memoria repetam, quæ in cauſa Pauli Samoſateni Antiochenſis Epiſcopi acta fuerunt tempore Aureliani Imperatoris? Narrat Euſebius lib. 7. cap. 30. eum poſt prioris Antiochenæ Synodi ſententiam depoſitum fuiſſe in ſecunda Synodo, Domnumque, qui in eius locum electus erat, adminiſtrationem Antiochenſis Eccleſiæ ſuſcipere voluiſſe: *Sed* inquit Euſebius *cum Paulus ex domo Eccleſiæ nullatenus excedere vellet, interpellatus Imperator Aurelianus rectiſſimè hoc negotium dijudicauit, ijs domum tradi præcipiens, quibus Italici Chriſtianæ Religionis Antiſtites, & Romanus Epiſcopus ſcriberent*. Aurelianus Imperator Domni & Pauli Samoſateni cauſam poſt Synodi Antiochenæ iudicium Epiſcopo Romano iudicandam numquam miſiſſet, ſi finiendarum in Eccleſia controuerſiarum rationem ab Epiſcopis Catholicis non didiciſſet: nec Euſebius ipſe, qui Nicæno Concilio interfuit, & Canonibus eius ſubſcripſit, factum Aureliani tamquam rectiſſimum laudaſſet, ſi iudicium Synodi Antiochenſis ſupremum crediſſet.

Euſebius Cæſarienſis lib. 7. c. 30.

3. Quod ſi conſtet ex dictis, ante Nicænum Concilium Synodos Orientales non ab vnius, ſed plu-

plurium prouinciarum Metropolitis celebratas ſupremam authoritatem non habuiſſe in Eccleſia, quid de ſingularum Prouincialium Synodorum auctoritate dicemus? Eam ne quidem Euſebiani in Philippolitano conuenticulo propugnarunt. Dum enim Magnus Athanaſius Patriarcha Alexandrinus ab Euſebio Nicomedienſi in Tyrio Concilio damnatus ad Iulium Romanum Pontificem confugiſſet, Euſebiani iudicium cauſæ eidem Pontifici detulerũt: animaduertentes autem ſe damnandos fore, Auctoritatem Pontificis, quem ſibi conciliare nequiuerunt, impugnare cæperunt, contenderuntque Mortalium primi, non quidem vnius Prouinciæ ſententiam talem eſſe, vt ab ea ad maius iudicium prouocari non poſſit, quod auctor libri de antiqua Eccleſiæ diſciplina diſſertatione 2. nuper confinxit. Sed Orientalem Eccleſiam vt nomine ita Iuriſdictione ab Occidentali Eccleſia diſtinctam eſſe, Romanumque Pontificem ea de re iudicare non poſſe, de qua Synodus Orientalis ſententiam tulerat: Quam ob rem Iulius primus eos temeritatis, nouitatiſque arguit, reſpondens in ſua ad Euſebianos epiſtola, Occidentis Epiſcopos, *qui ſecum erant, admiratione plenos vix induci potuiſſe vt crederent, ea ab* Iulius primus epiſt ad Orientales Antiochiæ congregatos. *ipſis profecta fuiſſe*: dicit *Canones Apoſtolicos ſequendos eſſe, & Epiſcoporum Nicænorum* Decreta, quibus prioris Synodi acta in alia Synodo examinari permittebantur, attendi debuiſſe: nam, inquit, *Si iſtius modi conſuetudo olim fuit, eiuſque memoria renouata*

eſt, & ſcripto prodita in magna Synodo, eamque apud vos valere non ſinitis, rem profecto indecoram facitis. Morem enim, qui ſemel in Eccleſia obtinuit, & à Synodo confirmatus eſt, iniquum eſt à paucis abrogari. Hæc Iulij primi modeſtiſſimi Pontificis & totius Italiæ Antiſtitum, qui pro cauſa Athanaſij Romam conuenerant, ſententia, quam adeò veram iudicarunt in Sardicenſi Synodo trecenti Occidentis Epiſcopi, vt Euſebianos excommunicarint, & contra eos Canone 3. *Petri Apoſtoli memoriam* honorandam eſſe ſtatuerint, appellationeſque à Concilijs Orientalibus ad Romanum Pontificem fieri poſſe Canone 4. & 7. declararint. Et hæc, ni fallor, ſufficere deberent ad euertenda Philippolitani Conuenticuli figmenta, licet ea non modo ſcriptor Anglus probauerit, ſed nuperus quoque Auctor Gallus adeo vera eſſe ſuſtinuerit, vt illa Diſſert. 2. c. 1. §. 2. D. Ambroſio affingere tentarit. Ibi enim relato quodam Ambroſij loco ait, eumdem Patrem „ ſupponere „ res Orientalium ab Orientalibus „ adminiſtrari debere, nec ad Occidẽtales pertinere „ in Orientales iudicium, quod Conſtantius ait in „ epiſtola ad Synodum Ariminenſem, nec non „ Euſebiani in Philippolitano Concilio „. Ita Auctor ille, non dubitans noua Ariani Imperatoris placita, & Conciliabuli Philippolitani ſomnia D. Ambroſio tribuere: Sed illis, quia reſponſo indigna ſunt, hic inhærere non debemus.

4. Pergamus proinde ad Commentaria Auctoris

no-

noſtri de 3. Canone, qui inter Nicænos eſt ordine ſextus, noua enim & numquam ferè audita ſunt, quæ in illis refert. Canon, de quo agitur, ex verſione Dionyſij Exigui ita habet: *Antiqua conſuetudo ſeruetur per Ægyptum, Lybiam, & Pentapolim, ita vt Alexandrinus Epiſcopus horum omnium habeat poteſtatem, quia & Vrbis Romæ Epiſcopo parilis mos eſt. Similiter autem & apud Antiochiam, cæteraſque Prouincias ſuis priuilegia ſeruentur Eccleſijs. Illud autem generaliter clarum eſt, quod ſi quis præter ſententiam Metropolitani fuerit factus Epiſcopus, hunc magna Synodus definiuit Epiſcopum eſſe non oportere. &c.* Canon 6. Nicænus.
Vnum eſt in hoc Canone, quod quia Auctoris noſtri inſtitutum euertit, ab eo miro modo explicatum fuit. Sequitur Auctor illam ſententiam, quę nullam auctoritatem ſupra Metropolitanam agnoſcit: quia autem Canon Nicænus Patriarchæ Alexandrino ſupra totam Ægyptum, Lybiam, & Pentapolim auctoritatem tribuit, ſimilemque morem Romæ, & Antiochiæ obtinuiſſe, vt eorum Epiſcopi ſupra plures Prouincias conſtituti fuerint, expreſsè ſignificauit, Auctor noſter Beueregij errorem ſecutus nullum Metropolitanum in Ægypto, Lybia, & Pentapoli tempore Nicæni Concilij fuiſſe aſſeruit, ſicque Epiſcopum Alexandrinum Patriarcham quoad extenſionem, Metropolitanum vero quoad adminiſtrationem facit.

5. Mihi forſan non credet Lector, credat itaque ipſi Auctori noſtro, cuius hæc ſunt verba:

Digitized by Google

pag. 101. In this Canon there are three things principally deſign'd. 1. to cōfirm the ancient Priuileges of ſome of the greater ſees; as Rome, Alexandria and Antioch. 2. To ſecure the priuileges of other Churches againſt their encroachments vpon them. 3 to prouide for the quiet eſtabliſhment of Metropolitane Churches, vvhich laſt is ſo plain that it vuil need no farther diſcourſe but the other tvvo are of great conſequence to our deſign.

,, In hòc Canone tria præcipuè ſpectantur: primum, vt confirmentur antiqua priuilegia quarumdam primarum Sedium, Romanæ videlicet, Alexandrinæ, & Antiochenæ. Secundum, vt muniantur priuilegia aliarum Eccleſiarum contra earum vſurpationes. Tertium, vt prouideatur ſtabili quieti Eccleſiarum Metropolitanarum. Quod vltimum adeò, clarum eſt, vt non indigeat vlteriori explanatione. Reliqua duo maximè faciunt ad noſtrum inſtitutum ,,. Hæc Auctor ille, qui primò fatetur, Patres Nicænos confirmaſſe antiqua quarumdam primarum Sedium priuilegia, quibus illæ quidem ſibi acquiſierant ampliorem poteſtatem, quam quæ ſit ſolius Metropolitæ, ſicque Epiſcopum Alexandrinum ſub ſe habuiſſe Ægyptum, Lybiam, & Pentapolim, in quibus habuit iuriſdictionem Patriarchalem conſecrandi Epiſcopos, conuocandi Synodos, & iudicandi de maioribus Eccleſiarum cauſis. Ex his tamen ne quiſquam inferret, Epiſcopum Alexandrinum poteſtatē Metropolitana ſuperiorem obtinuiſſe, ſuſtinet, *quod nullos tunc habuerit ſub ſe Metropolitas in iſtis Prouincijs*, & quod modus Patriarchalis adminiſtrationis tempore Nicæni Concilij cum Metropolitana coinciderit, adeoque diuerſus ſit ab eo, qui poſteà introductus fuit. Fatetur itaque fuiſſe aliquid ſingulare in cauſa Epiſcopi Alexandrini :

pag. 104. For all the Prouinces of Egypt vvere vnder his immediate care.

,, illius curæ, inquit, immediatè commiſſæ erant ,, omnes Prouinciæ Aegypti, vnde erat Patriarcha

,, cha quoad extenſionem, Metropolita quoad ad-
,, miniſtrationem Et iſtiuſmodi erat tunc iuriſdi-
,, ctio Epiſcopi Romani, quæ fuit vera ratio ad-
,, ducendi conſuetudinem Romanam ad defen-
,, dendam illam Alexandrinam. Quia, vt rectè ob-
,, ſeruat Chriſtianus Lupus tomo 5. Concil. pag.
,, 808. Epiſcopus Romanus nullos eo tempore
,, habebat Metropolitas intra Prouincias ſuæ iu-
,, riſdictionis, ideoque appellationes immediatè ad
,, eum deferebantur, & in hoc ſita eſt vera paritas
,, inter Epiſcopos Romanum, & Alexandrinum.

Vvhich vvas Patriarchal as to extent, but Metropolitical in the adminiſtration. And ſo vvas the iuriſdiction of the bishop of Rome at that time, vvhich is the true reaſon of bringing the cuſtome of Rome to iuſtifie that of Alexandria. For as it is vvell obſerued by Chriſtianus Lupus, the bishop of Rome had then no Metropolitanes vnder him vvithin the Prouinces ſubiect to his iuriſdiction, and ſo all appeals lay immediately from the ſeueral bishops to him. And therein lay the exact parallel betvveen the bishops of Rome and Alexandria.

6. Itaque Auctor noſter aſſerit, Patriarcham Alexandrinum nullos ſub ſe habuiſſe Metropolitas, & in eo Romani Patriarchatus parilitatem conſtitutam fuiſſe. Sed antequam inquiramus, an verum ſit, Alexandrinum, & Romanum Patriarchas nullos ſub ſe habuiſſe Metropolitas, breuiter de Antiocheno videndum eſt, num nulli omninò Metropolitæ ante Nicænum Concilium ipſi paruerint. De illo enim etiam Canone ſexto Nicæno ſtatutum fuiſſe Auctor noſter fatetur. Fuit Eccleſia Antiochena totius Orientis præcipua, habuitque ſub ſe quindecim Prouincias, quas ſub Diœceſi Orientis enumerat notitia Imperij, cumque in Oriente primum Fides noſtra illuxerit, ac teſte S. Luca Antiochiæ primò Chriſtianorum nomen auditum ſit, veriſimile eſt, illam Eccleſiarum Hierarchiam ibi primum obtinuiſſe, quæ Canone 35. Apoſtolis tributo continetur, conſtitutos ſcilicet fuiſſe per Ciuitates Epiſco-

poſ, & per Prouincias in Metropolibus Vrbibus primos,ſic vt Epiſcopi ſingularum Gentium ſcirent, quis inter eos primus habebatur. Vnde primæ Cyliciæ Metropolis cum eſſet Tarſus, eius Epiſcopus tamquam Metropolita primo loco ſubſcribere potuit illis litteris, quas Synodus Antiochena ſecunda contra Paulum Samozatenum edidit. Sic etiam primæ Paleſtinæ Metropolis erat Cæſarea, in qua diù ante tempora Nicæni Concilij fuiſſe Metropolitanum Epiſcopum, adeò manifeſtè conſtat,vt ea de re nullatenus dubitari poſſit. Cum enim Victor Papa ad Theophylum Cæſareenſem ſcripſiſſet, quatenus pro definiendo Paſchatis die Concilium celebraret, *percepta auctoritate*,inquiunt acta apud Venerabilem Bedam, *Epiſcopus non ſolum de ſua Prouincia, ſed etiam de diuerſis Regionibus omnes Epiſcopos euocauit.* Quid clarius? Theophylo Cæſareenſi tanquam Metropolitano *ſua Prouincia* tribuitur, ex qua ipſe Epiſcopos ad Concilium euocauit: ſuam itaque Prouinciam habuit, in qua Epiſcopis præfuit. Monſtratur id vlterius ex facto Ioannis Hieroſolymitani Epiſcopi, qui de Origenis errore ad Patriarcham Alexandrinum retulerat, & ideò à D. Hieronymo his verbis arguitur. *Tu,qui regulas quæris Eccleſiaſticas,& Nicæni Cōcilij Canonibus vteris...., reſponde mihi, ad Alexandrinum Epiſcopū Paleſtina quid pertinet? ni fallor, hoc ibi decernitur, vt Paleſtinæ Metropolis Cæſarea ſit,& totius Orientis Antiochia: aut igitur ad Cæſareenſem Epiſcopū referre debueras ...., aut*

Fragmentum Synodi Cæſareẽſis apud Bedam.

D. Hieronymus epiſt. ad Pammachium.

ſi

Digitized by Google

ſi procul expetendum iudicium erat, Antiochiam potius dirigendæ litteræ ..... Maluiſti occupatis auribus moleſtiam facere, quam debitum Metropolitano tuo honorem reddere. Ità D. Hieronymus epiſt. 61. ad Pammachium, apertè aſſerens, iuxta Canones Nicęnos Hieroſolymitanum Epiſcopum Cæſareenſi vt Metropolitæ, Antiocheno vt Patriarchæ ſubditum fuiſſe: vt manifeſtè conſtet, Antiochenum Patriarcham etiam in ipſa Paleſtina tempore Nicæni Concilij habuiſſe Metropolitanum Cæſareenſem ſibi ſubditum.

7. Quod cum ità ſit, quid hic reſpondebit Auctor noſter, quid comminiſcetur, quid ſomniabit, vt hanc veritatem eludat? dicet ne, ſe de Patriarcha Antiocheno locutum non fuiſſe, ſed tantum de Patriarchis Alexandrino, & Romano, quod inter illos duos parilitatem dumtaxat Canon Nicænus conſtituat? id ſi rectè ſapit, numquam reſpondebit: ipſe enim Canonem Nicænum eo modo interpretatus eſt, vt trium primarum Sedium, adeoque etiam Antiochenæ iura complectatur. Cum autem ex dictis conſtet, Sedem Antiochenam ſub ſe habuiſſe plures Metropolitanos Epiſcopos, nonne conſtat falſum eſſe, quod Auctor noſter poſt Beueregium finxit, Concilium Nicænum Canone 6. nullam auctoritatem Metropolitana ſuperiorem agnouiſſe? Nonne manifeſtum ſit, quod Britannicis populis errorem imponat, quando pro tuenda ſuprema Metropolitanorum poteſtate omnem aliam ipſa ſuperiorem

riorem Nicæno Concilio ignotam fuiſſe aſſerit. Hæc ſufficere debere exiſtimo, vt oculi Anglorum aperiantur, & errorem de ſuprema Metropolitanorum poteſtate, quo imbuuntur, deſerant, ac execrentur?

8. De Patriarchatu Antiocheno ſatis hactenus, iam de Alexandrino ſermonem inſtituamus. In confeſſo eſt, Epiſcopum Alexandrinum ante Concilij Nicæni tempora habuiſſe poteſtatem ſupra plures Prouincias, idque Canon ſextus Nicænus apertè indicat, dum vetuſtam conſuetudinem obſeruari ſtatuit, qua Epiſcopus Alexandriæ ſupra Aegyptum, Lybiam, & Pentapolim poteſtatem exercebat. Id de Dionyſio, qui ſexaginta annis ante Nicænum Concilium Alexandrinam Eccleſiam rexit, expreſsè D. Athanaſius in Libro de Sententia Dionyſij contra Arianos his verbis commemorat:

D. Athanaſius de ſententia Dionyſij.

In Pentapoli ſuperioris Lybiæ quidam Epiſcoporum ſententias Sabellij amplectebantur, tantumque eorum commenta inualuerant, vt vix vlterius filius Dei in Eccleſijs prædicaretur. Re cognita Dionyſius, ad cuius curam eæ Eccleſiæ pertinebant, Legatos miſit, qui Authores harum rerum ab illis prauis opinionibus retraherent. Teſte itaque Athanaſio, Lybiæ ſuperioris, ſeù Pentapolis Eccleſiæ ad Dionyſij curam ſpectabant, ſicut & aliæ Eccleſiæ per cæteras Diœceſis Aegyptiacæ Prouincias diſtributæ, prout D. Epiphanius Hæreſi 68. commemorat, cum Meletiani ſchiſmatis originem detegit: *Meletius*, inquit, *cum*

D. Epiphanius.

Mar-

Martyribus ac præcipuè Petro Archiepiſcopo Alexandrino tum in vinculis habebatur: atque ille quidem cæteris Aegypti Epiſcopis antecellens ſecundum à Petro dignitatis locum obtinebat, vtpotè illius adiutor, ſed eidem tamen ſubiectus, & ad ipſum de cauſis Eccleſiaſticis referens. Hic enim mos eſt Alexandrinorum Archiepiſcoporum, vt per totam Aegyptum, ac Thebaidem, Mareotidem, Lybiam, Ammoniacam, Mareotidem, & Pentapolim Eccleſiaſtica negotia adminiſtrent. Ex his Antiquorum teſtimonijs clarè conſtat de Epiſcopi Alexandrini ſupra omnes totius Aegypti Prouincias poteſtate, neque de ea quemquam dubitare poſſe exiſtimo, vndè videndum reſtat, an nullus, tum temporis in cunctis Aegypti Prouincijs fuerit Metropolitanus Epiſcopus. Epiphanius hæreſ 68.

9. Negat id Auctor noſter de tẽporibus Nicæno Concilio anterioribus, ſed quo fundamento, neſcio. Meletius enim ante Concilij Nicæni tempora Epiſcopatum in Thebaide obtinuit, & de ipſo D. Epiphanius loco ſuperius relato memoriæ mandauit, quod tempore S. Petri Alexandrini Epiſcopi, qui quatuordecim circiter annis ante Concilium Nicænum Martyrio coronatus eſt, *cæteris Aegypti Epiſcopis antecellens ſecundum à Petro dignitatis locum obtinebat.* Qua ratione autem Meletius tunc ſecundum locum à Petro obtinuiſſet, quo iure cæteris Aegypti Epiſcopis antecelluiſſet, niſi Metropolitanus fuiſſet? vis ampliorem confirmationem? D. Athanaſium conſule, qui Meletium in Aegypto

Epi-

Epiſcopos ordinaſſe perhibet, & in Breuiario Epiſcoporum Meletij vltimo loco nominat Ioannem Memphienſem Epiſcopum: ἐν Μεμφὶ Ἰωάννης κελευσθεὶς παρὰ τοῦ βασιλέως εἶναι μετὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου: *In Memphi Ioannes iuſſus ab Imperatore, vt eſſet vnà cum Archiepiſcopo*. Meletius ergò Archiepiſcopus erat, cui ex mandato Imperatoris Ioannes Memphi Epiſcopus adhærebat: idque eſt, quod expreſsè affirmat D. Epiphanius Hæreſi 69., vbi de Ario narrat, quod Secundum Pentapolitanum Epiſcopum cum alijs nonnullis in partes ſuas pertraxerit, illaque omnia inſcio Beato Alexandro geſta ſint, *donec Meletius Thebaidis in Aegypto Archiepiſcopus*, Et iterum: donec *Meletius Archiepiſcopus in Aegypto, & Alexandro ſubiectus rem omnem ad Alexandri aures detulit*. Ita Epiphanius bis Meletium Ἀρχιεπίσκοπον nominat, affirmatque, Alexandro Alexandrino ſubiectum fuiſſe, vt nullum dubium eſſe poſſit, quin Patriarcha Alexandrinus ante tempus Nicæni Concilij Metropolitanum ſub ſe habuerit, & rerum Eccleſiaſticarum ignorantia factum ſit, quod Auctor noſter nullum in Thebaide Metropolitanum agnouerit.

Breuiarium Epiſcoporum à Meletio ordinatorũ

D. Epiphanius.

10. Hæc itaque cum clariora ſint, quam vt in dubium reuocari poſſint, dicat nunc Auctor noſter, parilitatem Patriarchatus Alexandrini, & Romani in eo ſitam fuiſſe, quod neuter Metropolitanos ſub ſe haberet. Cum enim oſtenſum ſit, ſub Patriarchatu Antiocheno & Alexandrino non ſolum plures

Pro-

Digitized by Google

Prouincias, ſed etiam Metropoles ante Concilij Niceni tempora fuiſſe; quando Canone ſexto Nicæno ſtatuitur, morem antiquum obtinere debere, vt Epiſcopus Alexandrinus totius Ægypti, Lybiæ, & Pentapolis habeat poteſtatem, quia Epiſcopo Romano parilis mos eſt, non ſolum Epiſcopi Alexandrini ſuper Epiſcopos, ſed etiam ſuper Metropolitas auctoritas confirmatur exemplo Patriarchæ Romani, quē conſequenter ſuper Metropolitanos poteſtatem habuiſſe oportet. Nec eſt, quod quiſquam obijciat, paraphraſim Ruffini de Suburbicarijs Regionibus, eaſque cum Salmaſio intra centum ab Vrbe lapides, aut cum nupero ſcriptore Gallo intra Vicariatus Vrbis limites concluſas fuiſſe affirmet. Hæc enim in ſecunda Antiquitatis illuſtratæ editione latius refellā, & erronea eſſe oſtendam. Quis interim non mirabitur inueniri homines, qui dum Antiochenum Epiſcopum ſupra 15. Orientis Prouincias, & Alexandrinum ſupra ſex Agyptiacas conſtitutos fuiſſe conſpiciunt, Romani Epiſcopi Patriarchalem poteſtatem intra centum ab Vrbe lapides aut paulo plures coarctatam fuiſſe dicunt? Si Epiſcopus Alexandrinus ſupra maiorem Romani Imperij Diœceſim ius Patriarchale obtinebat, quia Epiſcopo Romano parilis mos erat, ipſum certè Epiſcopum Romanum ſupra ſimilem ad minus Imperij Diœceſim ius Patriarchale obtinuiſſe dicendum erit. Atqui non vnā, ſed plures maiores Diœceſes Syluestrum Romanum Epiſcopum tenuiſſe, Concilium Arelatenſe pri-

Canon 6. Nicænus.

Digitized by Google

mum diſerte tradidit decem annis ante Nicænum: nec vllibi legitur, has Diœceſes in tam breui annorum ſpatio Syluestro ademptas fuiſſe, vt indubitatum eſſe debeat, ipſum omnino eas Concilij Nicęni temporibus retinuiſſe, & conſequenter Patriarchalem Summorum Pontificum poteſtatem ſupra vrbiuicinas, & cæteras Occidentis Prouincias, intra quas Britannicæ numerari debent, conſtituendam eſſe.

CAPVT VI.

Quod Britannica Eccleſia à ſuis primordijs vſque ad tempus reſtaurata ſub Gregorio Magno per Auguſtinum Monachum Religionis, auctoritatem Metropolitana ſuperiorem agnouerit.

1. Britanniam nullam auctoritatem Metropolitana ſuperiorem agnouiſſe vſque ad Pontificatum Gregorij Magni, Auctor noſter conijcit ex quodam Britannorum Epiſcoporum & Monachorum Banchorenſium reſponſo ad Auguſtinum Gregorij Legatum, quod ipſe quidem ex Beda, Spelmannus verò ex antiquo Manuſcripto Anglico comprobare nituntur.

2. Manuſcriptum à Spelmanno editum & Auctore noſtro probatum, ſuppoſititium eſt ac recens inuentum. Anglicana Eccleſia à ſuis primordijs auctoritatem Metropolitana ſuperiorem in Romano Pontifice agnouit, vt oſtenditur ex Concilio Arelatenſi primo, cui tres Britanniarum Epiſcopi interfuerunt.

3. Idem probatur ex Canonibus

bus & epiſtola Sardicenſis Concilij, cui Britanniarum Epiſcopos adfuiſſe, D. Athanaſius commemorat.

4. Id quoque indicauit Pelagius natione Britannus, cum poſt hæreſis ſuæ in Synodo Orientali damnationem non ſolum cauſam ſuam ad Romani Epiſcopi tribunal mitti voluit, ſed & librum fidei ſuæ cum litteris ad Innocentium primum miſit, vt ex Auguſtino & Oroſio conſtat.

5. Clarius id agnouit Celeſtius Pelagij diſcipulus natione quoque Britannus, dum in Synodo Carthaginienſi ob hæreſim damnatus, à Synodi ſententia ad Romani Epiſcopi examen credidit appellandum, *vt teſtatur Marius Mercator: illam enim appellationem proſequi debuit, vt aſſerit Paulinus D. Ambroſij Diaconus.*

6. Confirmatur hoc ipſum ex Epiſcopis, qui à Sede Apoſtolica in Britanniam miſſi ſunt, & à Britannis recepti, vt de Germano Antiſiodorenſi narrat S. Proſper, cuius teſtimonium hac in re contemni non debet.

7. Idem teſtantur Venerabilis Beda de Palladio Scotorum, & Matthæus VVeſt-Monaſterienſis de S. Patricio Hibernorum Apoſtolis.

8. Probatur quoque manifeſtè ex ijs, quæ Gregorius Magnus pro reſtauranda in Britannijs Religione Catholica egit. Miſit namque Auguſtinum Sedis ſuæ Legatum, vt in illa Inſula Eccleſias inſtitueret, Metropolitanos ordinaret, & Epiſcopos conſecraret, qui omnes ipſi parere tenerentur.

9. Neque auctoritati Pontificiæ oppoſuerunt ſe Monachi Banchorenſes aut Britanniæ Epiſcopi tempore Auguſtini Legati. Monumentum enim de reſponſo Abbatis Banchorenſis à Spelmanno editũ eſt ſuppoſititium, & acta apud Bedam innuunt ſolummodo, de quibuſdam ritibus, non verò Primatu Pontificis quæſtionem fuiſſe.

10. Quod ſi ponatur, Monachos Banchorenſes etiam primatui Papæ contradixiſſe, nihil ex hac oppoſitione deduci poteſt, cùm Auguſtinus eos falſum quid tueri miraculo oſtenderit, & Diuinitùs de veritate conſtiterit.

1. OPeri ſuo Auctor noſter finem impoſiturus proponit ea, quæ occaſione legationis Auguſtini dicta putantur à Monachis Banchorenſibus, & Epiſcopis Britannis, de quibus refert
,, ſequentia: ,, Auguſtinus plena, vt putabat, in-
,, ſtructus poteſtate rogauit Epiſcopos Britanni-
,, cos, vt ſibi occurrerent in loco dicto Auguſtins,
,, ac .... illis autem eo venientibus propoſuit, vt
,, amplecterentur vnitatem Eccleſiæ Catholicæ, &
,, poſtea operam conferrent ad conuerſionem Gẽ-

pag. 357. Auguſtine being furniſhed vvith ſuch full povvers, as he thought, deſires a meeting vvith the Britiſh Biſhops, at a place called Auguſtins ac, as Bede ſaith (in the confines of the Vviccij and

Digitized by Google

,, tilium: multa enim, inquit Beda, ab illis fiebant, ,, repugnantia vnitati Eccleſiæ: Quibus verbis eos ,, ſchiſmatis accuſabat. Conditiones oblatæ Com- ,, munionis continebant, quod ſe ſubijcerent Ec- ,, cleſiæ Romanæ, & auctoritatem Auguſtini agno- ,, ſcerent: ſed nihil aliud ab eis obtineri potuit, quã ,, quod promitterent, ſe conſilium ſuper ea re ini- ,, turos, & quod iterum eò frequentiores conue- ,, nirent. Conuenerunt itaque ſeptem Epiſcopi ,, Britannorum, & multi alij viri Eruditi præci- ,, puè ex Monaſterio Banchorenſi, cui Dinothus ,, tunc præerat, ibiq; tandem concluſum fuit, quod ,, Britanni nullatenus ſe ſubijcerent Eccleſiæ Ro- ,, manæ, aut admitterent Auguſtinum in ſuum ,, Archiepiſcopum. ,, Huc vſque Auctor noſter, obſeruans iſtius Hiſtoriæ veritatem non ſolũ inniti teſtimonio Bedæ, ſed etiã fide manuſcripti per Spelmannum editi, in quo Dinothus Abbas Banchorenſis fertur dixiſſe, ſe neſcire, quis eſſet ille Papa, quem Patrem Patrum vocabant, cui Auguſtinus à Britannis Epiſcopis obedientiam præſtari volebat. Quamuis autem hoc manuſcriptum ſuppoſitionis à quibuſdam argui fateatur, adducit tamen auctoritatem Spelmanni, ,, qui, inquit, illud refert Britannicè, Anglicè, & Latinè, ac indicat, vnde il- ,, lud habuit: accuratè illud tranſcripſit, additq; ſi- ,, bi viſum fuiſſe antiquum manuſcriptum, & de- ,, ſcriptum ex antiquiori ſine anno aut nomine Au- ,, ctoris, & adhuc aſſeruari in Bibliotheca Cotto- ,, niana.

the vveſt Saxõs) ... but at this place the Britiſh Biſhops gaue Auguſtine a meeting: vvhere the firſt thing propoſed by him vvas, that they vvould embrace the Vnity of the Catholick Church, and then ioin vvith them in preaching to the Gentiles, for ſaith he, they did many things repugnant to the Vnity of the Church; vvhich vvas in plain terms to charge them vvith Schiſm, and the terms of Communion offerd, did imply ſubmiſſion to the Church of Rome, and by conſequence to his authority ouer them. But the vtmoſt that could be obtained from them, vvas onely that they vvould take farther aduice, and giue another meeting, vvith a greater number. And then vvere preſent ſeuen Biſhops of the Britains, and many learned men, chiefly of the Monaſtery of Banchor, vvhere Dinoth vvas then Abbat: and the Reſult of this meeting vvas, that they vtterly refuſed ſubmiſſion to

„ niana. Hæc omnia ſunt ſigna candoris, & fide-
„ litatis, nec quidquam vlterius exigi poteſt.
„ Spelmannus enim erat vir acrioris iudicij, & ſa-
„ gacitatis, quam vt ipſi facilè imponi poſſet nu-
„ pera inuentione aut nouiter reperta ſchedula, vt
„ Creſſæius illud manuſcriptum vocat. „

the Church of Rome, or to Auguſtine as Archbiſhop ouer them.

Ex tomo 1. Conciliorum Spelmanni Auctor pag. 360. Sir H. Spelman vvho ſets is dovvn at large in VVelsh, English and Latin, tells from vvhom he had it, and exactly tranſcribed it, and that it appeared to him to haue been an old MS. taKen out of an older, but vvithout date or Authour, and belieues it to be ſtill in the Cotton Library. Here is all the appearance of ingenuity and faith fulneſs that can be expected., and he vvas a perſon of too great iudgment and ſagacity to be eaſily impoſed upon by a modern inuention, or a nevv found ſchedule, as Mr. Creſsy Phraſes it.

2. Ex his Auctoris verbis facilè colligitur, illum, etſi præcipuum cauſæ ſuæ fundamentum in auctoritate Bedæ conſtituat, non tamen negare auctoritatem manuſcripti à Spelmanno editi, quod tamquam recens confictum reijciendum videtur, vt facile monſtratur. Neque enim veriſimile eſt, Dinothum Abbatē Banchorenſem illa dixiſſe de Romani Pontificis poteſtate, quæ eum dixiſſe manuſcriptum illud perhibet: non enim noua res erat auctoritas Pontificia in Britanniæ Inſulis, neque recens aliquod inuentum Patriarchalis Romani Epiſcopi in Eccleſias Britannicas auctoritas. Qui antiqua Anglicanæ Eccleſię monumenta peruoluit, hæc, vt puto, negari non poſſe perſpiciet. Si namq; noua erant, & recens inuenta, cur igitur ineunte quarto ſæculo ex Arelatenſi Concilio Eborius Eboracenſis, Reſtitutus Londinenſis, Adelphius Coloniæ Londinenſium Epiſcopi, alijque ex Britannię Clero eiuſdem Concilij Arelatenſis acta ad Sylueſtrum miſiſſent, vt ipſius opera omnibus nota fierent? Cur illum maiores Diœceſes tenere confeſſi eſſent? Cur Apoſtolos quotidiè in Cathedra Romana ſedere ſcripſiſſent, ſi in Cathedra Romana

Patres Arelatenſes epiſtola Synodica.

Apo-

Apoſtolicam auctoritatem non remanſiſſe credidiſſent.

3. Conſtat profectò, quod ad medium eiuſdẽ ſæculi Britãniarum Epiſcopi, quos Sardicenſi Concilio adfuiſſe teſtatur Athanaſius, Euſebianis ſeſe oppoſuerint, & D. Athanaſium à Iulio Primo rectè abſolutum fuiſſe propugnarint, appellationes ex omnibus Orbis Catholici Prouincijs ad Sedẽ Apoſtolicam fieri permiſerint, & in Romano Pontifice *Petri Apoſtoli memoriam* honorandam eſſe profeſſi ſint. Ita enim Britanniarum Antiſtites, qui cum trecentis Epiſcopis ad Concilium Sardicenſe ſeſe contulerant, Canone 3. ſtatuerunt: *S. Petri Apoſtoli memoriam honoremus, vt ſcribatur ab his, qui cauſam examinarunt, Iulio Romano Epiſcopo: & ſi iudicauerit, renouandum eſſe iudicium, renouetur, & det Iudices: ſi autem probauerit talem cauſam eſſe, vt non refricentur ea, quæ acta ſunt, quæ decreuerit, confirmata erunt.* Vndè ijdem Britanniarum Epiſcopi poſt conſtitutos Canones in epiſtola Synodica ex Creſconij collectione, & Hilarij fragmentis tom. 2. Conciliorum apud Labbeum edita ſcripſerunt ad Iulium Primum, *optimum & valdè congruentiſſimum videri, ſi ad caput, id eſt, ad Petri Apoſtoli ſedem de ſingulis quibuſque Prouincijs Domini referant Sacerdotes.* Quid manifeſtius ſcribere potuerunt Britanni Epiſcopi, quam ſedem Romanam eſſe Petri Cathedram & caput totius Eccleſiæ, ad quam ex toto Mundo referre debebant Epiſcopi, prout ex Sardicenſi

Canon. 3. Sardicenſis.

Epiſtola Synodica Sardicenſis

cenſi Synodo referebant damnationem Euſebianorum, de quibus ſcribunt ad eumdem Iulium Papam: *Omnes fratres, & Coepiſcopos noſtros litteris tuis admonere digneris, ne epiſtolas, id eſt, litteras Communicatorias eorum accipiant*. Qua in re Britanni Epiſcopi conuenerunt cum D. Ambroſio, & Epiſcopis Italis, qui in epiſtola Synodica Aquileienſis Concilij hoc eodem ſæculo quarto ſcripſerunt ad Gratianum Imperatorem: *totius Orbis Romani caput Romanam Eccleſiam* eſſe. *Vndè in omnes venerandæ Commonitionis iura dimanant.* Concilium Aquileienſe epiſt. ad Gratianum Imperatorem.

4. Præclarum eſt pro Romani Pontificis primatu teſtimonium, quod ab ipſis Romanæ fidei hoſtibus in Britannia natis deſumitur. Pelagius Natione Britannus primum ab Oroſio Hiſpano Presbytero coram Synodo Dioſpolitana de hæreſi, deindè verò ab Occidentalibus coram Synodo Orientali ſub Theodoto Antiocheno accuſatus, non ſolum cauſam ſuam ad B. Innocentium Papam Romanum referri permiſit, ſed & ipſe libellum Fidei ſuæ ad illum direxit. De prioris Synodi actis teſtatur Oroſius in Apologia ſua pro libertate arbitrij contra Pelagium, referens, Ioannem Epiſcopum Hieroſolymitanum in Synodo Dioſpolitana tandem protuliſſe ſententiam, vt ad *B. Innocentium Papam Romanum fratres & epiſtolæ mitterentur, Vniuerſi, quod ille decerneret, ſequuturi*. Secundæ Synodi mentionem facit D. Auguſtinus lib. 1. contra Iulianum, cap. 3. affirmans, ei præſediſſe Theodo- Oroſius apologia pro libertate arbitrij.

tum

tum Antiochenum Epiſcopum, ſeque illius ac Prayli Hieroſolymitani Epiſcopi hac de re ad Innocentium litteras penes ſe habuiſſe. Pelagium demum ſuæ fidei libellum Innocentio primo obtuliſſe, Auguſtinus lib. 2. de gratia Chriſti, cap. 21. his verbis commemorat: *de libro Fidei, quem Romam cum ipſis litteris miſit ad eundem Innocentium*. An Pelagius ab Orientalibus Epiſcopis cauſam ſuam ad Romani Epiſcopi tribunal referri permiſiſſet, ipſeque miſſo fidei libello ſe coram Innocentio primo purgare curaſſet, ſi in Britannia, vbi enutritus erat, Innocentij auctoritas nihili fiebat? Nonne Sedis Apoſtolicæ ſententiam declinaſſet, & Eccleſiæ Romanæ hac de re iudicium reſpuiſſet?

D. Auguſtinus lib. 2. de gratia Chriſti, cap. 21.

5. Tantum ſanè abeſt, id facere potuiſſe, vt Cæleſtius Pelagij diſcipulus natione Scotus in altera Mundi parte de eadem Hæreſi à Paulino D. Ambroſij Diacono accuſatus, & à Carthaginenſi in Africa concilio damnatus ad examen Romani Epiſcopi appellandum crediderit. Sic enim apud Marium Mercatorem legitur in Commonitorio: *à qua ſententia ad Romani Epiſcopi examen credidit appellandum*. An forſan ad eum appellandum credidit, quem auctoritatem iudicandi non habere exiſtimauit? Aliter ſanè ſentiebat Paulinus in libello Papæ Zoſimo oblato, vbi de Cæleſtio ait: is, *qui ad Sedem Apoſtolicam prouocarat, defuit, quem vtique oportuerat merita ſuæ appellationis aſtruere.* Non potuit D. Ambroſij Diaconus clarius affirmare, quod

Marius Mercator in Commonitorio.

Paulinus in libello Zoſimo Papæ oblato.

Sedes

Sedes Apoſtolica habuerit ius recipiendi appellationes, & Cæleſtius coram Romano Pontifice tamquam ſuperiore momenta ſuæ appellationis proſequi debuerit. Quamuis autem Cæleſtius neglecta prima appellatione in Aſiam & Thraciam profugerit, hinc tamen eiectus *ad Vrbem Romam* teſte Mario Mercatore, *ſub S. memoriæ Zoſimo Epiſcopo tota feſtinatione perrexit*, ibidemque eius tergiuerſationibus & erroribus detectis, à B. memoriæ Zoſimo Epiſcopo vna cum Pelagio damnatus fuit; qua de re epiſtola Zoſimi *per totum Orbem miſſa ſubſcriptionibus SS. Patrum roborata fuit*, vt in commonitorio ſupradicto continetur, cui concinit S. Proſper in Chronico aſſerens, Decreta contra Pelagium & Cæleſtium ex Africa ad Papam Zoſimum perlata fuiſſe: *quibus*, Inquit, *probatis per totum Mundum hæreſis Pelagiana damnata eſt*. Quantum itaque ex tota Cæleſtij & Pelagij cauſa colligitur, adeo certum erat temporibus Innocentij primi, eam ad Romani Pontificis tamquam ſuperioris tribunal ſpectaſſe; vt non ſolùm Orientis & Africæ Concilia id vltro agnouerint; ſed peſtes orbis terrarum Pelagius & Cæleſtius id negare auſi non ſint, quin etiam, cum Zoſimi epiſtola, qua Pelagiana hæreſis damnata eſt, per vniuerſam ſub Cœlo Eccleſiam tranſmiſſa ad Britanniam etiam peruenerit, nullum omnino dubiũ eſſe poteſt, quin ſubſcriptionibus quoque Britannorum Patrum Hæreſis illa damnata ſit. Vndè notat Vener. Beda, Pelagianã Hæreſim ſerius

Marius Mercator in Commonit.

S. Proſper in Chronico.

N Bri-

Britanniam penetraſſe, & primum per Agricolam Pelagiani Epiſcopi filium circa tempora Cæleſtini Papæ in Britannias illatam fuiſſe: ex eo namque conſtat, Britanniam toto Innocentij, Zoſimique Pontificatu ab Hæreſi illa immunem fuiſſe, quod non alia ratione contigiſſe exiſtimandum eſt, quam quia Innocentij, & Zoſimi Decreta receperat.

6. Vbi autem Agricola per Britannias Pelagianam hæreſim ſeminauit, Sedes Apoſtolica auctoritate ſua vſa Epiſcopos in Britanniam miſit, quos Britannia recepit, & quorum ope non ab hæreſi ſolum, vbi fides Chriſtiana vigebat, ſed ab infidelitate quoque, vbi fides extincta erat, conuerſa fuit. Narrat quidem Venerabilis Beda lib. 1. Hiſt. Gentis Anglorum, cap. 17. Britannos ab Epiſcopis Gallis auxilium contra Pelagianam hæreſim petijſſe, & Lupum Tricaſſinum, ac Germanum Antiſiodorenſem Epiſcopum ex Galljis ad Britanniam veniſſe; vnde auctor noſter pag. 89. Romanæ Eccleſiæ Authoritatem minimè agnitam fuiſſe deducit. Verum qui Bedam allegat, ſcriptorem, ex quo Beda hiſtoriam ſuam deſumere potuit, audiat, ſanctum ſcilicet Proſperum Regienſem Epiſcopum, qui ad Conſulatũ Florentini & Dioniſij factum his verbis enarrat. *Agricola Pelagianus Seueriani Epiſcopi Pelagiani filius Eccleſias Britanniæ dogmatis ſui inſinuatione corrupit, ſed ad actionem Palladij Diaconi Papa Cæleſtinus Germanum Antiſiodorenſem Epiſcopum vice ſua mittit, & deturbatis Hæreticis Britannos ad Catholi-*

S. Proſper in Chronico.

tholi-

tholicam fidem dirigit. Ita S. Proſper, qui per ætatem Palladium Cæleſtini Papæ Diaconum videre & alloqui potuit, & ſub Leone Magno Cæleſtini ſucceſſore Romæ fuit, eiuſdemque Leonis Notarius extitit, adeoque authenticum Inſtrumentum, quo Germano Antiſiodorenſi Epiſcopo Sedis Apoſtolicæ vices per Britannias commiſſæ ſunt, in Scrinijs Romanæ Eccleſiæ legere potuit, vt de huius Patris teſtimonio ne dubium quidem moueri poſſit. Neque refert, à Venerabili Beda memoriæ proditum eſſe, Germanum ſimul cum Lupo ad inſtantiam Britannorum in inſulam veniſſe, & Concilij Verolamij iudicio ad diſputandum cum Pelagianis ſelectos fuiſſe: Hæc enim, vt rectè obſeruauit Annalium parens Baronius nihil obſtant, quo minus ad inſtantiam Palladij Romani Diaconi Cæleſtinus Papa Germano Antiſiodorenſi Epiſcopo vices ſuas commiſerit, ipſeque Germanus auctoritate Apoſtolica fretus ad Britanniarum Eccleſias componendas perrexerit, & ex propria Diœceſi ad alias profectus fuerit, prout non ſemel, ſed ſæpius factum eſſe, ex iſtorum temporum monimentis edocemur.

7. Enimuerò refert S. Proſper biennio poſt miſſionem Germani Antiſiodorenſis: Conſulibus Baſſo & Antiocho *ad Scotos in Chriſtum credentes ordinatur à Papa Cæleſtino Palladius, & primus Epiſcopus mittitur*. Idem omnino habet Venerabilis Beda lib. 1. cap. 13. aſſerens, ad annum Theodoſij Iunioris octauum: *Palladius ad Scotos in Chri-* S. Proſper. Venerab. Beda. lib. 1. cap. 13.

N 2 *ſtum*

ſtum credentes à Pontifice Romanæ Eccleſiæ Cæleſtino primus mittitur Epiſcopus. Poſt Palladium ab eodem Cæleſtino S. Patricium miſſum fuiſſe, his quoque verbis commemorat Matthæus Vveſt-Monaſterienſis: *audita verò morte Palladij Patricius Theodoſio & Valentiniano imperantibus à Papa Cæleſtino ad partes occiduas miſſus eſt, vt vexillum S. Crucis Gentibus prædicaret. Cumque ad Britanniam perueniſſet, prædicauit ibi verbum Dei, & à Genti- incolis gratanter eſt ſuſceptus. Deindè ad Scotos ſe conferens prædicauit verbum Dei, quod non potuit alligari*. Addit quidem à Matthæo Archiepiſcopo ad Epiſcopalem gradum promotum fuiſſe; ſed & hoc mandante Cæleſtino fieri potuit, prout Auguſtinum iubente Gregorio ab Arelatenſi Epiſcopo ordinatum fuiſſe, infrà videbimus. Quin imò Marianus natione Scotus S. Patricium à Cæleſtino Archiepiſcopum Scotorum ordinatum fuiſſe, totamque Hiberniam ab eo ad Chriſtum conuerſam fuiſſe aſſerit, quod non ſolum à Sigeberto, alijſque exteris ſcriptoribus, ſed à pluribus quoque Auctoribus Anglis memoriæ proditum eſſe, annotauit Armachanus pag. 838. & ſequentibus, vbi eorum teſtimonia adducit, & inter alia Iocelini Monachi, qui ad finem duodecimi ſæculi Patricij vitam ab Henſchenio ad 17. Martij editam conſcripſit, ac Patricium non ſolum à Cæleſtino Papa Epiſcopum creatum fuiſſe commemorat, ſed etiam tẽpore Hilari Romã miſſionis ſuæ rationem redditurum iterum adueniſſe ſignificat,

Matthæus Vveſt Monaſterienſis.

cat, *illique*, Inquit, *vices ſuas committens, atque legatum ſuum conſtituens, quæcumque in Hibernia geſſerat, conſtituerat, diſpoſuerat ; auctoritatis ſuæ munimine confirmauit*. Ex quibus omnibus manifeſtum euadit, Sedem Apoſtolicam auctoritate ſua vſam fuiſſe in gubernandis per Legatos ſuos Britanniarum Eccleſijs ; & Britannias hanc auctoritatem agnouiſſe vſque ad Saxonum irruptionem, quæ poſt Cæleſtini tempora contigit.

Iocelinus in vita S. Patricij.

8. Poſt Saxonum in Britannias aduentum deſtructis Eccleſijs, euerſis altaribus, diſperſis Paſtoribus, ad reſtituendam Religionem Catholicam longa annorum ſerie ſub Gentilium Principum Tyrannide in præcipuis Prouincijs deletam, Gregorius Primus Auguſtinum Monachum miſit, eumque vt Apoſtolum ſuum Britannia ſuſcepit ac venerata eſt. Teſtatur Venerabilis Beda lib. 1. cap. 28. Auguſtinum ab Archiepiſcopo Ciuitatis Arelatenſis Ethenio *iuxta quod iuſſa S. Patris Gregorij acceperat*, Archiepiſcopum Gentis Anglorum ordinatum fuiſſe: ordinatus itaque fuit iuxta Gregorij Magni iuſſa, quod Gregorius cum *primum in toto Orbe gereret Pontificatum*, *conuerſis iam dudum ad fidem veritatis eſſet prælatus Eccleſijs*, vt ex vita eiuſdem Gregorij lib. 2. cap. 2. per Bedam conſcripta refert Spelmannus tomo 1. Conciliorum Angliæ, ad annum Chriſti 597. Quin etiam ad ſæculi ſexti initium Auguſtinus primus Cantuarienſis Epiſcopus collapſam Anglicanæ Eccleſiæ diſciplinam reſtituere ſatagens Grego-

Venerab. Beda. lib. 1. Hiſt. c. 28.

Auctor vitæ Gregorij Magni.

Gregorium conſuluit, ipſeque Gregorius Auctoritate Apoſtolica reſponſa dedit, iuxta quæ Diſciplina Anglicanæ Eccleſiæ reſtaurata fuit. Hac igitur auctoritate Gregorius ab Auguſtino duos Metropolitanos Londinenſem & Eboracenſem cum viginti quatuor Epiſcopis creari iuſſit, ipſoſque Auguſtino, quamdiu Legati Pontificij munus obiret, ſubiectos eſſe voluit. Ex quibus omnibus manifeſtiſſime conſtat de ſuprema Sedis Apoſtolicæ auctoritate, quàm Romani Pontifices in Anglia exercuerunt, & non Britanni tantum, ſed & Anglo ſaxones, vbi ad fidem conuerſi ſunt, venerabunde agnouerunt.

9. Atque ſatis hactenus de nonnullis veterum monimentis, ex quibus deducitur, quod Pontificiam auctoritatem primis ſæculis Orbis Britannicus agnouerit. Reſtat ſolummodo, vt ad Manuſcriptum à Spelmanno editum, & acta Synodi Britannicæ ex Venerabili Beda ab Auctore noſtro adducta reſpódeamus. Ac primò quidem de monimento per Spelmannum edito, non adeò antiquum videtur, vt poſt ſchiſma exarari non potuerit. ,, Quo ,, autem tempore, inquit Spelmannus, confectus ,, fuit codex ille, vel quo Auctore, nec mihi in eo- ,, dem conſtitit, nec alias certè explorare potui, ſed ,, haberi cenſeo codicem in Cottiniana Bibliotheca.,, Nihil certi de hoc Codicis auctore ſe habuiſſe ſignificat Spelmannus, ſed plurimum de eo ſeſe dubitare, non obſcurè innuit. Deinde cum fateatur, ſe

Spelmannus to. 1. Conciliorum Angliæ.

ſe neſcire, quando nam conſcriptus ſit Codex, in quo monumentum habetur, facilè colligitur, illum antiquum non eſſe: quin imo ex idiomate ſatis ſuperque cognoſcitur, monimētū recētiorem ætatem ſapere, & nequaquā ad tempora Auguſtini Monachi ac Gregorij Magni referri poſſe. Demum in illo affirmatur, Quod Britanni & Dinothus Abbas Auguſtino reſponderint, ſe eum nolle agnoſcere, quia *ſub gubernatione Epiſcopi Caerlegionis ſuper Oſca* conſtituti erant. Cum tamen conſtet, nullum tunc temporis Archiepiſcopum Caerlegionis ſuper Oſca flumine fuiſſe, & ante centum & plures annos Sedes iſtius Ciuitatis ad Meneuenſes traſlata fuerit. Ad acta autem, quæ ex Venerabili Beda ab Auctore noſtro adferuntur, iam alij ante me reſponderunt, nullam quæſtionem de primatu Romani Pontificis inter Auguſtinum & Britannos Epiſcopos fuiſſe, ſed ſolum de quibuſdam traditionibus Eccleſiæ, de quibus iſta ad eoſdem Epiſcopos dixiſſe fertur Auguſtinus: *In multis quidem noſtræ conſuetudini, imò Vniuerſalis Eccleſiæ contraria geritis; & tamen ſi in tribus his mihi obtemperare vultis, vt Paſcha ſuo tempore celebretis, vt miniſterium baptizandi, quo Deo renaſcimur, iuxta morem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ & Apoſtolicæ Eccleſiæ compleatis, vt Genti Anglorum vna nobiſcum prædicetis verbum Domini: cætera, quæ agitis, quamuis moribus noſtris contraria, æquanimiter cuncta tolerabimus. At illi nihil horum ſe facturos, neque illum pro Archiepiſcopo habituros eſſe reſpondebant.*

Monumentum Anglicanum ſuppoſititium.

Venerab. Beda lib. 2. Hiſt. cap. 2.

bant: Hactenus Beda, ex cuius verbis manifeſtè, ni fallor, apparet, non de Romani Pontificis primatu, ſed de Metropolitana Auguſtini dignitate quæſtionem inſtitutam fuiſſe, & Britones Epiſcopos ſolummodo contendiſſe, ſe Auguſtino tamquam Archiepiſcopo ſubiectos eſſe non debere. Quamuis autem hanc ob rem nonnulla alia ad traditionem Eccleſiæ ſpectantia recipere noluerint, in ijs non Romanæ dumtaxat, ſed vniuerſæ ſub Cœlo Eccleſiæ repugnabant, vndè plurima vnitati Eccleſiæ contraria facere dicebantur, qua de re Venerabilis Beda libro ſuperius citato de Britonibus ait: *Qui cum longa diſputatione habita, neque precibus, neque hortamentis, neque increpationibus Auguſtini ac ſociorum eius aſſenſum prebere voluiſſent, ſed ſuas potius traditiones vniuerſis, quæ per Orbem ſibi in Chriſto concordant, Eccleſijs præferrent, Sanctus Pater Auguſtinus hunc laborioſi ac longi certaminis finem fecit, vt diceret: obſecremus Deum, qui habitare facit vnanimes in domo Patris ſui, vt ipſe nobis inſinuare cæleſtibus ſignis dignetur, quæ ſequenda traditio, quibus ſit vijs ad ingreſſum Regni illius properandum. Adducatur aliquis æger, & per cuius preces fuerit curatus, huius fides & operatio Deo deuota atque omnibus ſequenda credatur. Quod cum aduerſarij, inuiti licet, concederent, allatus eſt quidam de genere Anglorum oculorum luce priuatus, qui cum oblatus Britonum Sacerdotibus nil curationis vel ſanationis horum miniſterio perciperet, tandem Auguſtinus iuſta neceſſitate compulſus flectit genua ſua ad Patrem*

Domi

Domini noſtri Ieſu Chriſti, deprecans, vt viſum cæco, quem amiſerat, reſtitueret, & per illuminationem vnius hominis corporalem in plurimorum cordibus fidelium ſpiritualis gratiæ lucem accenderet. Nec mora, illuminatur cæcus, ac verus ſummæ lucis præco ab omnibus prædicatur Auguſtinus. Tum Britones confitentur quidem, intellexiſſe ſe, veram eſſe viam Iuſtitiæ, quam prædicaret Auguſtinus &c. Huc vſque Venerabilis Beda, qui nullibi meminit controuerſiæ de ſuprema Romani Pontificis poteſtate, ſed de traditionibus, circa Paſcha nimirum, & Baptiſmatis ritus, vt ſupra annotauimus.

10. Quamuis autem hæc vera ſint, & teſtimonio Venerabilis Bedę comprobentur: ponamus tamen, inter alia etiam controuerſiam fuiſſe de primatu Romani Pontificis, quis non videt, acta apud Venerabilem Bedam Auctoris noſtri placita euertere? Teſtantur acta, Britones controuerſiam inſtituiſſe de traditionibus, quas vniuerſis, quæ per Orbem ſibi in Chriſto concordant, Eccleſijs præferebant: vt, ſi quæſtio fuerit de primatu Romani Pontificis, manifeſtum ſit, vniuerſas per Orbem Eccleſias primatum Petri Succeſſoris tunc agnouiſſe, prout Gregorius Magnus quoque teſtatur, dum lib. 4. epiſt. 32. ad Mauritium ſcripſit: *cunctis enim Euangelium ſcientibus liquet, quod voce Dominica Sancto, & omnium Apoſtolorum Petro Principi Apoſtolo totius Eccleſiæ cura commiſſa eſt.* Petri ergo Apoſtolorum Principis ſucceſſorem, quem à primis Reli- Gregorius Magnus lib. 4. epiſt. 32.

O gionis

gionis Chriſtianæ incunabulis fideles Epiſcoporum Epiſcopum nominabant, omnes tempore Gregorij Magni ex Euangelio nouerant, vt Britanni primatum eius contra totius Orbis Catholici iudicium impugnarint. Suppoſito itaque, quod Britanni inter cæteras traditiones etiam illam de primatu Romani Pontificis reiecerint, quid inde aliud ſequeretur, quam quod obſeruauit Annalium Parens Baronius, illos poſt Saxonum irruptionem à ritibus & Religionis Catholicæ dogmatibus defeciſſe, & tamquam ſchiſmaticos à centro Communionis Eccleſiaſticæ ſeparatos fuiſſe? Quid inde aliud haberetur, quam Deum illo miraculo, quod interceſſione Auguſtini fecit, falſitatem ſchiſmaticæ Britannorum Eccleſiæ oſtendere voluiſſe? Nonne acta Synodi Britannicæ à Beda exhibita teſtantur, Auguſtinum tam manifeſto miraculo earum rerum, quas Britannis proponebat, æquitatem demonſtraſſe, vt confeſſi ſint, veram eſſe viam Iuſtitiæ, quam prædicaret Auguſtinus? Si hæc negari non poſſunt, prout negari non poſſe certum eſt, quid ſibi volunt moderni Auctores Angli, dum Britannorum & Monachorum Banchorëſium reſponſa Catholicis obijciunt? Nonne animaduertent aliquando, ſe veritati Diuinitus comprobatæ ſuos dumtaxat errores, id eſt vana hominum figmenta obijcere, ſeque à reliqua Eccleſia duplicis culpæ reos haberi, & impugnatæ veritatis, & amiſſi pudoris? Tædet me in re tam clara, tam manifeſta, tam perſpicua tempus

inani-

inaniter terere, & cum de Religione agitur, rurſum cogi veritatem nouis probationibus illuſtrare, quam omnes retrò ſcriptores Angli, omnes viri ſanctitate & eruditione in Britannia conſpicui, ipſi demum Epiſcopi in varijs Angliæ, Scotiæ, & Hiberniæ Concilijs agnouerunt, ac propugnarunt. Finem itaque huic Diſſertationi imponam, & coronidis loco ſequentem exhortationem ſubijciam.

Digitized by Google

EXHORTATIO
Ad Anglicanæ Eccleſiæ Miniſtros.

DVM Philo Hebræorum diſertiſſimus coram Caio Imperatore & Senatu Romano Sermonem inſtitueret: *Quo vſque tandem*, inquit, *nos Senes erimus pueri, corpore quidem per ætatem cani, animo verò propter imperitiam infantes ad modum, vt qui fortunam rem inconſtantiſſimam putamus ſtabilem, inſtabilem verò naturam, cum ſit firmiſſima.* Parcite obſecro præſtantiſſimi Anglicanæ Eccleſiæ Miniſtri, ſi verbis Philonis, ſed parum mutatis, vos alloquar. Quandiu vos corpore ſenes eritis animo pueri, & propter imperitiam Religionis infantes admodum, vt qui Catholicam Eccleſiam rem conſtantiſſimam putaſtis inſtabilem, Eccleſiam verò veſtram à Catholica auulſam ſtabibilem futuram? Permutaſtis veram rerum æſtimationem; parti tribuentes, quod toti conuenit, & Eccleſiam Catholicam deficere poſſe exiſtimantes, quam æterna Veritas numquam defecturam promiſit, atque Gentium Doctor, *Columnam & firmamentum veritatis* appellauit. Putaſtis, veram fidem in Eccleſia toto Orbe diffuſa à Catholicis deperditam, à vobis verò in Anglia repertam eſſe, nec animaduertiſtis, vobis obij-

Philo in oratione pro Gente Hebræorum ad Caium Caligulam.

Matthæi 16. cap.

1. ad Timoth. 3.

obijci poſſe, quod ante hoc ſæculum Rex veſter Henricus eius nominis octauus Luthero obiecit, „ quod „ more Donatiſtarum Eccleſiam Catho„ licam redigatis ad paucos, de Chriſto ſuſurran„ tes in angulo „. Eccleſiam non in aliquo Mundi angulo, ſed vſque ad terminos Orbis Terræ extendi debere, Magni Auguſtini, & Sancti Optati Mileuitani ſententia fuit, quorum vltimus libro 2. Parmenianum Donatiſtarum Principem arguit, ac ſi infregiſſet promiſſum Patris de finibus Orbis terræ filio tribuendis, & ab eo miſſa fuiſſet *quaſi in carcerem latitudo Regnorum*. Tuetur proinde, Eccleſiam, vt Catholica ſit, debere vbique extendi, & primam eius dotem, ex qua cognoſci poſſit, vnitatem eſſe, quæ in Communione cum vna Petri Cathedra conſiſtit. Id autem adeò manifeſtum eſſe credidit, vt nequidem à Parmeniano negari potuiſſe exiſtimarit. *Negare non potes*, inquit loco ſupracitato, *Scire te, in Vrbe Roma Petro Primo Cathedram Epiſcopalem eſſe collatam, in qua ſederit omnium Apoſtolorum Caput Petrus, vndè & Cephas appellatus eſt: in qua vna Cathedra vnitas ab omnibus ſeruaretur, ne cæteri Apoſtoli ſingulas ſibi quiſque defenderent: vt iam ſchiſmaticus & peccator eſſet, qui contra ſingularem Cathedram alteram collocaret. Ergo Cathedra vnica, quæ eſt prima de dotibus, ſedit prior Petrus, cui ſucceſſit Linus* (& enumerata longa Romanorum Pontificum ſerie vſque ad Siricium, ſub quo ſcribebat) *Siricius*, inquit, *hodie, qui noſter eſt Socius, cum*

Henricus VIII.

Optat. Mileuit. lib. 2. contra Parmenianum.

cum quo nobis totus Orbis commercio formatarum in vna Communionis Societate concordat. Vera igitur fuit olim Eccleſia, quæ, cum toto terrarum Orbe diffuſa eſſet, in vna Petri Cathedra vnitatem tenuit, & cum Romana Eccleſia, in ſignum vnius fidei & Religionis, commercio formatarum communicauit. Hæc optati Mileuitani, hæc aliorum Patrum ſententia fuit, quam quia Donatiſtæ negare non audebant, Epiſcopum ſibi in Vrbe Roma conſtituerant, quem D. Auguſtinus à Rupe vel Monte, in quo latitabat, Rupenſem & Montenſem dictum fuiſſe affirmat. Quod ſi Pontificia authoritas tam manifeſta olim fuerit, vt à ſchiſmaticis Afris aut ignorari, aut negari nequiuerit, qua ratione factum eſt, vt à vobis in Anglia nunc minimè agnoſcatur? An forſan ſequentibus temporibus adeò obliterata fuit, vt à maioribus veſtris, cum ſe à Sedis Apoſtolicæ Communione ſepararunt, dignoſci non potuerit? *Atqui negari non poteſt*, inquiebat tum temporis Henricus Octauus, *quin omnis Eccleſia fidelium Sacroſanctam Sedem Romanam velut Matrem Primatemque recognoſcat, ac veneretur*. Si id tempore Henrici Octaui omnis Eccleſia fidelium admiſit, ſi vnam Petri Cathedram recognouit, qua ratione, quo iure, qua æquitate Henricus ipſe, omnium anglorum Regum primus, contra ſingularem Cathedram alteram collocauit, & Primatus eius terminos coercendos eſſe cenſuit? Scio reſpondiſſe Auctorem illum veſtrum, aduerſus quem huc vſque egi

Henricus octauus libro de 7. Sacram. contra Lutherum.

quod

quod tempore Henrici Octaui reſpondit Lutherus, tantam ac tam latè fuſam poteſtatem, neque Dei iuſſu, neque hominum voluntate conſecutum fuiſſe Pontificem, ſed ſua ſibi vi vendicaſſe. Sed quandoquidem Luthero in oppugnanda Pontificia poteſtate conſentit, æquum eſt, vt audiat, quid ipſi in Luthero Henricus Octauus quondam reſponderit: *Dicat velim, quando in tantam ditionis irrupit poſſeſſionem? non poteſt obſcurum initium eſſe tam immenſæ potentiæ, præſertim ſi infra memoriam hominum nata ſit. Quod ſi rem dixerit, vnam fortaſſis aut duas ætates ſuperare, in memoriam nobis rem redigat ex hiſtorijs. Alioqui ſi tam vetuſta ſit, vt rei etiam tantæ obliterata ſit origo: legibus omnibus cautum eſſe cognoſcit, vt cuius Ius omnem hominum memoriam ità ſupergreditur, vt ſciri non poſſit, cuius modi habuerit initium, cenſeatur habuiſſe legitimum, vetitumque eſſe conſtat omnium conſenſu Gentium, ne quæ diù manſerunt immota, moueantur ..... Vehementer admiror, quod aut tam faciles, aut tam ſtupidos ſperet eſſe lectores, vt Sacerdotem credant inermem, ſolum, nullo ſeptum ſatellitio, vel in ſpem venire vmquam potuiſſe, vt nullo Iure fultus, nullo fretus titulo, in tot vbique pares Epiſcopos, apud tam diuerſas tam procul diſiectas Gentes tantum obtineret Imperium. Ne dum vt credat quiſquam, populos omnes, Vrbes, Regna, Prouincias, ſuarum rerum, Iuris, libertatis fuiſſe tam prodigos, vt externo Sacerdoti, cui nihil deberent, tantum in ſe poteſtatis darent, quantum ipſe vix auſus eſſet optare.*

Mani-

Manifeſta,ni fallor, ſunt ſupra dicta, eoque præclariora, quo à Magnæ Britanniæ Rege ſcripta ſunt, ſub quo Anglicana veſtra Eccleſia ob eam rationem, quam & me enarrare pudet, & vos audire non conuenit, à Romana defecit, & contra perpetuam Antiquorum traditionem, contra maiorum veſtrorum ſententiam, contra omnium Catholicorum conſenſum in ſchiſma prorupit, de ſchiſmate in hæreſim prolapſa fuit, de hæreſi in profundum illorum errorum venit, qui recenti hominum memoria tenentur, quoſque futuris temporibus boni omnes lugere numquam ceſſabunt. Horum cum vos ipſi teſtes ſitis, non neceſſe eſt aut catalogum texere, aut teſtimonia adducere: hoc vnum quis operæ pretium facturum ſe exiſtimare poterit, ſi vos ab hęreſi & ſchiſmate tantorum malorum cauſis ad ſanæ mentis conſilium prouocet,& dum tempus habetis, vt reſipiſcatis, admoneat. Poſt ſchiſmatis tenebras effulſit ſub Maria Regina veſtra lumen veritatis, quod Britannia priſcæ fidei memor tunc venerabundè agnouit. Poſt noctem hæreſium, in quam ſub Eliſabetha Regnum Britanniæ delapſum fuit, iterum ſub Regimine Catholici Principis Fides Auroræ inſtar aſſurgere videtur, quo fit, vt ſperare liceat,veritatis lucẽ, quam maiores veſtri per tot ſæcula agnouerunt, apud vos in apertum diem emerſuram, locumque, ex quo centum abhinc annis exulare coacta fuit, denuò recuperaturam. Id deſiderant Eccleſię omnes, cum quibus

com-

commercio formatarum in vna Communionis ſocietate olim conueniebatis. Id Hiſpania, Luſitania, Gallia, Germania, Bohemia, Polonia, Dalmatia, Italia, Sicilia, cæteræque Regiones Occidentales, in quibus antiqua Religio cum tanto ſplendore etiam num viget, continuis votis exoptant. Id Eccleſiæ, quæ in Græcia, Aſia, Paleſtina, Meſopotamia, Perſia, Armenia, & Oriente vniuerſo reliquæ ſunt, obuijs manibus recipient. Id vaſtiſſimæ noui Mundi Prouinciæ, quas tot populi, tot nationes, tot gentes inhabitant; id longè diſſiti Sinarum incolæ, quorum plures ſuperiori, & præſenti ſæculo Fidem Chriſtianam amplexi ſunt; id innumeræ Inſulæ in illo mari, quod Oceanum appellamus, vbique poſitæ lætis vocibus excipient; id Romæ cæterarum Eccleſiarum magiſtrę, quæ vos primum Deo, & Religioni peperit, gratiſſimum erit, nec quidquam iucundius illi accidere poterit, quam vt vos inter tot alios ab hæreſi, & ſchiſmate hodiernis temporibus ad ſe reuertentes benignæ Matris inſtar ſuſcipere, & in ſinu ſuo fouere valeat. Sub Romana hac Sede cæteræ per Orbē Eccleſiæ, quas ſupra numerauimus, parent omnes, & ſimul ſumptę Catholicam efficiunt, à qua nemo, qui Fidelis eſſe cupit, & ſalutem conſequi ſtudet, ſeparatus eſſe poteſt. Vtinam igitur dum Eccleſia Catholica toto Orbe diffuſa conuerſionem veſtram præſtolatur, vos animarum veſtrarum ſaluti conſulatis; vos ad illius Eccleſiæ, extra quam nulla eſt ſalus, Communio-

Apoſt. ad Epheſ. 4.

D. Ambroſius in cap. 4. Lucæ.

D. Hieronym. Epiſtola ad Damaſum.

Iulianus Cardinalis apud Pium 2. in Bulla ad Vniuerſitatem Colonienſem.

nionem redeatis. *Vnus Dominus eſt*, inquit Paulus, *vna Fides*. Fides illa in Eccleſia reperitur, quæ vna eſt, ſicut in Symbolo ſuo tradiderunt Apoſtoli. Hæc Eccleſia Domus eſt, vt cum Ambroſio loquar, cuius vt tunc *Rector erat Damaſus*, ſic hodie eſt Innocentius. *Extra hanc domum*, inquit Hieronymus, *quicumque agnum comederit, prophanus eſt*, & cum in Arca Noë conſtitutus non ſit, *regnante diluuio peribit*. Neque hæc ſolius Hieronymi, ſed & reliquorum Patrum ſententia eſt, vti enim rectè obſeruat Iulianus Baſileenſis Synodi Præſes: *Latinorum, & Græcorum Doctorum vna vox eſt: ſaluari non poſſe, qui Sanctæ Romanæ Eccleſiæ non tenet vnitatem.*

IN-

INDEX
RERVM MEMORABILIVM.

A

Ægypti Prouinciæ quænam, & cuinam parebant. pag. 86. Ægyptij tertio ſæculo ſupremam Romani Pontificis auctoritatem agnouerunt. 77.

Æthiopia ad Sedem Alexandrinam pertinet, quia Athanaſius ad eam Epiſcopum miſit, qui Æthiopicam Eccleſiam inſtituit. 30.

Agathonis epiſtula de ijs, qui ad Patriarchalem Romani Epiſcopi Synodum ſpectabant. 55.

Agricola Pelagianam hæreſim primus in Britanniam intulit. 98.

Alexandrino Epiſcopo cura totius Ægypti commiſſa erat. 82. eidem munus computandi diem Paſchatis à Nicæno Concilio delatum fuit. 72. habuit ſub ſe Metropolitanos Epiſcopos. 83.

Antiochenus Epiſcopus habuit quoque ſub ſe Metropolitanos Epiſcopos ante Nicæni Concilij tempora. 83.

Appellationes ad Romanum Pontificem tanquam ad Petri Succeſſorem admittendæ. 80.

Aquileienſis Concilij teſtimonio conſtat, totius Orbis Romani caput eſſe Romanam Eccleſiam. 95.

Arelatenſis Synodi Canon 1. ex varijs MSS. cod. relatus. 66.

Arelatenſe Concilium Syluestro Papæ defert iudicium de Paſchatis feſto. 59. eius locus de publicando Paſchatis feſto mutilus quomodo ſupplēdus. 59.

S. Auguſtini Epiſcopi locus de Patriarchatu Romano in Occidentem vniuerſum. 22.

Auguſtinus Monachus Gregorij Magni Legatus. 101. auctoritate Sedis Apoſtolicæ Metropolitanos inſtituit. 102. miraculo veritatem Religionis Catholicæ comprobat. 105.

B

Britanniam à Petro ad fidem conuerſam fuiſſe, quibus teſtimonijs probetur. 4. tertio primum ſæculo ad fidem conuerſam fuiſſe, Seuerus Sulpitius affirmat. 11. idem indicant Beda ac Tertullianus. 12. Diutius quam cæteræ regiones Occidentales à Pelagiana Hæreſi ſeruata fuit. 97. ſub Gregorio M. fides & Diſciplina in ea reſtauratę fuerunt per Auguſtinum Monachum. 35.

Britannicæ Synodi acta de ijs, quæ Auguſtinus operatus eſt pro reſtauratione religionis in Anglia. 103.

Britanniæ Epiſcopi profeſſi ſunt in Arelatenſi Concilio, maiores Diœceſes ad Syluestrum Romanum Epiſcopum pertinere, & Apoſtolos in Cathedra Romana quotidie ſedere. 93. in Sardicenſi Concilio Petri memoriam honorandam eſſe profeſſi ſunt. 94. agnouerunt ſeſe ad Patriarchalem Romani Epiſcopi Synodum ſpectare. 56. quandonam à veritate, & diſciplina Eccleſiæ deuiare cœperunt. 101. quam malam cauſam contra Auguſtinum Sedis Apoſtolicę Legatum tueri conati ſunt. 106.

C

Cæſareenſis Epiſcopus primæ Paleſtinæ Metropolita Patriarchæ Antiocheno ſubiectus. 84.

Celeſtinus Papa Legatos ſuos in Britanniam miſit. 99.

Clementis Romani teſtimonium de prędicatione Pauli Apoſtoli. 9.

Cœleſtius ab Africanæ Synodi iudicio ad Romani Epiſcopi examen credidit appellandum. 96.

 Con-

Concilij Paleſtini fragmenta de Paſcate. 72.
Concilium generale 8. Canone 17. Metropolitanos occidentis ad Romanum Patriarchatum ſpectare docuit. 35.
Concilium Arelatenſe &c. vide Arelatenſe &c.
Cõſuetudines quænã ab Apoſtolis inductæ. & vndenam id cognoſcatur. 54.
Conſuetudine potiſſimum regebatur Eccleſia ante Nicæni Concilij tempora. 54.
Cyrilli Alexandrini locus de computando Paſchatis die. 71.

D

Damaſus Papa Vicarium in Illyrico inſtituit, & quare. 49.
Diœceſes maiores. & minores quænam. 60. *Diœceſis* nomen notum fuit tempore Nicænæ Synodi. 62.

E

Eccleſia Catholica columna, & firmamentum veritatis, cuius fides nunquam defecit. 108.
Eleutherus Papa accepit epiſtolam à Lucio Rege 13. ſub ipſo Britannia ad fidem conuerſa. 12.
Epiſtolæ Romanorum Pontificum de Patriarchali Romana in Illyricum poteſtate. 40.
Euſebij teſtimonium de Prædicatione Euangelij per Apoſtolos. 7.
Euſebiani fruſtra tentarunt Iulium primum in partes trahere 7. ſomniarunt Moſsalium primi. quod Orientalis Concilij iudicium ſit ſupremum. 79.

F

Frumentius Æthiopiæ Epiſcopus ab Athanaſio miſſus. 33.

G

Gallia quandonam ad fidẽ conuerſa. 10.
Gallicani ſcriptores Catholici propugnarunt Romani Epiſcopi Patriarchatum occidentalem contra Hæreticos. 21.
Germanus Antiſiodorenſis Epiſcopus Celeſtini Papæ vices obiens in Britanniam venit. 98.
Gildæ ſapientis teſtimonium de prædicato tempore Tiberij Euangelio. 2. eiuſdem teſtimonium de ſede Petri in Britannia. 3.
Græci Schiſmatici agnoſcũnt Romanum Pontificem eſſe Occidentis Patriarcham. 22.

H

Henrici Octaui præclarus locus de primatu Pontificis Romani. 111. Primus Anglorum Regum in Schiſma prolapſus fuit. 110.
Hieronymi teſtimonium de prædicato per Paulum Euangelio ab Oceano vſque ad Oceanum. 8. eiuſdem teſtimonium de Antiocheni Patriarchæ Auctoritate ſupra Cęſareenſem Metropolitani. 84.
Honorij Imperatoris epiſtola ad Theodoſium de ſeruandis Sedis Apoſtolicæ priuilegijs. 52.

I

Iacobus Angliæ Rex quid ſenſerit de Patriarcharum inſtitutione & Patriarchatu Romano. 20.
Illyricum à Paulo Apoſtolo ad fidem conuerſum, non ideo tamen à *Patriarchali* Romana poteſtate exemptum. 38. quin potius eidem ſubfuiſſe ex pluribus antiquorum PP. epiſtolis conſtat. 39.
Irenei teſtimonium de Romanæ Eccleſiæ potentiori principalitate. 14.
Iulius Primus arguit Euſebianos, quod declinent Sedis Apoſtolicæ iudicium. 79.
Iuſtinianus Imperator agnoſcit Romani Epiſcopi *Patriarchatum* occidentalem. 56.

L

Launoius male impugnat authentiam epiſtolę Clementis ad Romanos. 10. facem prætulit miniſtris Anglicanæ Eccleſiæ ad Schiſma pertinacius tuendum pręf.
Lucius primus Anglorum Regum ad fidem conuerſus. 11. mittit Legatos ad Eleutherium Papam. 13. an relicto Regno in Germaniam præfectus ſit, & Bauariam ad fidem conuerterit. 31.

M

Manuſcriptum Anglicum à Spelmanno editum nullius eſt fidei vel auctoritatis. 103.
Meletius Secundus poſt Alexandrinum in Ægypto Epiſcopus. 87.
Fuit Metropolitanus Alexandro Alexandrino ſubditus. 85.
Metropolitica auctoritas ab Apoſtolis instituta eſt. pref. 2. non eſt ſuprema in Eccleſie 77. Metropolitanus Ceſareenſis olim Antiocheno Patriarchæ ſubiectus. 84. Metropolitanorum inſtitutio in Britannia tempore Gregorij. M. 34.
Miſſio neceſſaria eſt ijs, qui Eccleſias inſtituunt. 19.

N

Nicæni Concilij canon. 6. 81. non agit de ſuprema Metropolitanorum auctoritate. 86.

O

Optati Mileuitani locus de Romana Eccleſia. 109.
Ordinatio Metropolitanorum, quomodo ad Patriarchas pertinuit. 33.

P

Palladius Cæleſtini 1. Legatus ad Britanniam mittitur. 99.
Pallium à quibus & quando ſuſceptum. 34.
Paſchalis feſti diem poſt Nicænum Concilium publicare perrexit Romanus Epiſcopus. 68. onus computandi Paſcha à Nicæna Synodo delatum fuit Patriarchæ Alexandrino. 71.
Patriarchæ fuerunt in primitiua Eccleſia. 20. ex Apoſtolico inſtituto ortum habuerunt 55. iura Patriarchalia ſunt tria. 18.
Patriarchalis poteſtas ſupra Illyricũ. 50.
S. Patricius Legatus Celeſtini. 1. 100.
Paulus Apoſtolus quibus in locis prædicauerit Euangelium 7. Romanam Eccleſiam primus non inſtituit. 25. In Britannia an prædicauerit. 5.
Pauli Zamoſateni cauſa rectiſſime ad tribunal Romani Pontificis tranſmiſſa. 78.
Pelagius Cauſam ſuam poſt Synodorum Orientalium iudicium ad Innocentium primum deferri conſenſit. 95.
Vt Hæreſia eius à Zoſimo damnata fuit & per totam ſub Cœlo Eccleſiam cenſura Zoſimi obtinuit. 97.
Perigenis cauſa à quibus & quomodo iudicata. 47. & ſeq.
Perreuij cauſa à Perigenia diuerſa. 48.
Petrus Apoſtolorum caput. 109. eius memoria honoranda 80 inſtituit tres Sedes Patriarchales. 30. Ipſe eiuſque Succeſſores inſtituerunt omnes occidentis Eccleſias. 24. Romanam Eccleſiam inſtituerat antequam Paulus Romam venit. 26. eius Sedes in Britannia. 3. & ſeq.

R

Romana Eccleſia habet potentiorem Principalitatem, ob quam ad illam neceſſe eſt omnem conuenire Eccleſiam. 14 cum ea totus Orbis commercio formatarum communicat. 110. in ea ſemper viguit Apoſtolicæ Sedis

prin-

Digitized by Google

principatus; 15. vt in ea Domus Auguſta Principatum, ita Sacerdotium habuit ſuum principium. ibid.
Romanus Epiſcopus eſt Patriarcha Occidentis. 19. & ſeq. ſub ſe habuit Metropolitanos; 89 eſt caput inſtitutionum in occidente. 31. Britanniæ ad eius Patriarchatum pertinent. 38.
Romanus Pontifex habuit ſemper ius indicandi Paſchatis diem. 71. eius auctoritas ex ijs, quæ de Paſchate contigerunt tempore Victoris. 74. relatio ex omnibus Prouincijs facienda, eſt ad eum tanquam ad Caput Eccleſiæ. 94.

S

Sardicenſis Concilij teſtimonis pro Romani Pontificis primatu. 94.
Seueri Sulpitij ſententia de prædicata in Gallijs fide tertio ſæculo: 11.
Stillingfleet Decani Londinenſis errores varij notati. Prologom. 1. item. pag. 7. 9. 11. 14. 19. 20. 27. 43. 46. 48. 60, 61. 64. 68. 76. 77. 80. 81. 91.

T

Theodoſius iunior circumuentus ab Epiſcopo Conſtantinopolitano Illyricum à Patriarchatu Romano auellit. 50. Legem ea de re latam reuocat. 51.
Thule Inſula Yſlandiæ. 10.

V.

Victor Papa iudicauit ad ſe ſpectare Quæſtionem de Paſchatis feſto. 71. Alias Eccleſias obedire detrectantes excõmunicationis cenſura terret. p. 73

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google